

Årsrapport og rekneskap

2012

Lustrabadet vart opna

Korttidsavdelinga
vart etablert

Bustadfeltet Borhaug
i Solvorn

Kulturpris til
Geirr Vetti

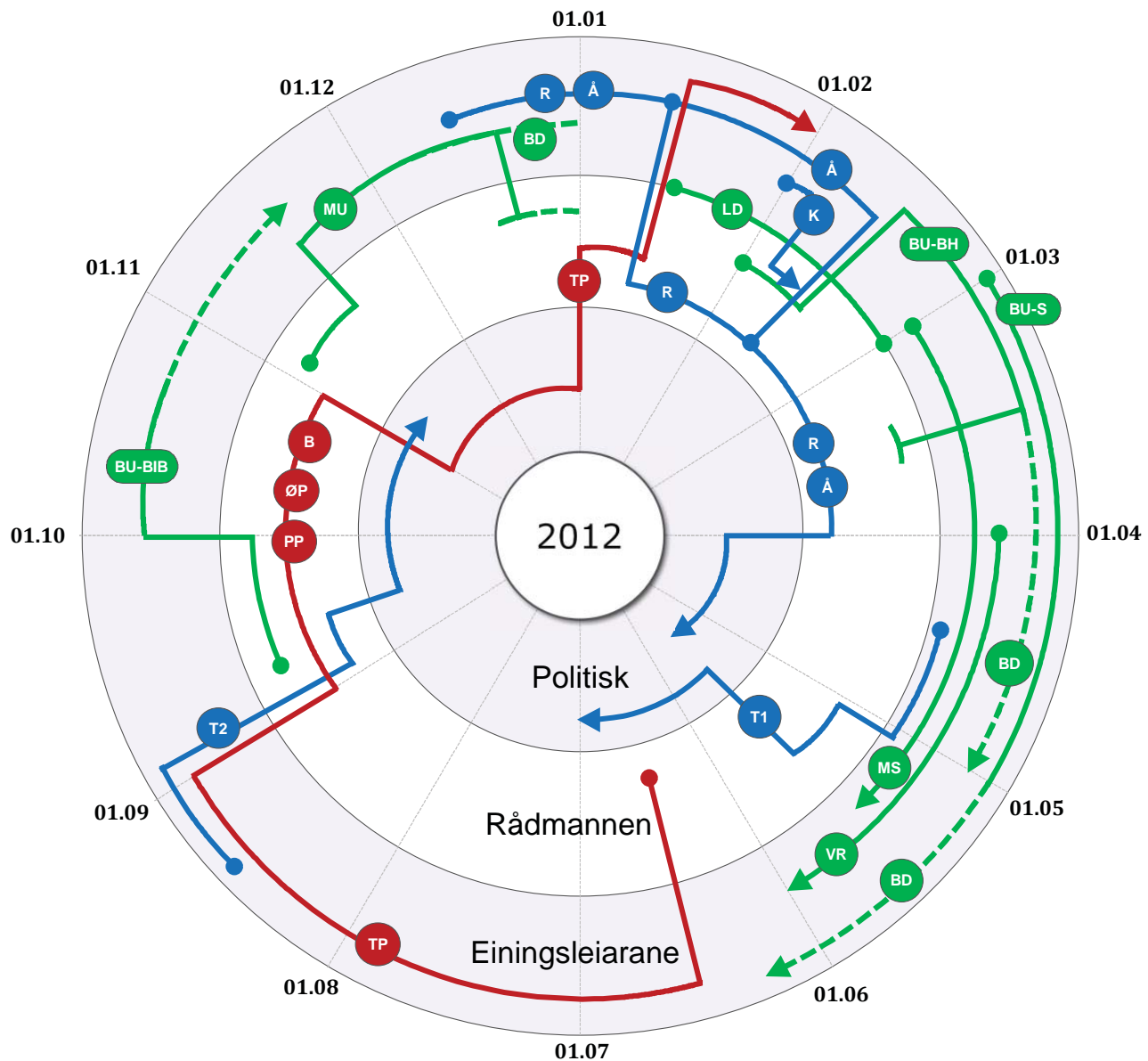
Luster kommune

Rådmannen, april 2013

Luster kommune

- årshjul 2012 -

Luster kommune sitt styringssystem består av ulike politiske og administrative dokument og aktivitetar. I årshjulet under er dokument og aktivitetar som syner samspelet mellom politisk nivå, rådmannsnivå og einingane innplassert

Teiknforklaring til **raud** og **blå** aktivitet:

TP - tenesteplan
B - budsjett
ØP - økonomiplan
PP - planleggingsprogram
R - rekneskap
Å - årsmelding
K - kostra
T1 - tertialrapport
T2 - tertialrapport

Teiknforklaring til dei **grøne** aktivitetane:

BU-S - brukarundersøking skule, elevar og føresette
LD - leiardialog
MS- medarbeidarsamtale
VR- vernerundar
BU-BH - brukarundersøking barnehage
BU-BIB - brukarundersøking biblioteket
BD - brukardialog
MU - medarbeidarundersøking

Føreord

Jarle Skartun

Rådmanden i Luster legg med dette fram årsrapport og rekneskap for 2012, også i år som eit samla dokument. Dette er rådmanden si viktigaste attendemelding til kommunestyret. Dokumentet skal stetta dei krav kommunelova set i høve rapporteringa til kommunestyret. Rådmanden viser her til kommunelova § 48, punkt 1, der det står:

«Kommunane skal for kvart kalenderår utarbeide årsregnskap og «årsberetning» (årsrapport)».

Rekneskapen for 2012

Kommunelova sitt rapporteringskrav på rekneskapsida ligg i § 48, punkt 2-4.

Årsreknskapen skal omfatte alle økonomiske midlar som vert disponert, og bruk av midlane.

Kommunestyret skal sjølv vedta årsreknskapen, etter tilråding frå formannskapet. Vedtaket skal syne disponering av rekneskapsmessig overskot eller dekning av rekneskapsmessig underskot.

Slik rådmanden ser det vert desse lovkrava stetta i dette dokumentet.

Driftsrekneskapen

Driftsrekneskapen er gjort opp med eit brutto driftsresultat på 7,329 mill. kr. Det er marginalt betre enn fjoråret, 1,277 mill. kr dårlegare enn regulert budsjett for 2012 og om lag 12,524 mill. kr dårlegare enn opphavleg budsjett (inkl. premieavvik og mva refusjon).

Vesentleg for resultatet er svikt i konsesjonskraftinntekter med meir enn ein million i høve regulert budsjett og nærare 7 mill. kr. dårlegare enn 2011. Noko av dette vert dekkja ved bruk av avsett reguleringsfond på 3 mill. kr. Skatt, rammetilskot er på den andre sida positivt med 1,7 mill. kr betre enn regulert budsjett og meir enn 17 mill. kr høgare enn 2011.

Tenesteområda har samla eit mindreforbruk på om lag 1,0 mill. kr. Det er meirforbruk innan pleie og omsorg med om lag 2,2 mill.kr, dette etter at opphavleg budsjett netto er regulert 2,6 mill. kr. (sum 4,8 mill. kr). Vedlikehald syner og eit stort meirforbruk spesielt kommunale vegar, mindre beløp på kommunale formålsbygg og noko på sjølvkostområda vatn og avløp.

Overordna meiner rådmand det er god budsjett disiplin og det vert aktivt teke tak i driftsmessige utfordringar. På lågare nivå har budsjettoppfølginga på ein del område eit forbettringspotensiale.

Finansinntektene er betre enn budsjettert ved at verdien aksjar/fond er styrka med 3,7 mill. kr mot at dei 2011 vart svekka med 6,2 mill. kr. Nettoen mellom renteutgifter og renteinntekter er og betre enn opphavleg budsjett med 1,6 mill. kr.

Innholdsliste

	Side		
Føreord	1	Grunnskule	26
Interkommunalt samarbeid	4	Helse	31
Folketal og sysselsetjing	8	Pleie og omsorg	36
Kommunen som verksemd	10	Sosial	42
Lustrabadet	16	Tekniske tenester	46
Folkevalde	18	Næringsutvikling og naturforvaltning	52
Administrasjon	20	Kultur	59
Barnehage	23	Rekneskapen 2012	63
		Revisjonsmelding	80

Investeringsrekneskapen

Investeringsrekneskapen er gjort opp i balanse. Overordna har det vore tilfredstillande styring og kostnadskontroll, men også her er det eit forbettringspotensiale på lågare nivå, særleg i høve oppfølging og budsjettkontroll. Reguleringa av investeringsplanen som vart gjort i T2 - 2012 var viktig og ga betre tidssamanfall mellom løyvingar og gjennomføring. I 2011 hadde vi eit tidsmessig etterslep på om lag 17,6 mill.kr. Etterslepet pr. 31.12.12 er kome ned i 13,7 mill. kr. Vesentlege delar av desse løyvingane er «reservert» til investeringar innan bustadbygging og investeringstiltak innan vatn og avløp.

Rekneskapsmessig resultat

Netto driftsresultat er 3,346 mill. kr.

Etter dette får kommunen eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 6.118 mill. kr.(overskot).

I 2011 var tilsvarande tal 6,978 mill.

Samla er drift i bra samsvar med budsjett.

På sikt er det eit resultat som er for dårleg for ein sunn økonomi og eit resultat som ikkje tek høgde for eit offensivt utviklingsarbeid og eit ekspansivt investeringsprogram. Arbeidet som er gjennomført i 2012 med å balansere økonomien, som grunnlag for budsjett 2013, er positivt og må halda fram.

Det vert under dette viktig å nå dei økonomiske målsetjingane i budsjett og økonomiplan.

Årsrapporten for 2012.

Kommunelova sitt rapporteringskrav for årsrapporten er skildra i § 48, punkt 5.

Rapporten skal gi opplysningar om forhold som er viktige for å vurdere kommunen si økonomiske stilling og resultat. Det er krav om rapportering av forhold av vesentlig verdi for kommunen, omtale av tiltak for å sikre høg etisk standard – og arbeid for å fremje likestilling på alle område i kommunen.

Slik rådmannen ser det vert desse lovkrava stetta i dette fellesdokumentet.

Store politiske saker

Rådmannen sitt arbeid har i 2012 vore prega av å følgje opp kommunestyrevedtak frå 2010-11 og leggje fram nye saker. Av ”nye og store” vedtak i 2012 vil rådmannen særleg nemne:

- Årsrapport og rekneskap 2011.
- Byggjerekneskap: Helsesenter/Ambulanse, Gaupne Barnehage,
- Ruspolitisk handlingsplan.
- Tilstandsrapport for grunnskulen.

- Første byggjesteig skuleområde Hafslø, barnehageutviding, veg og parkering.
- Samhandlingsreforma: Etablering av KA og ØH tilbod, utbygging av Gaupne omsorgssenter og deltaking i prosjektet Sogn Lokalmedisinsk senter
- «Betre balanse i økonomien.»
- Budsjettoppfølging, T1 og T2.
- Budsjett 2013, økonomiplan og planleggingsprogram for 2013 - 16.
- Ny brannordning.
- Planstrategi og planprogram kommuneplanen.
- Mange nærings saker; Bluefjords, Kjøp av aksjar LE, Bruksutbygging landbruk.
- Etablering av felles reisemålsselskap, Visit Sognefjord A/S.
- Interkommunalt skulesamarbeid, «System for styrka læring.»
- Ny overordna organisering av folkehelsearbeidet og deltaking i regionalt SLT Politiråd.
- Plan for forvaltningsrevisjon.
- Oppfølging og oppdatering av beredskapsarbeidet etter «Dagmar».

Dei fleste sakene er nærare omtalte i årsrapporten.

God utvikling

Innbyggjarundersøking hausten 2011 synte mange nøgde innbyggjarar i Luster. Kommunale tenestetilbod og bukvalitet scarar høgt, samferdsletilbod og kulturtilbod litt lågare/lågast.

Luster kommune hadde også i 2012 ein liten positiv folketalsutvikling ved at innbyggjartalet auka frå 5.026 til 5.041. Auken kjem og dette året pga. nettoinnflytting frå utlandet. Tala syner eit fødsels-underskot i høve døde (-10).

Kommunen har hatt eit aktivt år med næringsutvikling. Mange store og små nærings saker har vorte handsama og spennande saker er under utgreiing. Cruisetrafikken utviklar seg i Skjolden, Seawalken kom på plass – og det har vore stor aktivitet i naturarvprosjektet og tilflyttingsprosjektet «folk i fleire hus.» Breheimsenteret i Jostedal er under oppføring og fleire bygdelag arbeider aktivt med bygdeutvikling. Lustrabadet opna hausten 2012 der den regionale interessa er større enn venta.

Måloppnåing - Kommunale styringsmål.

Gjennom årsrapporten prøver me å gi eit bilde av utvikling og resultat på viktige område.

På dei ulike tenestekområda finn ein detaljerte vurderingar.

Rådmann si oppsummering kan setjast opp i tabellform slik;

Tenesteområde/styringsmål	Nådde vi måla i 2012 ?		
	Ikkje heilt	Så godt som	Og vel så det
Samla økonomi	X		
Deløkonomi PLO, Vedlikehald	X		
Deløkonomi Skule og barnehage			X
Budsjettkontroll		X	
Medarbeiderus. trivsel			X
Tilsette – sjukefråvær			X
Klagesaker m/omgjering		X	
Barnehage, brukarus		X	
Grunnskulen, elevtrivsel			X
Grunnskulen nasjonale prøver(5 kl.)		X	
Grunnskulen, eksamen (10 kl)			X
Helse, tenesteytinga			X
Sosiale tenester, NAV		X	
Sosiale tenester, barnevernet		X	
Tekniske tenester, vasskvalitet			X
Kulturskule		X	
Bibliotek, brukarus.			X
Skogområdet, aktivitet			X

Tabellen tek utgangspunkt i målingar, rangering av andre og rådmann sine meir skjønsmessige vurderingar inn mot område der me kan ha forbedringsområde.

Rådmannen meiner organisasjonen gjennomfører årshjulsarbeidet på ein god måte. Gjennom medarbeidarundersøking hausten 2012 er det dokumentert at arbeidsmiljø og trivsel er tilfredstillande.

Likestillingsarbeidet har fokus. Avtaleverket vert fylgt opp slik at lønspolitikken ivaretek og fremjer likestilling, og det vert arbeidd for å få fleire menn i barnehagar og skular. Me har eit planmessig arbeid for å redusere uønska deltid. Rekruttering av kvinnelege leiarar bør få auka fokus. Rekruttering og kompetanseutvikling har og skal ha stor merksemd framover (jf. også ny *Strategi for rekruttering og kompetanseutvikling* vedteke i 2013).

Det er gjennom året arbeidd med å leggje kvalitetssystemet LKK over på ny plattform. Arbeidet vert slutført i 2013 og dermed vil HMT- og kvalitetsarbeidet (kvalitetssikring/internkontroll/dokumentasjon/kvalitetsutvikling) vere på plass i eit samla og lett tilgjengeleg system. Det er og i dette systemet reglement, retningslinjer og prosedyrar som skal sikre høg etisk standard.

2012 var eit aktivt år i høve eksterne tilsyn, jf. omtale i årsrapport. Tilsynsaktiviteten ser ut til å tilta. Sjølv om ein søker marknadsføra tilsyn som læringsarena, er det ein underliggjande oppfatning av at kommunane ikkje sjølve kan følgje opp kvalitet på tilbod og tenester på ein god nok måte. Nye signal om statleg tilsyn på barnehageområde er vidare utvikling på dette området.

Rådmann er reservert til ei slik utvikling i ein relativt liten og oversiktleg kommune som Luster.

«Dagmar» sette beredskapsarbeidet vårt på prøve. El-forsyning og samband er etter dette styrka, m.a. ved etablering av aggregatløysing for Gaupne omsorgssenter, nytt rom for kriseleiiing, auka aktivitet i beredskapsrådet og førehandsavtalte kontaktpunkt med naudnett i heile kommunen.

2012 er ein milepæl i samhandlingsreforma. Kommunen har teke mot ferdighandsama pasientar frå spesialisthelsetenesta og det er etablert ei korttidsavdeling med 2 øyeblikkeleg hjelp senger. Ein kan med dette følgje opp samhandlingsreforma i høve behandling før, i staden for og etter sjukehus.

På oppvekstområdet er det etablert 5 oppvekstsenter i 2012. Sterkare kopling mellom barnehage og barneskule håpar me skal gi gevinstar i høve tidleg læring, god samanheng mellom barnehage og skule (raud tråd), trivsel og meir robuste einingar i høve bemanning, kompetanse og administrasjon.

Også når det gjeld interkommunalt samarbeid vert arbeidet utvida og forsterka. Me har vedteke ny brannordning og programmet for utvida kompetanse starta opp. Folkehelsearbeidet har fått ny tyngde gjennom eit interkommunalt samarbeid mellom Leikanger, Sogndal og Luster, og det er tildelt eit større statstilskot for å stimulere dette arbeidet.

På IKT- området er det pleie og omsorg som i 2012 har fått ei fornying av utstyr og programvare, ungdomskulane har gjennomført ei større maskinvarefornyning og på slutten av året skifta me frå Lotus notes til Microsoft outlook som e-post og intranett system.

Årets temasider

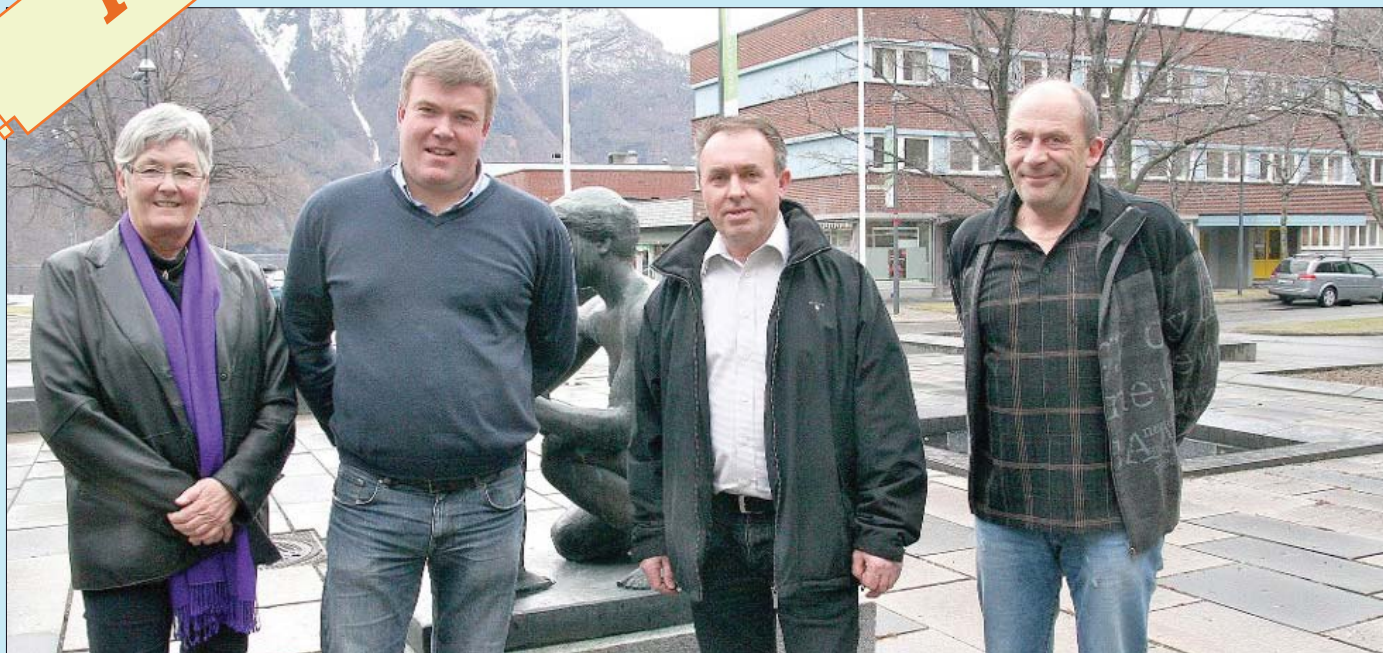
I årets rapport har rådmannen teke inn temasider om; kommunen som verksemd, folketal og sysselsetting, interkommunalt samarbeid og Lustrabadet.

Eg vil avslutningsvis takke kommunestyret for konstruktivt arbeid i 2012 og for god mottaking som rådmann.

Gaupne, april 2013.

Jarle Skartun
Rådmann i Luster

Samferdslegruppera i Sogn Regionråd er sett saman av (f.v.) ordførarane Marta Finden Halset, Ivar Kvalen (leiar), Arild Ingar Læg Reid og Jarle Aarvol. Foto: Sogn Avis.

Luster kommune samarbeider med andre kommunar både nasjonalt, regionalt og lokalt. Årsrapporten gir ei brei oversikt over dette samarbeidet – med vekt på *Sogn Regionråd* og dei næraste *nordsidekommunane*.

Kommunen sin ”policy” når det gjeld interkommunalt samarbeid har vore og er at vi skal utvikle og drive kjerneområda barnehage, grunnskule, pleie/omsorg og vitale helsetenester sjølv, medan vi på nær sagt alle andre område er innstilt på å gå inn i gode samarbeidsløysingar.

Nasjonalt nivå

På nasjonalt nivå er Luster tilslutta KS (tidlegare Kommunanes Sentralforbund), Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK), Landssamanslutninga for nynorskkommunar (LNK) og Norske utmarkskommunar (USS).

I 2012 melde kommunen seg inn/ laga samarbeidsavtale med Norsk kulturarv.

Fylkesnivået

Luster kommune deltek i KS-samarbeidet i fylket.

Luster samarbeider med alle kommunane i fylket om felles innkjøpsavtaler (SFFI). Ordninga vert administrert av fylkeskommunen. Luster var ved inngangen til 2012 part i ca. 30 avtaler innretta mot ulike vare- og

tenestegrupper. Ved inngangen til 2013 er det under oppstart eit prosjekt for å innføre e-handel i det same opplegget.

Luster kommune og nesten alle kommunane i fylket samarbeider også med fylkeskommunen om ei felles arkivteneste. Hovudfokuset er å ta vare på eldre arkivmateriale.

Luster kommune er tilslutta den fylkesdekkande Alarmsentralen, eit interkommunalt selskap (IKS) der vi også er med på eigarsida. Dei fleste kommunane, deriblant Luster, nyttar seg no også av tilbodet om overvåking av tryggleiksalarmar. I starten av 2013 er 110-sentralane under omorganisering, vedtak om flytting er lagt på vent men resultat kan vere usikkert.

Kommunane fekk frå 2010 eit lovpålagt ansvar for å yte tenester til kvinner, menn og barn i krise. Luster kommune har slutta seg til eit fylkesdekkande tilbod basert på tenestekjøp frå Flora kommune.

I 2012 er det og utgreidd eit fylkesdekkande tilbod for strakshjelp etter seksuelle overgrep. Kommunane tek stilling til saka våren 2013.

Sogn Regionråd

Sogn Regionråd står for interkommunalt samarbeid i indre og midtre Sogn. Frå 2012 er medlemstalet

igjen åtte kommunar som følgje av at Årdal har vald å melde seg inn att. Sekretariatet er lagt til Sogndal kommune. Ordførarane er fullverdige medlemmer, medan rådmennene samarbeider i ei meir driftsretta rådmannsgruppe.

Det regionale samarbeidet har elles vore tufta på ein del utvalde satsingsområde som også er prioriterte i samarbeidsavtalen med fylkeskommunen om regionale utviklingsprosjekt.

Regional plan.

I 2012 er det arbeid med regional plan for prioritering av regionrådet sitt arbeid. Planen vert vedteken første halvår 2013.

Selskap.

Sogn Regionråd her gjennom åra teke initiativ til og vore med å etablere selskapa SIMAS (IKS), SognLab (AS) og Sogn og Fjordane Revisjon (IKS) og i 2012 Visit Sognefjord A/S som felles reisemålsselskap. Dette er *eigne rettssubjekt*, med eigardelar i form av aksjar eller innskot. Selskapa har eigne vedtekter, generalforsamling og styre og er såleis uavhengige av regionrådet.

Blant selskapa er renovasjonsselskapet SIMAS det største. Dei syter for all handsaming og transport av hushaldsavfall i kommunane. For næringsavfallet er det private tilbydarar ved sida av SIMAS.

Det kommunalt eigde selskapet Sognlab kontrollerer m.a. vasskvaliteten i kommunane våre og har for tida 2 stillingar.

Regionrådet og fylkeskommunen samarbeidde for nokre år sidan om å etablere selskapet Sogn og Fjordane revisjon. Dette selskapet yter i hovudsak finansielle revisjonstenester. I 2012 har det vore drøftingar om eigarskap og modell for fordeling av kostnader. Kostnadene skal i større grad enn tidlegare fordelast etter medgått tid til revisjonsarbeidet, for Luster kommune vil dette bety ein mindre auke i kostnadene. Lærdal kommune har gjort vedtak om utmelding, elles er eigarskap uendra.

Det har i 2012 vore arbeid med etablering av Visit Sognefjord AS, som felles reisemålsselskap for heile reiselivet i Sogn med reiselivsbedriftene og kommunane i Sogn Regionråd som eigarar.

Målet med selskapet er å få til ei kraftfull satsing på marknadsføring og sal av «reiselivstilboda» i Sogn. Formelt er selskapet skipa i 2013 med kontoradresse i Sogndal på Campus Fosshaugane.

Luster kommune har aktivt støtta opp om arbeidet med å få til selskapet.

Vertskommune.

I Sogn Regionråd samarbeider vi og gjennom fleire *vertskommuneavtaler*.

Alt i 1999 vart det etablert ei eiga avtale om felles arbeidsgjevarkontroll med Årdal som vert. Ordninga er nært kopla til dei kommunale skatteinnkrevjarfunksjonane og har pr dato 2 stillingar.

Etter omorganisering av «næringsmiddeltilsynet» (2004) vart det inngått ei avtale om miljøretta helsevern i skular og barnehagar, med Sogndal som "vert". Ordninga har pr dato 1 stilling, fysisk lagt til Mattilsynet Sogndal.

Regionrådet har etablert eit generelt GIS-samarbeid knytt opp mot ein stillingsressurs i Vik kommune. Sentralt i arbeidet er utvikling og vedlikehald av karttenesta «Sognekart». I tilknytning til dette er nokre nye prosjekt gjeve prioritet, m.a. eit VAR-prosjekt og adresseprosjekt.

I 2010 vart det i regionrådet gjort vedtak om at kommunane våre bør kunne samarbeide om miljøsertifisering av verksemder og bedrifter. Luster kommunestyre har slutta seg til ordninga.

Luster energiverk vart sertifisert i 2012.

Avtalar.

Sogn Regionråd har og initiert ein del *avtalar med fylkeskommunen*.

Dette gjeld Norsk Helsenett (auka samhandling mellom spesialist- og kommunehelsetenesta), SOFIE (skattenett), drift av felles GIS-løysing (geografiske informasjonssystem) og drift av Kommunenett (internetttilgangar). Desse avtalene er inngått direkte mellom Regionrådet og fylkeskommunen og kvar kommune gjer opp for seg anten via rådskontingenten eller direkte.

Gjennom Sogn Regionråd er det og etablert ein del *avtalar med eksterne partar*.

Avtale om sekretariat for kontrollutvala, med PWC, fornya for 4 år frå 2013.(etter anbod) Kontrollar etter alkohollova, med Nordenfjeldske AS, fornying/anbod står for tur. Forsikringsavtaler via meklar AON Grieg.

GIS/Line m/Norkart Geoservice.

Sogn og Fjordane Felles Innkjøp (SFFI) og Farmasøytiske tilsynstenester avtale med Helse Vest. Bedriftshelseteneste, avtale med BHT Sogn.

Avtalane vert i utgangspunktet inngått mellom kvar einskild kommune og dei respektive partar, men via ein felles prosess gjennom regionrådet og/eller SFFI.

Med verknad frå 2012 er det etablert ein heilt ny avtalestruktur, mange delavtalar, mellom kvar kommune og helseføretaka. Jf. samhandlingsreforma.

Tilskot.

Sogn Regionråd står og saman om fleire tilskotsordningar:

Den mest sentrale tilskotet, og som ikkje er tidsavgrensa, gjeld Sogn og Fjordane museum - avdeling De Heibergske Samlingar. Avtalegrunnlaget for dette tilskotet vart fornya i 2009 og alle kommunane i SR er med. Museet vårt (Kaupanger) har ei stor samling frå Luster, både bygningar og gjenstandar.

Prosjekt og utviklingsarbeid.

Sogn Regionråd er også sentral i *prosjekt og utviklingsarbeid*.

Arbeidet med heimesider har vore eit slikt prosjekt, avslutningsvis eit samarbeid på nordsida med opning av ny side mot slutten av 2010. Sida har fått topp karakter i Difi si vurdering. Det er samarbeid om oppfølging og utvikling.

”Sats på skulen – snu Sogn”, skuleprosjektet er avslutta, men samarbeid om oppvekst i regionen er vedteke skal vidareførast gjennom «system for styrka læring». Arbeidet vil ha spesielt fokus på spesped./tilrettelagd undervisning, organisering av denne, entreprenørskap m.v.

I 2012 har regionrådet arbeidd svært aktiv med etablering av nytt felles reisemålselskap, jf omtale ovanfor.

På slutten av 2012 tok og regionrådet tak i skulebrukssaka i fylkeskommunen med mål om ein felles strategi i regionen for å sikra beste mogeleg vidaregåande opplæring til ungdommane våre. Saka vil bli sentral i 2013.

Via regionrådet er ulike nettverk i funksjon. Skuleregion Sogn, ungdomsnettverk, kulturnettverk Sogn, næringsnettverk Sogn og samarbeidsgruppe for helse og sosial.

Utviklingsarbeid og erfaringsutveksling er sentralt i gruppene.

Sogn Regionråd tek og del i Breibandforum, IKT Helsenettverk og IKT skulenettverk.

Arbeidet er delvis finansiert og drifta av Regionrådet, kommunane sitt eige arbeid og dels ved tilskotsmidlar frå stat/fylkeskommune.

BVLLS kommunane

Ved årsskiftet 2008/09 vedtok Luster kommunestyre at vi skulle greie ut og søkje samarbeid med Leikanger og Sogndal på teknisk område. Investeringar i større maskinar skulle også utgreiast. Det vart prioritert å gjennomføre eit prosjektarbeid i høve etablering av eit ”Sogn brann og redning IKS”. I løpet av prosjektarbeidet melde også Balestrand og Vik seg på.

SBR-IKS vart skipa i januar 2011 og representerte då det største brannsamrådet i fylket. Samarbeid om feietenester er integrert i det nye brannsamrådet. I 2012 er og tilsynstjenester på byggjesak ein del av oppgåvene for selskapet. Det er vedteke ny brannordning for alle eigarkommunane, det vart skifte i brannsjefstillinga og eit større lovpålagt løft i kompetanse er starta opp. Eit tenleg og nødvendig samarbeid for å løyse oppgåvene hensiktsmessig er i full drift.

BLLS – kommunane

Delar av IKT-funksjonen i Regionrådet er delt mellom ÅLAV (sørsida) og BLLS (nordsida; Balestrand, Leikanger, Luster og Sogndal). Nordsida starta i 2007 eit omfattande samarbeid om utvikling og drift av diverse IKT-løysingar og har ein felles IKT stilling. Samarbeidet er omfattande og femner om stadig nye saksfelt/prosjekt. Utvikling av sak/arkiv i lag med fylkeskommunen er ei stor sak, der fylkeskommunen sin strategi vil vere utløyssande for vidare arbeid.

Felles løns- økonomi- og personalsystem, Visma, vart teke i bruk frå 1.april 2011. Systemet fungerer godt.. Felles framdrift og samordning har fått og vil få noko større fokus framover.

I 2008 vart ”Sogn barnevern” etablert med Leikanger, Sogndal og Luster. Balestrand kommune slutta seg i 2011 til nemnde samarbeid. Sogndal er vert. Dette gir ei robust teneste og det vert ein viss distanse mellom det nye kontoret/dei tilsette og dei som treng hjelp. 2012 har vore eit aktivt år, mange tiltak i Luster og tenesta har stort fokus.

Leikanger, Sogndal og Luster

Kommunane Leikanger, Sogndal og Luster etablerte i 2006 ein interkommunal kulturskule, Sogn kulturskule, med Leikanger som vert. I løpet av 2012 er kulturhuset i Sogndal vorte ein noko meir sentral base for aktiviteten ved at administrasjon og noko øvingslokale er etablert der. Dette kjem meir permanent på plass i 2013.

Jordmolvaktsamarbeidet mellom Leikanger, Sogndal og Luster har i løpet av 2012 blitt formalisert som ei teneste som Helse Førde kjøper av kommunane. Dette skjer etter at ansvaret for vakt og følgje i desse kommunane ligg til helseføretaket etter omlegging av fødetenesta i fylket.

Folketal og sysselsetjing

Folketalsutviklinga

Folketalet i Luster kommune auka med 15 personar i 2012. Frå 1.1. 2008 fram til 1.1. 2013 har folketalet i kommunen auka med 171 personar.

Statistisk Sentralbyrå sin statistikk syner slik utvikling av folketalet i Luster:

Årstal/dato	Innbyggjarar
01.01.70	5126
01.01.80	5102
01.01.90	5172
01.01.00	5003
01.01.01	4955
01.01.02	4966
01.01.03	4926
01.01.04	4924
01.01.05	4927
01.01.06	4889
01.01.07	4884
01.01.08	4870
01.01.09	4879
01.01.10	4945
01.01.11	5023
01.01.12	5026
01.01.13	5041

I 2012 flytta 232 personar til Luster kommune, medan 207 personar flytta ut. Det var 57 fødselar i Luster dette året, medan 67 personar døydde.

I år 2000 budde det i Luster kommune 65 innflyttarar frå Europa, 6 frå Afrika, 11 frå Asia og 6 frå Nord-Amerika. I 2010 budde det 134 innflyttarar frå Europa, 11 frå Afrika, 11 frå Asia og 7 frå Nord-Amerika. I 2012 budde det 203 personar frå Europa, 23 frå Afrika, 12 frå Asia og 7 frå Nord-Amerika.

I Luster kommune bur det 1,8 personar pr km², medan talet for landet er 15,1.

Folketal – skulekrinsar

	2007	2013
Skjolden	443	427
Dale	498	519
Gaupne	1331	1456
Jostedal	426	401

Indre Hafslo	515	501
Hafslo	1265	1365
Solvorn	257	263
Veitstrand	131	108

Sysselsetjinga

Oversyn over heilt arbeidslause i Luster syner eit gjennomsnitt på nær 100 i fyrste halvdel av nittitalet. Frå denne perioden og fram til i dag har arbeidsløysa gått vesentleg ned. 1.01.13 var 35 personar ledige i Luster kommune.

Arbeidsmarknaden

I år 2000 arbeidde 342 lustringar i Sogndal, 73 på Leikanger. I 2011 var det 488 lustringar som arbeidde i Sogndal og 144 i Leikanger.

Arbeidsstyrken går også andre vegen. 99 personar frå Sogndal og 12 frå Leikanger arbeidde i Luster i år 2000. I 2009 var tilsvarande tal 144 og 9.

Kommunane i Sogn

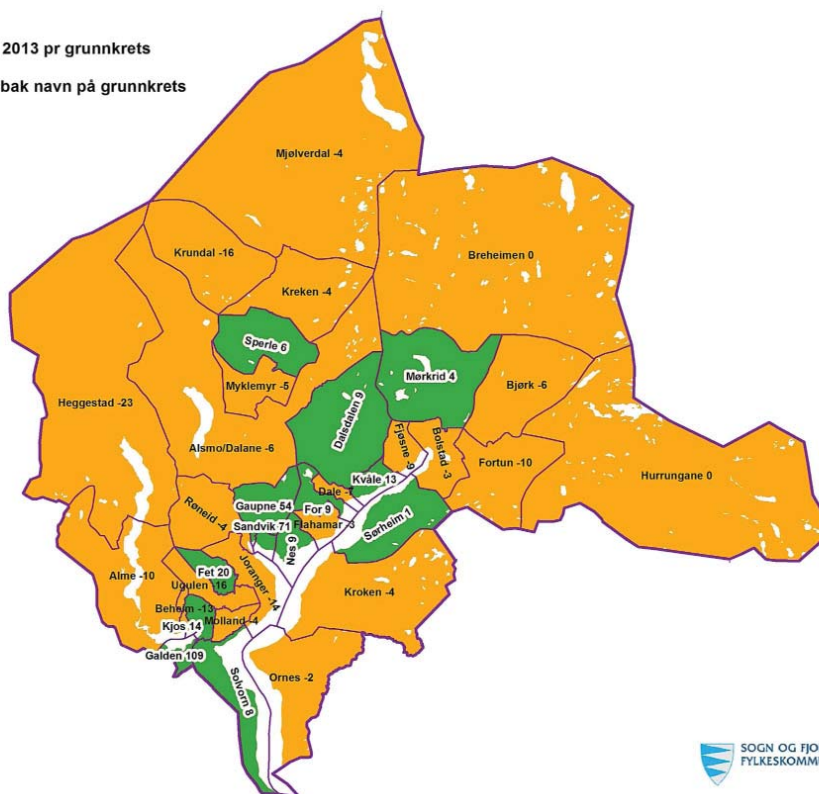
Folketalsutvikling i sognekommunane frå 1.01 2001 – 1.01.2013 var slik:

	01.01.01	01.01.13	%-endring
Sogndal	6647	7477	+ 10,5
Leikanger	2188	2255	+ 2,2
Luster	4954	5041	+ 1,8
Lærdal	2201	2176	- 1,1
Årdal	5760	5521	- 4,1
Vik	2943	2731	- 6,7
Aurland	1827	1714	- 6,2
Høyanger	4653	4222	- 9,3
Balestrand	1530	1337	- 12,5

Tabellen syner at aksene Leikanger - Sogndal - Luster har hatt best folketalsutvklng siste tiåret. Dei kommunane som ligg lengst borte frå senteret i den regionale arbeidsmarknaden har ”dårlegast” utvikling.

LUSTER KOMMUNE
 Folketallsutvikling frå 2007 til 2013 pr grunnkrets
 I antall personer.
 Antall nedgang/oppgang står bak navn på grunnkrets

■ Nedgang
■ Oppgang

SOGN OG FJORDANE
 FYLKESKOMMUNE

Luster kommune - sysselsatte personar etter arbeidsstad Sysselsatte per 4. kvartal, etter næring

	År 2008	År 2009	År 2010	År 2011
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	302	306	296	293
05-43 Sekundærnæringer	380	357	369	374
45-82 Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjen., forretningsmessig tjen., eiendom	588	555	554	578
84 Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	74	75	74	66
85 Undervisning	178	197	195	213
86-88 Helse- og sosialtjenester	411	430	434	416
90-99 Personlig tjenesteyting	53	48	44	39
00 Uoppgitt	7	10	16	9
I alt alle næringer	1993	1978	1982	1988

Fødde/døde i Luster

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Fødde	51	65	54	59	50	54	66	47	46	53	57
Døde	69	65	54	55	54	47	46	59	42	54	67
Fødselsoverskot	- 18	0	0	+ 4	- 4	+ 7	+ 20	- 12	+ 4	-01	-10

Flyttetall for Luster

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Innflytting	110	122	135	107	147	106	106	182	184	134	232
Utflytting	132	120	134	149	148	128	117	103	117	129	207
Nettoinnflytting	- 22	+ 2	+ 1	- 42	- 1	- 22	- 11	79	67	5	25

Kommunen som verksemd

Tal årsverk og tilsette.

	Pr 31.12.08		Pr 31.12.09		Pr 31.12.10		Pr. 31.12.11		Pr. 31.12.12	
	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal årsverk	Tal tilsette	Tal årsverk	Tal tilsette
Stab	32,1	35	33,10	35	36,00	39	36,30	40	23,10	24
Teknisk drift	41,9	54	41,64	49	40,64	49	38,57	46		
Barnehagar	61,4	72	62,18	73	66,81	80	64,89	83	63,47	77
PPT	3,3	4	3,25	3	3,1	4	3,10	4	3,10	4
Grunnskular	94,7	111	105,31	120	108,36	126	110,06	134	111,52	126
Helse	19,6	25	20,37	31	20,37	28	20,37	28	20,87	27
Luster sjukeheimsteneste	162,8	236	165,5	248	87,91	140	87,52	136	88,77	141
Luster heimeteneste					72,00	104	75,18	125	85,56	130
ATS	5,4	7	5,40	8	5,40	8	5,40	8	6,40	9
Teknisk tenester									49,37	55
Teknisk forvaltning	8	37	7,93	37						
Oppmåling/branntenester					5,93	31				
Næring	1	1	1,00	1	1,00	1	1,00	1	1,00	1
Landbruk og naturforv.	5,3	6	5,00	6	5,00	6	5,00	6	5,00	6
Bibliotek og Kultur	2	4	2,00	5	2,00	5	2,00	5	3,06	5
Prosjekt bygdebok	1,7	1	1,70	1	1,70	1				
Sum tal årsverk/tilsette	439,3	593	454,35	617	456,22	622	449,39	616	461,22	605

Kommentar til tabellen:

*Det er gjort endringar frå 2011 til 2012 der hovudsaken er at dei som arbeider i stab men som vert rapportert under tenesteområda, i hovudsak tekniske tenester, vert ført direkte på tenesteområde.

**Nokre har arbeid ved fleire einingar og vert dermed talt to gonger som tal tilsette.

1) Kjønnfordeling og alderssamansetjing:

Alderstrinn:	< 20		20–29		30–39		40–49		50–59		60–69		> 70	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
Felles Administrasjon					4	1	3		5	5	6			
Oppvekst			11	10	32	7	66	8	50	6	16			
Helse					6	1	5	1	10	1	2			
Pleie og omsorg		1	2	28	3	37	5	59	9	67	4	48		1
Teknisk			2		2	1	4	10	14	8	8	6		
Næring og naturforvaltning						2	1	1	1		2			
Kultur							1	1	3					
	0	1	4	39	19	78	19	145	34	143	26	78	0	1
Totalt:	1	43	97	164	177	104	1							
Alderstrinn:	< 20		20–29		30–39		40–49		50–59		60–69		> 70	

Kommentar til tabellen:

Hovudtyngda tilsette ligg i alderen 40 – 59 år, men det er og ei høvesvis stor gruppe i alderen 60 - 70 år. Den vil vere stigande i åra framover. Det er spesielt innanfor yrkesgruppene hjelpepleiar/omsorgsarbeidar/assistent og heimhjelp det i åra framover vil vere stor avgang.

2) Utviklingsarbeid:

Heiltid/deltid:

Kommunen gjennomfører kvart år ei kartlegging av uønska deltid. Resultat frå kartlegging som vart gjennomført 3.9.12 - 23.9.12 ser slik ut:

Arbeidsfelt	Stilling	Tal personar	Villig til å arbeide ved anna arbeidsstad	
			Ja	Nei
Sjukeheimsteneste:	Hjelpepleiar	12	9	3
	Sjukepleiar	2		2
	Kokk	1	1	
Heimeteneste:	Miljøterapeut	1	1	
ATS:	Arbeidsterapeut	2	2	
Helse:	Fysioterapeut	1		1
Grunnskule	Fagarbeidar	1	1	
Totalt		20	14	6

Kommentar til tabellen:

- Av totalt 20 tilsette som har registrert at dei ynskjer større stilling er det 14 som kjem inn under definisjonen av uønska deltid. 17 av 20 svarar at dei ynskjer utviding til 100 % stilling, 3 ynskjer utviding til 50 - 80 % stilling.
- Det er 14 færre tilsette registrerte i 2012 kartlegginga enn i kartlegginga i 2011.
- Det er 6 tilsette i årets kartlegging som også hadde registrert seg i 2011 kartlegginga, alle er tilsette i sjukeheimstenesta.

I 2012 var det totalt 47 tilsette som fekk auka stilling. Tabellen under viser kva tenesteområde tilsette har fått utvida stilling:

Pleie- og omsorg	Teknisk drift	Oppvekst
29	2	14
Helse	Administrasjon	
1	1	

Kompetanseutvikling:

Innan helse og omsorg har fylgjande yrkesgrupper tatt vidareutdanningar:

- 2 fysioterapeutar har gjennomført vidareutdanning for eldre (geriatri)
- 1 sjukepleiar har gjennomført studiet helsesøster med folkehelseperspektiv
- 3 sjukepleiarar har gjennomført vidareutdanning, lindrande behandling
- 1 sjukepleiar har gjennomført vidareutdanning, slagbehandling
- 2 miljøterapeutar har gjennomført vidareutdanning, miljøterapi
- 1 sjukepleiar har gjennomført vidareutdanning som psykiatrisk sjukepleiar

- 9 tilsette ved korttidsavdelinga har gjennomført hospitering ved Førde sentralsjukehus.
- Ca 40 tilsette er i gang med demensomsorg ABC med planlagt avslutning våren 2013.

Innan oppvekstområdet har 6 styrarar/assisterande styrarar fullført vidareutdanning i leing.

Organisasjonsutvikling:

Det vert arbeidd kontinuerleg med organisasjonsutvikling innan alle tenesteområde, og noko av dette er skildra særskild i teksten under det einkilde tenesteområde. Av større tiltak i 2012 kan etableringa av 5 oppvekstsenter og ny korttidsavdeling med 2 øyeblikkeleg hjelp plassar ved Gaupne omsorgssenter nemnast. Luster kommune vart i november 2011 teken opp i det nasjonale utviklingsprogrammet "Saman om ein betre kommune". Programmet er initiert av KRD saman med KS, LO Kommune, Unio, YS Kommune og Akademikerne. Det er fastsett tre konkrete mål for prosjektet i Luster:

- Utarbeide Strategisk plan for rekruttering og kompetanseutvikling i Luster kommune 2013 – 2016 (vedteke i kommunestyret i februar 2013).
- Utvikle/innføre eige introduksjonsprogram for nye tilsette (haust 2013).
- Utvikle/innføre kurs/kompetanseportal med opplegg for e-læring (sommar 2014).

HMT/IA:

Det vert gjennomført HMT-/IA-tiltak på to nivå: overordna og i einingane. I sum vert det gjort mykje godt HMT/IA arbeid. Av overordna tiltak i 2012 kan følgjande nemnast:

- Vidareføring av avtale med Sogn bedriftshelseteneste. 623 tilsette er innmelde.
- Tilbod om influensavaksine til alle tilsette. 79 tilsette tok vaksine.
- Økonomisk støtte til kjøp av årskort. Ca 120 tilsette pr. mnd. ved Luster treningssenter, 30 pr. mnd. på Hafslo treningsstudio og 10 personar mnd. ved Fortun treningssenter.
- Sjukefråværsprosjekt i samarbeid med Luster treningssenter. Treningsopplegg/ behandling inntil 3 mnd. som eit førebyggjande/restaurerande tiltak. 21 tilsette deltok.
- Seks tilsette deltok på HMS – kurs for leiarar (som alternativ til 40 timars kurs).
- Mange tilretteleggingstilskot frå NAV til førebyggjande og restaurerande tiltak.
- Arbeidsplassvurderingar i regi av Sogn BHT ved m.a. einingane Indre Hafslo og Skjolden oppvekstsenter, hovudbiblioteket og Gaupne omsorgssenter.
- Julegåve til alle tilsette.

Medarbeidarundersøking:

I desember 2012 var det gjennomført medarbeidarundersøking. Resultatet er slik:

	Snitt Luster 2012	Snitt Luster 2010	Snitt Luster 2008	Snitt Norge	Høgaste kommune	Lågaste kommune
Organisering av arbeidet	4,6	4,5	4,6	4,5	5,3	2,9
Innhald i jobben	5,0	4,9	4,9	5,0	5,4	3,7
Fysiske arbeidsforhold	4,6	4,5	4,7	4,2	5,3	3,2
Samarbeid og trivsel med kollegaene	5,0	5,0	5,0	5,0	6,0	3,8
Mobbing, diskriminering og varsling	5,1	4,8	4,8	5,0	5,9	3,8
Næraste leiar	4,7	4,5	4,6	4,6	5,6	3,5
Medarbeidarsamtale	4,9	4,7	4,6	4,8	5,8	2,8
Overordna leing	4,2	4,0	4,1	4,0	5,1	1,8
Fagleg og personleg utvikling	4,5	4,2	4,2	4,3	5,3	3,4
System for løns- og arbeidstidsordningar	4,2	4,1	4,0	4,0	5,2	3,4
Stoltheit over eigen arbeidsplass	4,9	4,8	4,8	4,7	5,6	3,9
Snitt totalt	4,7	4,5	4,6	4,6	5,5	3,3

Kommentar til tabellen:

Svarprosenten var på 63 %. 109 kommunar er med i landssnittet. Tabellen syner at samla resultat er godt. Luster kommune ligg over landssnittet og resultatet er betre enn kommunen sine resultat i 2008 og 2010. Resultat på einingsnivå er også gjennomgåande gode.

3) Årshjulstiltak:

Vernerundar:

Vernerundar skal gjennomførast minimum ein gong kvart år. Vernerunden er ei årleg vurdering av det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet på den einskilde arbeidsplassen, utført av lokal leiar og verneombod (ev. andre deltakarar etter behov). Det vart gjennomført vernerunde ved alle arbeidsplassane i 2012.

Lærlingar:

Luster kommune har frå august månad teke inn 7 nye lærlingar. Faga er fordelt med 2 IKT lærlingar, 3 barne- og ungdomsarbeidarar og 2 som institusjonskokk. Vidare har det i 2012 vore avlagt fagprøve i: 1 IKT lærling, 1 barne- og ungdomsarbeidar, 2 helsefagarbeidarar.

Sysselsetting og arbeidsutprøving:

Luster kommune har hatt ein høg aktivitet i samband med sysselsetting og arbeidsutprøving av personar som av ein eller annan grunn har dotte ut av det ordinære arbeidslivet. Dette gjeld ca. 30 personar med varierende aktivitetsgrad. Kommunen samarbeider med NAV, Sogneprodukter og Luster arbeidssenter. NAV gjev tilskot til kommunen ved utplassering av desse personane. Sogneprodukter og Luster arbeidssenter gjev ikkje tilskot.

Sommarjobbar for 16- og 17 åringar:

Luster kommune innførte i 2007 ei eiga ordning med sommarjobbar for 16- og 17-åringar.

Føremålet med ordninga er at ungdomane skal få kjennskap til nærings- og arbeidslivet i Luster. I samsvar med vedtaket i kommunestyret, vart 10 ungdomar tilsette i sommarjobbar i kommunen i 2012. Det vart etter søknad tildelt kommunalt tilskot til i alt 49 sommarjobbar i private verksemdar. Med tilskot på kr 3 000 pr. sommarjobb, vart samla tilskotssum kr 147 000. Av tilskota til private verksemdar, gjekk 15 til landbruket, resten til industri, handverk og tenesteyting. Samla kostnad for alle tiltaka var i 2012 ca. kr 350 000.

Seniorpolitikk og livsfasetilpassing

Arbeidet med å auke den reelle pensjonsalderen fekk meir tyngde etter at det i 2007 vart teke i bruk egne seniortiltak. I oktober 2009 gjorde kommunestyret i sak 79/09 ei evaluering av seniortiltaka i kommunen, og det vart vedteke ei vidareføring av tiltaka, men med følgjande endring: "Tiltak 2: Redusert arbeidstid og tiltak 3: Ei ekstra ferieveke vert slegne saman til eit nytt tiltak 2: Redusert arbeidstid utan reduksjon i løn." Etter dette vart seniortiltak frå 01.08.2012 i form av redusert arbeidstid utan lønsreduksjon gitt som friveke(r) med løn slik det går fram av tabellen under. I alt 51 tilsette er for perioden 1.8.2012 – 31.7.2013 tildelt følgjande seniortiltak:

Seniortiltak	2011 - 2012		2012 - 2013	
	Tal kvinner	Tal menn	Tal kvinner	Tal menn
Friveke med løn	36	6	42	8
To friveker med løn		1		1
Tilrettelegging på arbeidsplassen	-	-	*	*

Kommentar til tabellen:

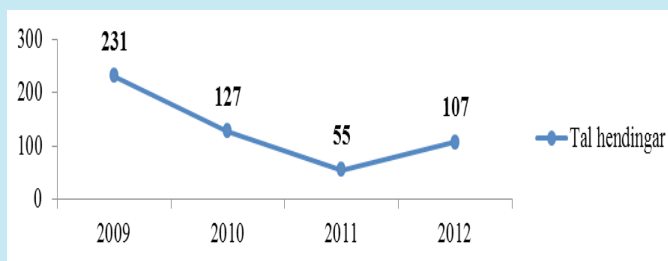
* Tilrettelegging på arbeidsplassen: Som del av samla tiltak for seniorar, er det sett av kr 80 000,- til tilrettelegging på arbeidsplassen i sjukeheimstenesta og heimetenesta. Tilretteleggingstilskot vert tildelt etter søknad på konkrete, kostnadsrekne tiltak.

Pensjon:

11 tilsette tok ut heil eller delvis AFP i 2012. Dette er same tal som i 2011. Alderspensjon vart teke ut av 4 personar (KLP). 4 fekk innvilga uførepensjon og 5 vart ført over til NAV på arbeidsavklaring (personar som har vore sjukmelde i 1 år). Desse personane vil som oftast ha sjukepermisjon utan løn i inntil eitt år etter kommunale reglar.

4) Uønska hendingar (RUH):

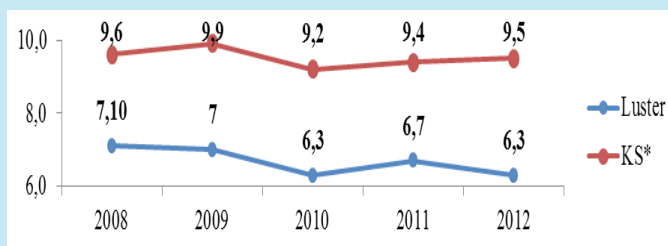
Tabellen under syner ein oversikt over tal innrapporterte uønska hendingar/avvik sidan 2009:

Kommentar til tabellen: Innrapporterte hendingar blir handsama og lukka på lågast mogleg nivå (fyl ansvarslina). Tal hendingar har gått nedover sidan 2009, men i 2012 ser me at trenden snur. Det vil i samband med innføring av ny teknisk plattform i LKK bli fokus på rapportering av hendingar i 2013.

5) Sjukefråvær:

Tabellen/framstillinga under viser gjennomsnittleg sjukefråvær i % samanlikna med KS-området:

* Pr. 3. kvartal 2012

Som IA-verksemd arbeider Luster kommune aktivt med førebygging og oppfølging av sjukefråvær. Målet for samla sjukefråvær var i 2012 6,2 %. Med eit resultat på 6,3 % har ein rimeleg god måloppnåing. Det har samstundes vore ein positiv trend med nedgang frå 2011. Det er i 2012 utarbeidd 109 oppfølgingsplanar, mot 116 i 2011. Det har vore innkalla til 57 dialogmøte. Av desse er 46 dialogmøte 1, 11 dialogmøte 2 og 1 dialogmøte 3. Det hender at dialogmøte 1 og 2 vert slått saman dersom det er mest praktisk.

6) Likestilling – likeløn

Gjeldande hovudtariffavtale regulerer i stor grad lønsfastsetjinga i kommunen. Avtaleverket har ein kombinasjon av sentralt fastsett minsteløn, fastsetjing av løn i lokale lønsforhandlingar og fastsetjing av løn ved tilsetjing. Mange store yrkesgrupper i kommunen har avlønning i høve til sentralt fastsett minsteløn/ stigar, ev. med endringar gjort i lokale lønsforhandlingar. Andre får si løn fastsett i lokale forhandlingar med grunnlag i føringar i hovudtariffavtalen (HTA) og eventuelle lokale føringar avtalt mellom partane.

Ved tilsetjing i einskilde stillingar vert det gjeve "løn

etter avtale". Det vert her teke omsyn til generelt lønsnivå, kompetanse, rekrutteringsbehov, krav frå søkjar osv. Løn er i 2012 nytta for å rekruttere og stabilisere kritisk kompetanse. Lønnsfastsetjinga og lønsutviklinga i kommunen er i stor grad regulert av hovudtariffavtalen (HTA) som har følgjande inndeling og føringar:

Stillingar i HTA kap 4 - sentral lønsfastsetjing + lokale lønsforhandlingar:

I kap. 4 finn ein ca. 410 stillingsheimlar, dvs. ca. 90 % av i alt ca. 460 stillingsheimlar i kommunen. Tilsette i HTA kap. 4B - gjennomgåande stillingar og 4C – undervisnings-personale er i all hovudsak løna på sentralt fastsette minstelønstabellar, og lønsplassering for desse er såleis lik for kvinner og menn.

I nokre stillingskodar i HTA 4B har det utvikla seg eit system med stor grad av lokal lønsfastsetjing. Dette gjeld i særleg grad fag- og arbeidsleiarstillingar i pleie/omsorg og teknisk drift, og sakshandsamarstillingar på fleire tenesteområde. Samla sett er gjennomsnittsløna i desse gruppene tilnærma lik for kvinner om menn.

I hovudoppgjeret i 2012 vart det gitt sentrale lønstillegg i kap. 4 med eit gjennomsnittleg påreknna lønstillegg pr. 1.5.2012 for alle gruppene på 4,07 %. Lønstillegget omfattar regulering av minstelønssatsane og generelt tillegg for tilsette som ikkje ligg på minstelønssstigane. Desse sentrale tilleggga vart gjevne pr. 6.6.2012, lokale tillegg av sentralt fastsett pott vart gjevne pr. 1.8.2012.

Stillingar i HTA kap. 5 - berre lokal lønsfastsetjing:

Dette gjeld sakshandsamarstillingane 8084 Ingeniør og 8530 Rådgevar (legestillingar er her haldne utanfor). I desse gruppene er gjennomsnittsløn for menn litt høgare enn for kvinner.

Leiarstillingar – HTA kap. 3 - berre lokal lønsfastsetjing:

Dette gjeld einingsleiarstillingane 9451 Leiar og 9951 Rektor. I desse stillingsgruppene er gjennomsnittsløn for kvinner og menn tilnærma lik. Ulikskapar i løn som ein kan registrere, kjem av at leiarane har ulikt ansvarsområde.

Det vart i 2011 gjennomført lokale lønsforhandlingar i HTA kap. 3 og 5 der lønsutviklinga i HTA kap. 4 har vore retningsgjevande.

Rådmannen vurderer det slik at det som har skjedd ved hovudlønssoppgjeret i 2012 ikkje i vesentleg grad har endra lønsforholda mellom kvinner og menn i høve til det som er lagt fram i årsrapportane for 2010 og 2011.

Stillingsstorleik mann og kvinne:

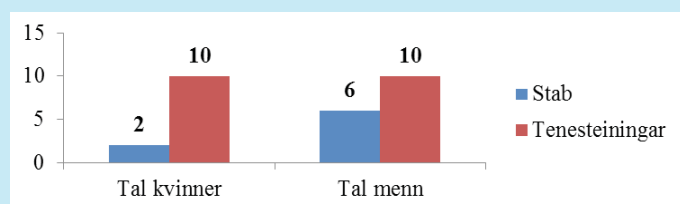
Tabellen under syner tal menn og kvinner i forhold til stillingsprosent:

Stillingsprosent:	Kvinner		Menn	
	2011	2012	2011	2012
0- 24,99 %	27	35	4	4
25 - 49,99 %	18	19	3	5
50 - 74,99 %	136	136	14	19
75 - 99 %	153	137	4	7
100 %	133	132	87	69
Totalt	467	459	112	104

Kommentar til tabellen:

Tabellen viser at 7 % har stilling under 25 %. 4 % har stilling mellom 25 – 50 %, 26 % har stilling mellom 50 – 75 %, 26 % har stilling mellom 75 - 99 % og 37 % har 100 % stilling.

Leiarstillingar – kjønnsfordeling:

Kommentar til tabellen:

Tabellen syner at det er god kjønnsbalanse blant leiarar for tenesteiningane, medan den er noko skeiv i stabseiningane.

Permisjon/ redusert stilling:

	Kvinner		Menn	
	Foreldre- permisjon	Redusert stilling	Foreldre- permisjon	Redusert stilling
2012	23	30	0	1
2011	21	40	1	4
2010	23	39	0	2

Kommentar til tabellen:

Foreldrepermisjon er svangerskaps- og fødselspermisjon. Det er i hovudsak kvinner som nyttar redusert stilling.

7) Tilsyn og revisjonar:

Ein del av arbeidet med kvalitetssikring/internkontroll skjer ved interne og eksterne tilsyn, revisjonar og kontrollar. Tabellen under syner ein oversikt over desse i 2012:

Tilsynsorgan:	Administrasjon	Oppvekst	Helsetenster	Sosiale tenester	Pleie og omsorg	Tekniske tenester	Næringsutv.og naturforvaltning	Kultur	Tal:
Fylkesmannen		3			1		1		5
Miljøretta helsevern		1							1
Arbeidstilsynet		10		1					11
Sogn Brann og Redning IKS		2			3				5
Mattilsynet						3			3
Luster Energiverk (EL-tilsyn)		2	2		3	6			13
Luster kommune (interntilsyn)		2							2
Totalt:		19	2	1	7	9			38

Kommentar til tabellen:

Tabellen syner at det er mange eksterne tilsynsorgan og at det er høg aktivitet innan dette området. I tillegg til tilsynsorgana som er nemnd i tabellen gjennomfører også kontrollutvalet ulike revisjonar. I sum er dette eit arbeidskrevjande område, som samstundes er viktig i høve kvalitetssikring og utvikling. Alle tilsyn er fylgt opp og eventuelle avvik/pålegg lukka.

Heider 2012. Tilsette med 25 års fartstid eller meir i kommunen vart heidra for den innsatsen som kvar og ein har gjort i desse åra. Oddvin Njøs som nett hadde avslutte arbeidskarriera si etter 40 års teneste i kommunen vart spesielt heidra. Frå venstre: Ordførar Ivar Kvalen, Kari Bjørg Tandle, Margunn Hillestad, Åse Berit Bondevik, Anne Grete Kvam, Nelly Torunn Øygard, Ole M. Fuhr, Gunnlaug Saur, Tove Molland, Annlaug Svanheld, Gunn Jorunn Hesjevoll, Ingeborg Flaten, Ingeborg B. Eikeberg, Tordis Vigdal, Leon Lunde, Mary Karin Sagerøy, Steinar Teigen, Liv Engesæter, Anne Britt Kilen, Edmund Øygarden, Venke Lill Sagerøy og rådmann Jarle Skartun. Framme: Oddvin Njøs.

Lustrabadet vart opna 26.oktober 2012. Etter ein lang utgreiings- og byggeperiode vart badeanlegget teke i bruk.

Arbeidet med planlegging av Lustrabadet/Luster bad i kommunal regi starta våren 2006. Det vart sett ned ei arbeidsgruppe samansett av Torodd Urnes, Torunn Hønsi, Ivar Kvalen, Odd Atle Stegegjerde som politikarar og Hans Olav Sandvik frå næringslivet. Harald Fimreite og Jarle Skartun deltok frå kommuneadministrasjonen. Dei drøfta saka inngåande og var på synfaring på andre badeanlegg for å få råd og idear til eit nytt badeanlegg i Luster. Målsetjinga var å få bygt eit mest mogeleg attraktivt anlegg innanfor ein akseptabel kostnad og med akseptable driftsutgifter.

Arbeidsgruppa la fram si utgreiing hausten 2006, der dei tilrådde å byggja eit attraktivt bade- og symjeanlegg i Gaupne, totalkostnad 75 mill kr. Kommunestyret vedtok i sak 97/06 å fortsetja arbeidet med planlegging av eit regionalt bade- og symjeanlegg i Gaupne, eit «midi + anlegg».

Luster kommune engasjerte Asplan Viak v/Eyvind Marcussen våren 2007. Hausten 2007 la Asplan Viak fram utgreiinga «Bade- og symjeanlegg i Gaupne» med eit tilhøyrande skisseprosjekt. Dei la vekt på å få til eit attraktivt anlegg med mange tilbod utan at areal og kostnader skulle bli serleg høgare enn føresett. Asplan Viak forventa her eit besøkspotensielle på 47 000 besøkande +/- 15% betalande gjester. Kommunestyret vedtok deretter i K-sak 17/08 å gå vidare med saka med mål om byggja eit attraktivt regionalt badeanlegg.

Norconsult AS og Sweco AS vart engasjert som fagrådgjevarar. Forprosjektet vart lagt fram for godkjenning juni 2009. Kommunestyret vedtok i K-sak 60/09 å byggja eit attraktivt regionalt bade- og symjeanlegg i kommunesenteret Gaupne med brutto

kostnadsoverslag 91,5 mill kr, prisnivå 1.1.09.

Detaljprosjektering vart gjennomført hausten 2009, og anbod på byggearbeida vart innhenta våren 2010. Juni 2010 vart kontraktane underteikna, og sommaren 2010 starta hovudentreprenør Sogn Entreprenør AS gravearbeid på tomta.

I tillegg til hovudentreprenøren vart det inngått kontraktar med fylgjande entreprenørar: Røyrleggjar Ingmar Fimreite AS, Hølen Installasjon AS, ENWA ABC-TECH AS, Norslide AS, GK Norge AS, EM SYSTEMS AS, Heis-Tek AS. Byggearbeida vart leia av byggeleiar Johannes Øygarden, i samarbeid med Sigmund Seilen og Per Alv Eikeseth frå hovudentreprenør og prosjektleiar Harald Fimreite.

I byggeperioden vart det i starten nokre utfordringar med høg grunnvasstand, deretter fekk me ein krevjande vinter det første året med kompliserte betongarbeid i kombinasjon med mykje snø og is. På tross av desse tilhøva gjekk byggearbeida fullt ut etter planen. Etter 2 års byggetid vart det sommaren 2012 fylt vatn i bassenga, og ein prøvedriftsperiode på 6 månader starta. Ulike tekniske problemstillingar vart då justerte og utbetra, for å få best mogeleg sikker og stabil drift av anlegget.

Målsetjinga frå Luster kommune har vore å byggje eit kvalitetsmessig godt anlegg med høge kvalitetar, utan større feil eller manglar, innafør den sette økonomiske råma og etter framdriftsplanen. Dei tekniske anlegga vart overtekte i desember 2012 etter at prøvedriftsperioden var fullført, i samsvar med oppsett framdriftsplan. Det vart ikkje registrert større bygningstekniske feil eller manglar med anlegget ved overtakingane, og alle dei tekniske anlegga fungerer no som føresett.

Byggekostnaden på anlegget blir om lag 101 mill pr.

Prosjektgruppa. F.v. John Bratvold og Bjørn Salberg, Norconsult, Jarle Skartun og Harald Fimreite, Luster kommune, Frode Sørvig, Øystein Meland og Øyvind Øglænd Marcussen, Aslak Viak, Sverre Aasen, Sweco Norge AS.

Bygget under oppføring. Store dimensjonar.

Godt innsyn frå inngangspartiet og kioskområdet.

Det har vore stor aktivitet heilt frå starten av.

01.01.13. Dette er ca 2% utover prisjustert overslag. Omsynteke at eit badeanlegg er eit komplekst byggearbeid og dei uføresette utfordringane som har vore i prosjektet er dette etter rådmann si vurdering eit godt resultat. Det vil verta lagt fram eige byggjerekneskap for anlegget våren 2013. I ein periode var eit bioenergianlegg til delvis energiforsyning av badeanlegget under vurdering, men bygging av bioenergianlegget vart lagt vekk av kommunestyret i 2011.

Lustrabadet er det største kommunale byggeprosjektet som er gjennomført. Tilsaman er det bygt brutto 2750m² over to etg, utvendig atrium og tilkomst/trafikk/parkering. 3-400m² i kjellar er udisponert .

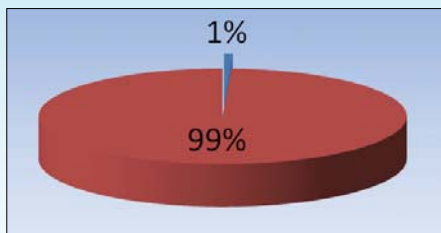
Badeanlegget inneheld 25m symjebasseng med 6 baner, temperatur 27 grader. Hovedbassenget har vidare klatrevegg i glas, stupetårn med 1m og 3m sviktbrett og 3m og 5m fast plattform samt kortsklie og 65m lang familiesklie. Vidare er det 2 mindre barnebasseng med 34 graders temperatur, med fontene og boblebank. Velværebassenget har ein temperatur på 34 grader, og rommar motstraumsanlegg samt sitjebank og liggjebank med massasje. Badet har dampbadstove og vanleg badstove, samt utvendig atrium med varmkulp på 39 grader med massasjejysar og kaldkulp på 10 grader.

Grotta har 39 graders temperatur med massasjejysar. Badeanlegget er dimensjonert for 250 besøkande, og fungerer fint i periodar med mange besøkande. Anlegget har kamera-overvåking av alle basseng, inkludert undervannskamera i den djupe delen av 25m bassenget.

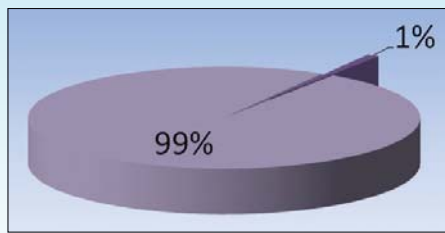
Lustrabadet opna dørene for publikum 26.oktober 2012. Badeanlegget har hatt om lag 12.600 betalande besøkande i 2012, prognosen var om lag 8.500. I tillegg kjem skulebading, som var eit argument for at kommunen måtte fornye bassenget i Gaupne.

Det er enno for tidleg å seie korleis besøk og driftsøkonomi vil bli for Lustrabadet på sikt. Eit auka besøk vil og krevja noko meir driftsutgifter. Imidlertid er opninga svært lovande og Lustrabadet er vorte eit populært tilbod i heile regionen. Dette er svært positivt og var argument for å byggja anlegget større enn eit minimumstilbod. Greier ein å oppretthalde besøkstalet frå dei første månadane så kan tal besøkjande bli nærare 60.000 årleg utover skulebadinga. Gode besøkstal vil og vere grunnlag for eit betre driftsresultat og lågare kommunalt driftstilskot enn planlagt.

Eit velfungerande teknisk anlegg, eit tilbod med godt besøk frå heile regionen og god drift har vore sentrale målsetjingar i prosjektet. Så langt innfrir Lustrabadet forventningane og er ein suksess !

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

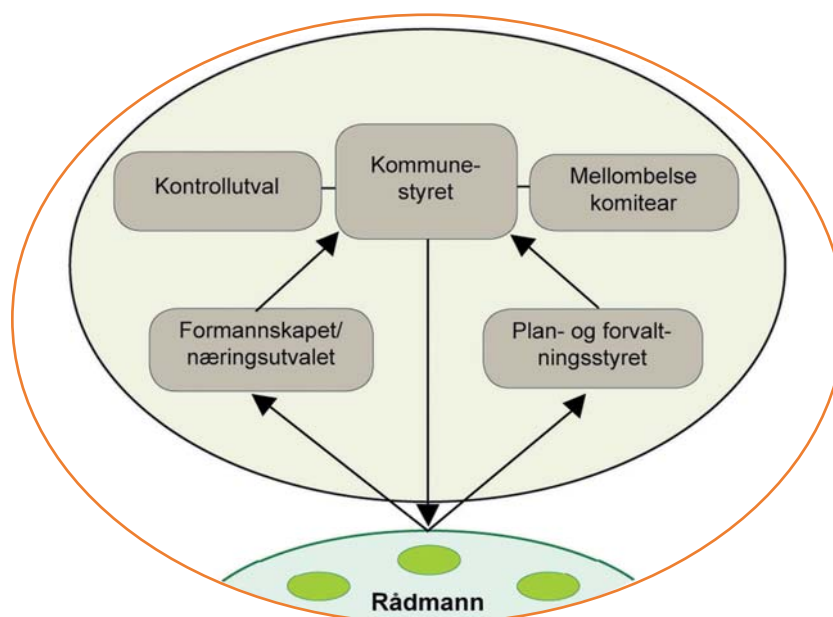
NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Kommunestyret:	25
Formannskap/næringsutval:	7
Plan- og forvaltningsstyre:	7
Adm.utval:	3 + 2
Kontrollutval:	5

Folkevalde

Politisk organisering

Organisering vedteke frå konstitueringa hausten 2007

Politisk organisering

Politisk styringsmodell vart sist justert ved vedtak i k-sak 34/07. Vidare vart tal kommunestyrerepresentantar redusert frå 29 til 25 frå konstitueringa hausten 2011, jf. k-sak 55/10.

Overordna mål

- Gje dei folkevalde arbeidsforhold slik at alle i kommunen har høve til å delta i lokalpolitikken.
- Sikra gode avgjerdsprosessar og effektiv fordeling av oppgåver ved hjelp av delegering og klare retningslinjer.
- Leggje til rette for at politiske organ får frigjort tid til overordna oppgåver.
- Sjå til at Luster kommune i alle samanhengar opererer innafør gjeldande regelverk og nyttar fellesskapet sine midlar på ein effektiv og god måte.
- Arbeide godt med alle saker som måtte kome frå kommunen sine kontrollorgan.
- Styrke det interkommunale samarbeidet, både gjennom Sogn regionråd og på nordsida av fjorden.

Aktivitet 2012

Rådet for funksjonshemma, elderrådet, ungdommen sitt kommunestyre og kontrollutvalet har eigne årsmeldingar.

Folkevaldopplæringa starta hausten 2011 og vart vidareført i 2012. Kommunestyret har fått delteke i ei opplæring i regi av fylkesmannen og ei opplæring i regi av Sogn Regionråd.

Mellombels komitè:

Komitè som arbeidde ut framlegg til reviderte reglar for folkevalde sine arbeidsvilkår.

Temamøte:

Mai: ½ dag om økonomi

Juni: ½ dag om tilstandsrapport skule og fysisk aktivitet i skulen.

Synfaringar:

Mai: Informasjon frå Skjolden Aktiv og Skjolden Resort

med synfaring i hytter til Skjolden Resort.
26. oktober deltok kommunestyret på offisiell opning av Lustrabadet.

Prosjektarbeid:

Prosjektet «Utstillingsvindaug for kvinner i lokalpolitikken» deltok på avsluttende prosjektsamling og presenterte sin rapport for kommunestyret i mai.

Betre balansen i økonomien.

Med mandat frå kommunestyret, gjennom budsjettvedtaket, har formannskapet hatt regien for ein større gjennomgang av økonomien med mål om å betre balansen i kommuneøkonomien.

Arbeidet vart avslutta med kommunestyrevedtak i september 2012 og har vore eit vesentleg grunnlag for utarbeiding av budsjett 2013 og Øp 2013-16.

Kommuneøkonomien er og følgt opp via politisk handsaming av tertialrapport 1 og 2 med regulering av budsjett. Svikt i kraftinntekter, meirforbruk i pleie og omsorg og regulering av investeringsplan for 2013 har vore dei største endringane i høve planlagt budsjett.

Styringsgruppa for Fairtrade har jobba for å vidareføre status som Fairtrade-kommune.

Større politiske saker som er handsama:

- Jarle Skartun vart tilsett som ny rådmann etter at Tore Eriksen vart fylkesrådmann.
- Revidert vedtekter for heimfallsfond og konsesjons- og næringsfond.
- Godkjent rammeavtale og fleire delavtalar med Helse

Førde som oppfølging av samhandlingsreforma.

- Oppretta korttidsavdeling ved Gaupne omsorgssenter.
- Revidert politisk delegeringsreglement.
- Ruspolitisk handlingsplan for kommunestyreperioden.
- Finansiering til Ditt Apotek. Tilbodet vart etablert på hausten.
- Deltaking i ny reiselivsorganisering – Visit Sognefjord AS.
- Finansiering av Bluefjords As – etablering av datasenter.
- Aksjekjøp i Luster Energiverk AS.
- Vedtak om ny brannordning for kommunen.
- Gjennomført val til domstolen gjeldande for perioden 2013-16.
- Val til Lustrabadet KF.
- Nye takstvedtekter for eigedomsskatt på verk og bruk. Sjølve takseringa vert fastsett i 2013.
- Vedteke kommunal planstrategi og planprogram for samfunnsdelen av kommuneplanen.
- Mottak av 5 flyktingar i 2012.
- Plan for forvaltningsrevisjon og plan for gjennomføring av selskapskontroll 2012-15.
- Revidert retningsliner for startlån.
- Ny overordna organisering av folkehelsearbeidet
- Kjøp av Sogn Billag sitt bygg i Hafslo sentrum.
- Kjøp av grunn i Hafslo sentrum, Kalhagen.

Høyringsaker:

- Nasjonal transportplan
- Øyane kraftverk og Illvatnet pumpestasjon.

Alle tiltak planlagde i budsjettet på dette området er gjennomført.

Møteaktiviteten i dei faste politiske organa har vore slik:

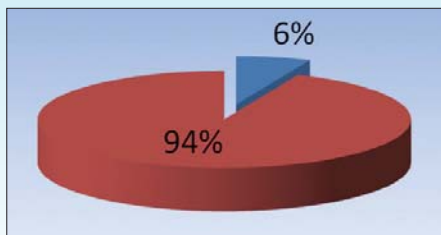
Utval / år	2009		2010		2011		2012	
	Møte	Saker	Møte	Saker	Møte	Saker	Møte	Saker
Kommunestyret	9	108	9	82	10	96	8	108
Formannskapet	18	173	16	156	15	142	18	183
Plan-/forvaltningsstyret	9	101	10	86	7	82	10	80
Klagenemnda	3	8	1	4	1	3	3	3
Administrasjonsutvalet	4	9	2	7	1	5	2	10
Kontrollutvalet	6	27	5	20	5	21	5	22

Økonomisk resultat

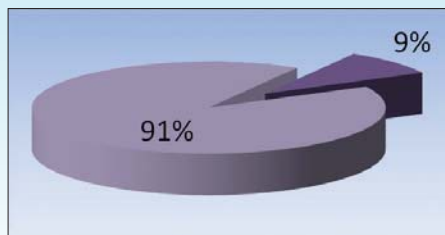
Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
100	Folkevalde	3 336	3 894	14 %	3 353

På politisk område er det eit overskot i høve til budsjett på om lag 560.000. I høve til rekneskapen 2011 er det liten endring. Mindreforbruket er i hovudsak på postane godtgjersle, møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste.

Det har i fleire år vore eit overskot på politisk område. På bakgrunn av dette er det i budsjett 2013 føreset inn sparing på generelt grunnlag og via endring i regelverk for PC-godtgjersle.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	36,0
2011	36,3
2012	23,1*)

*) Tidlegare reg. tilsette på adm., som arbeider på tenestemråde teknisk, oppvekst og kultur, er flytta over dit.

Administrasjon

Organisering

Tenestemrådet omfattar rådmannen og hans 9 stabseiningar. Av desse arbeider næring, plan, eigedom, oppvekst, kultur og folkehelse med oppgåver som heilt eller delvis vert belasta andre område. Slike oppgåver er ikkje omtalte her.

Overordna mål

- Yta innbyggjarane gode tenester og vere eit effektivt forvaltningsorgan.
- Gje dei folkevalde tilstrekkeleg grunnlag for å fatta vedtak.
- Følgje opp politiske vedtak og dei mål og arbeidsoppgåver som ligg i budsjett, økonomiplan, kommuneplan og andre planar.
- Initiere og leggje til rette for kontinuerleg organisasjonsutvikling.
- Skapa ein organisasjonsstruktur og -kultur som gjev rom for både omstilling og personleg og fagleg utvikling.
- Vidareutvikla og styrka samarbeidet mellom ulike fagområde.
- Leggja til rette for at tenesteeiningar får naudsynt støtte, rettleiing, kvalitetssikring, styring og koordinering.

Tenester og oppgåver - generelt

110 Revisjon og kontrollutval (KU)

Kommunen kjøper revisjonstenester hjå Sogn og Fjordane Revisjon IKS. KU leverer eiga årsmelding til kommunestyret. Pricewaterhouse Coopers AS er sekretariat for KU.

120 Administrasjon

Området omfattar rådmannen, stabseiningane personal og organisasjon, økonomi og servicetorget sine tenester. Målgruppene for tenestene er *innbyggjarane, dei folkevalde og driftsorganisasjonen*.

Administrasjonen arbeider med saksførebuing til politiske organ og oppfølging av politiske vedtak. I høve den kommunale driftsorganisasjonen har ein ansvaret for overordna styring, støtte, rettleiing og kvalitetssikring. Døme på oppgåver er prosjektleiing, personalforvaltning, rekruttering, organisasjons- og kompetanseutvikling, seniortiltak, tillitsvaldsarbeid, kvalitetssystemet, IKT, budsjettering og økonomiplanlegging, finansforvaltning, rekneskap, løn, fakturering, eigedomsskatt, skatterekneskap, innkrevjing, arbeidsgjevarkontroll, innkjøp/rammeavtaler, forsikringar og kommunearkivordninga.

Servicetorget administrerer og samordnar informasjonstenesta gjennom Lustranytt, heimesida, annonsering og eigne trykksaker. Servicetorget omfattar sentralt publikumsmottak, sentralbord, postmottak, arkiv og trykkeritjeneste. Servicetorget yter tenester i høve Husbanken sine støtteordningar, bustadformidling, skjenkeløyve, dør til dør transport, produksjonstillegg, støtte til kulturtiltak, kommunale avgifter mv.

Administrasjonen arbeider også med opplæring for folkevalde og administrerer dei folkevalde sine arbeidsvilkår. Sekretariatet for folkevalde organ ligg i staben.

121 Eigdomsforvaltning

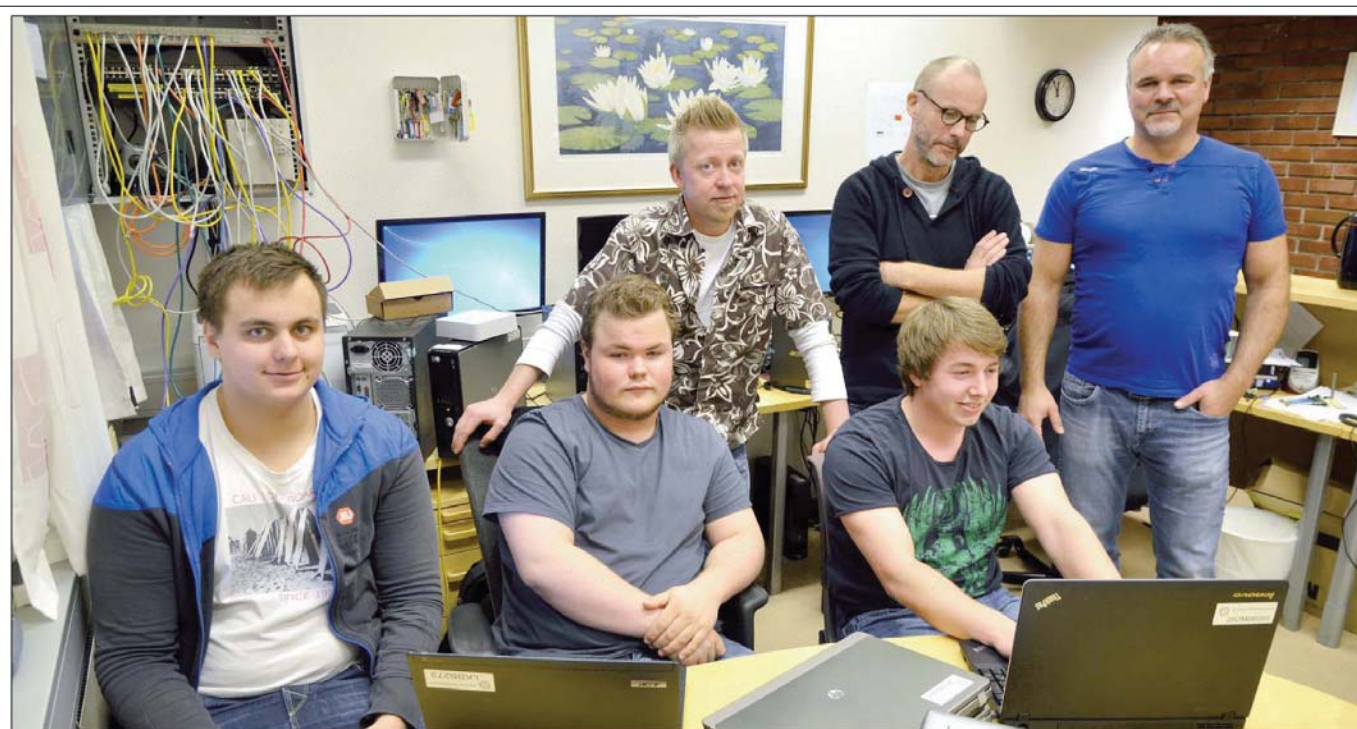
Her vert ført forvaltningsutgifter i høve kommunen sin eigedomsmasse. Skadeforsikring for kommunal eigedom er samla på budsjettkapitlet.

130 Administrasjonsbygningar

Drift av rådhuset.

170/171 Premieavvik (pensjon)

Premieavvika er differansen mellom betalt og bokført pensjon. Sjå omtale under (2012).

DATAHJELP: Har du kopla i nettkabelen? Lærlingane Sander Bøthun, Kim Daniel Bøthun og Johnny Offerdal syter for support på datasystemet i kommunen. Fagleiar IKT i kommunen, Olav Arild Barsnes og Sigfred Bolstad og Henry Helle ved Sogndal vidaregåande skule skryster over dyktige lærlingar.

Får lærlingar i servicemodus

■ Ung IKT-avdeling ■ Varierte oppgåver

LUSTER: Lærlingar skal ikkje vera b-medlemmer i teamet.

Det er ei av målsetjingane Olav Arild Barsnes i Luster kommune har

jobbar med IKT i kommunen skal inkludera lærlingane i alt arbeid, ikkje berre lata dei ta dei minst utfordrande jobbane. Og lærlingen som har vore der lengst, blir kalla seniorlærling.

først trudde dei ikkje hadde kapasitet til å ta imot lærlingar, for å ha gjort ein god jobb. Sju lærlingar har fått fagbrev med toppkarakter etter læretida. Mange verkemdelar teur

datatryggleik, seier Barsnes. Helle og Bolstad framhevar at mange lærlingar er svært flinke før dei går ut i læretida. Likevel står det att å bli profesjonell, både fagleg og sosialt. Det handlar om å treffe

Kaupanger, Lærdal og Førde. Bolstad, Barsnes og Helle er overtydde over at lærlingordningar i lokale bedrifter vil føra til at mange av ungdomane får seg jobbar lokalt. Det vil også gjera at fleire

Flott oppslag i Sogn Avis 17. oktober 2012 om lærlingane våre.

Styringsmål 2012

Styringsmål		Datakjelde	Status		Mål 12/13	Resultat 2012	
			Luster	Landet			
Felles	B	Brukartilfredsheit:	Innbygg.undersøking *	4,8	4,5		
	B	Klagesaker med omgjerung av vedtak	Registrering	0	-	0	
	M	Medarbeidartilfredsheit (skala 1-6)	Medarbeidarspørjing	4,7	4,4	4,8	5,0
	M	Sjuefråvær (%)	Fråværsstatistikk	3,8	-	< 2,5	2,4

*Snitt brukartilfredsheit på innbyggjarundersøking 2011

B = Brukarmål M = Medarbeidarmål

Resultata er gode i høve til styringsmåla. Medarbeiderundersøkinga syner ei fin forbetring i høve til 2010, der medarbeidertilfredsheit er på 5 i undersøkinga 2012.

Sjuefråværet har gått ned frå 3,8 til 2,4 som er svært positivt.

180 Diverse fellesutgifter

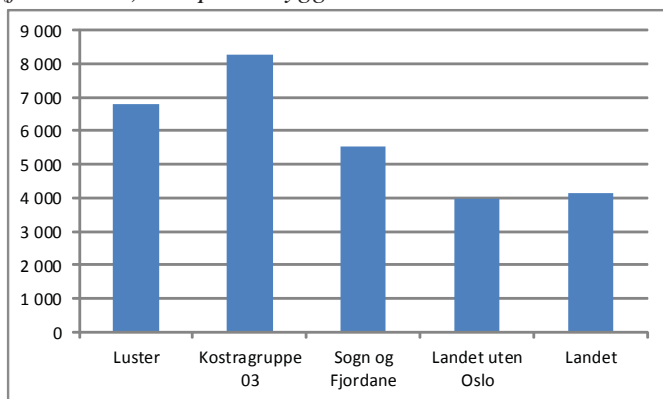
Her har vi til no vore ført reserve løn og generell tillegg. Sjå omtale under (2012). I tillegg fører vi her kommunen sin kostnad til lærlingar

Aktivitet 2012

- Gjennomført brukarundersøking barnehage, skule, bibliotek og medarbeidarar. Resultata er omtalte under det enkelte tenesteområdet.
- Resultat frå innbyggjarundersøking 2011 er formidla ut til tenesteområda og arbeidde med i planarbeid.
- Administrativt delegeringsreglement er tilpassa til

Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til administrasjon og styring (folkevalde) i kr. pr innbyggjar:

Førebelse kostratal for 2012 viser at utgiftsnivået til administrasjon og styring ligg på vel 82 % av nivået i kostragruppe 3. Det ligg samtidig over nivået på fylkesplanet og landet.

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
110	Revisjon og kontrollutval	777	900	14 %	719
120	Administrasjon	26 330	25 617	-3 %	25 385
121	Eigedomsforvaltning	1 999	1 511	-32 %	935
130	Administrasjonsbygg	1 472	1 412	-4 %	1 604
170	Premieavvik i år	3	0		0
171	Premieavvik tidl. År	0	0		4 855
180	Diverse fellesutgifter	-286	1 317		-199
	Sum	30 295	30 756	1 %	33 299

Kommentar til avvik:

110 Mindre kjøp av teneste frå IKS og betaling for teneste.

120 Meirforbruk på administrasjon skuldast i hovudsak administrative fellesutgifter og drift av felles datasystem.

121 Netto utgifter lønn høgare enn budsjettert pga. endra permisjonsuttak, fordelte lønnskostnadar på prosjekt mindre enn budsjettert, høgare utgifter på forsikring, forsikring av Lustrabadet var ikkje budsjettert, høgare utgifter på andre konsulenttenestar i samband med bl.anna reinhaldsprosjekt.

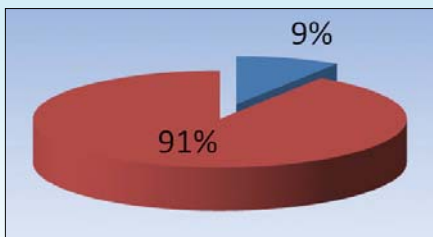
130 Rådhuset har meirforbruk på straum og vedlikehald, men har auka inntekter på husleige til kontorutleige.

180 Diverse fellesutgifter. Unytta avsette reservemidlar(tilskot legar, skule) og inntekter statstilskot til lærlingar er ikkje ført ut på tenestestad.

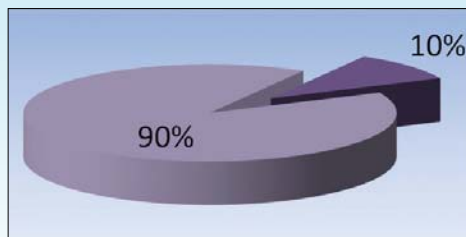
nytt politisk reglement, men det gjenstår arbeid for tilpassing til endringar i administrativ organisering. Slutføring avventar avklaringar for denne organiseringa.

- Vidareført arbeidet med å følgje opp helse- og omsorgsplan 2010-21 og oppretta korttidsavdeling ved Gaupne omsorgssenter.
- Vidareført arbeidet med innføring av oppvekstsenter som vart opna hausten 2012.
- IKT: Oppgradering av Pleie- og omsorg til Win2008-domene, Office2010, utskifting av arbeidsstasjonar. og serverar, heimekontorløyising for legane, ny versjon av Winmed (Helse), Gerica (PO) med integrasjon mot PPS, Omlegging av epost, kalender og intranett frå Lotus Notes til Microsoft Exchange, etablering av Videostudio.
- Har starta arbeid med å vurdere bustadbehov, organisering og regelverk for området.
- Har starta arbeidet med å avklare framtidig bruk/status vedkomande Yrkesskulebygget, Gaupne og Grandmo barnehagar, gamle gymsalen og badebasseng ved Luster ungdomsskule.
- Arbeidd med å følgje opp folkevalde sine retningslinjer for å betre økonomisk balanse.
- Førebudd overføring av overformyndieriet til fylkesmannen. Overføringa skjer pr. 1.1.2013.
- Ny ruspolitisk handlingsplan er vedteken og skjenkeløyve for perioden er tildelt.
- Arbeid med revisjon av beredskapsarbeidet, jf tiltaksliste etter stormen «Dagmar».

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	66,8
2011	64,9
2012	62,5

Barnehage

Organisering

Tenestemrådet er organisert i 9 tenesteeiningar. 3 barnehagar organisert som eiga barnehageeining. 5 av einingane er organisert som oppvekstsenter. Veitastrond barnehage har administrasjon under Hafslø barne- og ungdomsskule.

Overordna mål

Desse måla tek utgangspunkt i barnehagelova (2011,s.9) i §1 som seier at:

”Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.”

I tillegg til lova er den statlege rammeplanen overordna all barnehagedrift.

Luster kommune sine overordna mål er som følgjer:

- Ha full barnehagedekning med høg kvalitet på tilbodet. Ha tilstrekkeleg med plassar slik at ein kan ta inn nye barn i løpet av året. Jf vedtektene.
- Gje alle barn eit godt barnehagetilbod som er variert og brukartilpassa, og som byggjer på eit heilskapleg læringssyn med omsorg, leik og læring som sentrale deler.
- Legge til rette for at barna også får aktivitetar utanfor barnehagen sine lokale og område, dvs gjer seg nytte av nærmiljøet og naturen.
- Styrke det pedagogiske tilbodet i barnehagane med faglege satsingsområde og kompetanseheving.
- Syte for at barnehagepersonalet er i stand til å gje omsorg og opplæring i samsvar med sentralt gjevne føringar og målsetjingar.

Tenester og oppgåver - generelt

201 Barnehage

Kapasitet og bemanning

Barnehagane i Luster kommune har ei grunnbemanning på ein pedagogisk leiar og to assistentar pr avdeling med 18 barn over 3 år eller 9 barn under 3 år. Ved 24 barn over 3 år eller 12 barn under 3 år vert bemanninga auka med ein førskulelærer.

Nokre av barnehagane har litt ledig kapasitet i høve areala. Av erfaring vert det endringar gjennom barnehageåret. Størst endring er det ofte ved overgang til nytt kalenderår. Slike endringar kjem oftast i Gaupne og på Hafslø, men kan og kome ved dei mindre einingane.

Det kan i periodar med høgt sjukefråvær vere vanskeleg å få tak i nok vikarar.

Overgang barnehage – skule

Kunnskapsdepartementet legg føringar på at ein må ha gode rutinar for overgangen mellom barnehage og skule. Det ligg ein gjennomarbeidd prosedyre i kommunen sitt kvalitetssystem for å sikre denne overgangen.

Samarbeidspartar

Barnehagane samarbeider med nærliggande skule, Sogn barnevern, helsestasjonen og BUP for å ivareta barna best mogeleg. Barnehagane samarbeider dessutan tett med PPT i høve samarbeidsrutinar i det sakkyndige arbeidet og i oppfølgingsarbeidet. HSP-team (helse, sosial, psykisk helse) møtest 2 til 10 gonger pr år, ut frå kor stor eininga er. Innarbeidde rutinar vert evaluerte med jamne mellomrom for å få til best mogeleg tilbod. Regionen samarbeider gjennom nettverk, om utarbeiding av fagområda i rammeplanen.

211 Styrka barnehagetilbod

Barn med spesielle behov skal vera ein del av

Styringsmål 2012

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål 2011/12	Resultat 2012
				Luster 2011	Landet		
Felles	B	Brukartilfredsheit (skala 1-6)	Brukarspørjing	5,1	4,9	5,1	4,9
	B	Klagesaker m/omgjeringsvedtak	Registrering	0	-	0	0
	M	Medarbeidartilfredsheit (skala 1-6)	Medarbeidarspørjing	4,8	4,6	4,9	4,9
	M	Sjukefråvær (%)	Fråværsstatistikk	9,8	-	< 7	8,4
Tenesta	B	Respektfull behandling (skala 1-6)	Brukarspørjing	5,3	5,3	5,3	5,2
	B	Allsidig leik og aktivitet (skala 1-6)	Brukarspørjing	5,0	5,0	5,0	4,9
	B	Trivsel (skala 1-6)	Brukarspørjing	5,1	5,1	5,2	5,0
	B	Informasjon (skala 1-6)	Brukarspørjing	4,7	4,7	4,9	4,7

B = Brukarmål

M = Medarbeidarmål

Resultata ligg ganske jamnt med 2011, og nær målsetjingane. Verd å merke seg ein viss nedgang i sjukefråværet. Tilfredsheit, trivsel og innhald er god i Lustrabarnehagane.

barnegruppa, men samtidig få særskilt støtte ut frå egne behov. Eit tett samarbeid med PPT, Sogn barnevern, helsestasjonen og BUP er her naudsynt. Gode rutinar for eit slikt samarbeid har vorte utvikla gjennom det tverrfaglege prosjektet "Saman for barn og unge". Det vil komme ei handbok i etterkant av prosjektet.

221 Barnehagelokale

Barnehagane i kommunen held til i lokale som er i god stand. Gaupne barnehage er den nyaste (opna desember 2011). I budsjett og økonomiplan for 2013-16 ligg det inne nybygging av Hafslo barnehage.

Aktivitet 2012

Tal plassar i dei ulike barnehagane fordeler seg slik pr 15.09.12:

Barnehage	Mån- dag	Tys- dag	Ons- dag	Tors- dag	Fre- dag
Gaupne	97	98	80	99	91
Hafslo	29	31	23	33	27
Luster	24	28	19	29	28
Gamlestova	75	76	68	78	72
Jostedal 1)	21	21	18	21	14
Solvorn 1)	15	16	13	15	14
Skjolden 1)	13	14	14	15	15
Indre Hafslo	17	20	21	18	20
Sum	291	304	256	291	281
Sum 2011	296	303	264	308	293

1) Skjolden, Jostedal og Solvorn har i tillegg deler av SFO-tilbod lagt inn barnehagedrifta.

Opptak av barn

Ved oppstart av nytt barnehageår var det litt ledig kapasitet i høve areala. Overgang til nytt kalenderår gav nye søkarar og ein del endringar, særleg i Gaupne og på Hafslo, men og til dei mindre barnehagane. Det har vore noko nedgang i tal plassar frå 2011 til 2012. Gjennomsnittleg har det vore ein nedgang på 2,7 % i barnehagane i kommunen.

Bemannning

Ordning med fast vikar i Gaupne barnehage har fungert tilfredstillande. Vikaren har dekkja fråvær med sin 80% stilling, her har vore få dagar der vikar har gått ekstra. Det har i periodar vore utfordringar med å skaffe vikar i nokre barnehagar. Dette merkast spesielt på Hafslo.

Kompetanseheving

I prosjektet "Sats på barnehagen – snu Sogn" har Luster kommune med 14 deltakar i utdanninga "Leiing i framtidens barnehage" (8 styrarar, 2 assisterande styrarar, 4 pedagogiske leiarar). Målet med utdanninga er å heva kvaliteten i barnehagane. Deltakarane skal jobbe med utviklingsarbeid i eigen barnehage.

Kommunane i Sogn Regionråd er med i eit regionalt nettverk for barnehagane.

Pedagogisk arbeid

Barnehagane i Luster kommune held fortsatt på med satsingsområdet "Steg for steg". I tillegg har mange av barnehagane fokus på fysisk aktivitet og kosthald. Det er

etablert nettverk for nestleiarar i oppvekstsentera, og det er pedagogisk leiar-nettverk som har hatt tema danning og leik. Nokre pedagogiske leiarar frå barnehage er og knytt opp mot nettverk for skule.

Hafslo barnehage

I budsjett/økonomiplan 2012 – 15 er det sett av midlar til ny avdeling (24 plassar) ved Hafslo barnehage. Barnehagen vil få til saman 60 plassar og opninga er planlagt til medio august 2014.

Oppvekstsenter

Fem av barnehagane inngikk frå 1. august 2012 i ulike oppvekstsenter. Jf. omtale under tenesteområdet Grunnskule.

Barnehagevedtektene

Med etableringa av oppvekstsentra 1. august -12, vart vedtektene justerte.

Brukarundersøking - Barnehage:

	Snitt Luster 2012	Snitt Luster 2010	Snitt Norge 2012
Resultat for brukarane	4,9	5,1	5,0
Trivsel	5,0	5,1	5,1
Brukarmedverknad	4,6	4,7	4,7
Respektfull behandling	5,2	5,3	5,3
Tilgjenge	4,9	5,1	5,4
Informasjon	4,7	4,7	4,7
Fysisk miljø	4,7	4,4	4,6
Generelt	5,0	5,1	5,1
Snitt totalt	4,9	4,9	5,0

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
201	Barnehage	27 465	28 046	2 %	25 998
211	Styrka barnehagetilbod	1 761	1 784	1 %	1 498
221	Barnehagelokale	3 458	3 601	4 %	-73
	Sum	32 684	33 431	2 %	27 423

Kommentar:

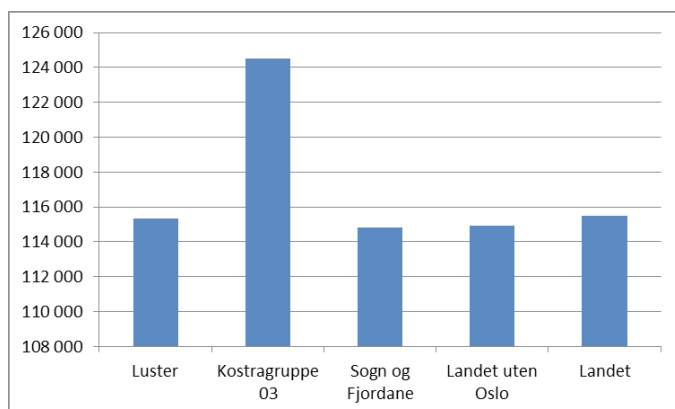
Godt samsvar med budsjett.

201/ mindreforbruk lønn.

221/mindreforbruk straum, komm.avg

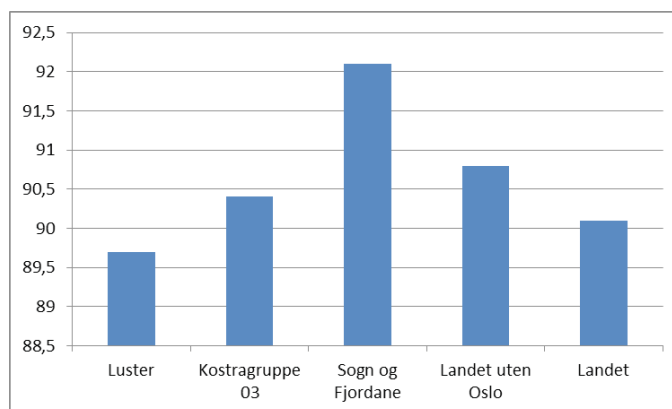
Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til barnehage i kr. pr innbyggjar 1-5 år:

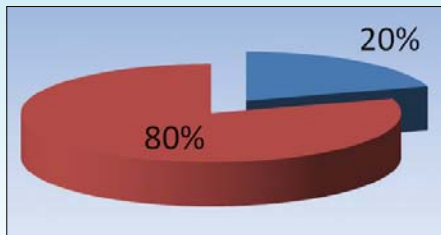

Førebelse kostratal for 2012 viser at netto driftsutgifter til barnehage i kr. pr innbyggjar 1-5 år er 93 % av nivået i kostragruppe 3. Vi ligg samstundes svakt over gjennomsnitt for fylket og svakt under landet.

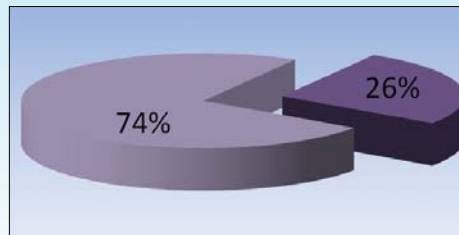
Del barn 1 – 5 år med barnehageplass:

Førebelse kostratal for 2012 viser at Luster har ei barnehagedekning på 89,7%. Dette er vesentleg lågare enn nivå Sogn og Fjordane men er og litt under kostragruppe 3 og landet.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	108,3
2011	113,2
2012	111,5

Grunnskule

Organisering

Tenesteområdet er organisert i 9 tenesteeiningar. 3 skular er organisert som eiga skuleeining.

5 av einingane var frå 1. august organisert som oppvekstsenter. Veitastrond skule har administrasjon under Hafslø barne- og ungdomsskule. PPT er eiga eining.

Overordna mål

- Gje alle grunnskuleelevar eit godt og mest mogleg tilpassa opplæringstilbod i samsvar med lov og læreplanar og i samarbeid med heimane.
- Arbeide for ein inkluderande skule, med god trivsel, høg fagleg kvalitet og gode resultat.
- Gje tilbod om opplæring på grunnskulenivå for vaksne og norskopplæring med samfunnskunnskap for innvandrarar/flyktningar.
- Gje skulefritidstilbod (SFO) til elevar på 1.-4. klassesteg, så langt som mogleg ved heimeskulen.
- Arbeide aktivt for å få fleire mannlege lærarar inn i grunnskulen i Luster.
- Oppretthalde ein desentralisert skulestruktur med vekt på Lustraidentitet.

Tenester og oppgåver – generelt

202 Grunnskule

Obligatorisk grunnskuleopplæring er basert på opplæringslov og læreplanar. Det vert gjeve spesialpedagogisk rådgiving til skular, barnehagar og einskildheimar. Grunnskulen er og sakkunnige organ i forhold til spesialpedagogiske tiltak og spesialundervisning. Slik undervisning vert gjeve etter sakkunnig vurdering og enkeltvedtak. I tillegg inngår opplæring av barn frå språklege minoritetar.

Overgang barnehage – skule

Kunnskapsdepartementet legg føringar på at ein skal få til gode rutinar for overgang mellom barnehage og skule. Det ligg gjennomarbeidde prosedyrar i vårt eige kvalitetssystem. Sjå også eigen tekst under "Barnehage".

Frukt og grønt

Alle grunnskuleelevane i Luster får tilbod om gratis frukt og grønt dagleg.

Sats på skulen – snu Sogn (2006-12)

I prosjektet har kommunane i Indre Sogn forplikta seg til eit samarbeid om leiarutdanning, fagnettverk og eigarskapsrolla. Luster kommune har i k-sak 98/08 prioritert følgjande:

1. Årleg temadag/-økt om skule med fokus på prestasjonar og drøftingar med utgangspunkt i resultat.
2. Utvikle kommunale fagnettverk i basisfaga norsk, engelsk og matematikk for å sikre kvalitet og nå felles målsetjingar.
3. Etablering av kommunal entreprenørskapsgruppe med aktørar frå skule og næringsliv.
4. System for styrka læring som starta hausten 2012

Samarbeidspartar

Skulane samarbeider tett med PPT, som har gode samarbeidsrutinar i det sakkyndige arbeidet og i oppfølgingsarbeidet. Skulane samarbeider og med Sogn barnevern, helsestasjonen og BUP. Innarbeidde rutinar vert løpande evaluerte.

Tverrfaglege team er samansette av personar frå helse, sosial og psykisk helse. Teama har faste møte på alle skulane. Det er samarbeid med folkehelsekoordinatoren når det gjeld førebyggjande arbeid. Dette arbeidsområdet vert utvida med meir gjennomgripande førebyggjande tiltak, jf. omtale under «Helse», folkehelsearbeid.

Pedagogisk psykologisk rettleiingsteneste (PPT)

Luster har eiga PP-teneste med psykolog, spesialpedagogar og logoped. PPT arbeider saman med rådmannen sitt oppvekst-team for å få til ein inkluderande skule. Det er nær kontakt med skule- og barnehagemiljøet gjennom regelmessige besøk og faste møteavtalar gjennom året. PPT jobbar for å få til gode rutinar, organisering og fordelingsopplegg i

forhold til bruk av spesialpedagogiske ressursar. PPT har medverka i høve opplæring i "PALS", eit forsøk over tre år som ein skule prøver ut og som tek sikte på å førebygge problemutvikling og fremme eleven sin sosiale og skulefaglege kompetanse. Logopeden jobbar med vaksenopplæring og undervisning av elevar og førskulebarn.

Psykologen vil framleis ivareta kommunepsykologiske oppgåver, i samarbeid med m.a. helsestasjonen, legane, psykiatriteamet, ruskonsulenten og Sogn barnevern. Psykologen er og Akan-kontakt. Faste samarbeidsmøte med andrelinja vil halde fram. Det er utvikla tettare samarbeid med psykiatrieiningane i Indre Sogn.

Det er og tett samarbeid mellom kommunane i regionen. Dette gjeld på fagnettverksarbeid, samarbeid om etter- og vidareutdanningar, utvikling av prosedyrar i samband med eksamen og utveksling av sensorar til munnleg eksamen.

213 Vaksenopplæring

Norskopplæring for innvandrarakar busette i Luster, med rettar/plikter etter introduksjonslova (2005), vert gjennomført i eit samarbeid mellom Luster, Leikanger, Lærdal og Sogndal og føregår i Sogndal. Utgiftene vert dekkja av særskild statstilskot og refunderte til Sogndal etter refusjonskrav. I dette ligg og eit administrasjonstilskot.

Styringsmål 2012

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål 11/12	Resultat 2012
				Luster 2011	Landet 2012		
Felles	B	Brukartilfredsheit (skala 1-5)	Brukarspørjing	4,3	4,15	4,4	4,3
		• Elevtrivsel • Foreldre: Trivsel/læring/utvikling		4,2	4,15	4,3	4,3
	B	Tal klagesaker m/omgjæringsvedtak	Registrering	0	-	0	0
	M	Medarbeidartilfredsheit (skala 1-6)	Medarbeidarspørjing	4,5	4,4	4,5	4,8
M		Sjukefråvær – skule (%)	Fråværsstatistikk	4,6		5,5	5,5
Tenesta	B	Elevmotivasjon (skala 1-5)	Elevundersøking	4,2	4,2	4,3	3,9
	B	Resultat eksamen 10. klasse (skala 1-6) • Norsk • Engelsk • Matematikk	Skoleporten	3,9	3,4	3,7	-
			Skoleporten	4,3	3,8	3,9	3,5
Skoleporten			3,4	3,1	3,4	3,4	
Nasjonale prøvar	5 klasse Resultat (skala 1 – 3)			Luster 2011	Landet 2012	Mål 13	Resultat 2012
	B	Lesing	Skoleporten	1,9	2,0	2,1	1,9
	B	Engelsk	Skoleporten	-	-	2,1	2,0
	B	Rekning	Skoleporten	2,0	2,0	2,1	1,9
	8 klasse Resultat (skala 1 – 5)						
	B	Lesing	Skoleporten	3,4	3,1	3,2	3,2
	B	Engelsk	Skoleporten	3,2	3,0	3,3	3,3
	B	Rekning	Skoleporten	3,5	3,1	3,4	3,4
	9 klasse Resultat (skala 1-5)						
	B	Lesing	Skoleporten	3,7	3,5	3,9	3,9
B	Rekning	Skoleporten	3,6	3,4	3,8	3,8	

B = Brukarmål

M = Medarbeidarmål

Resultata er ganske jamne med 2011, noko er litt betre, og noko er litt svakare. Måloppnåinga er noko varierende, nokre mål er oppnådd, andre ikkje. Trivselen og tilfredsheiten til elevar og tilsette er god. Ser ein på nasjonale prøvar er det ein klar positiv skilnad frå 8. klasse til 9. klasse. Eksamenskarakteren i engelsk gjekk ned, medan den i matematikk låg på same resultat som 2011.

Grunnskuleopplæring for vaksne iflg. § 4A i opplæringslova

Personar som har behov for fornya grunnskuleopplæring, t.d. på grunn av sjukdom, skade eller mangelfull dugleik innan einskilde skulefag, har rett på slik opplæring.

215 Skulefritidsordninga (SFO)

SFO er eit frivillig tilbod om ein trygg og god stad å vera for skulebarn på 1.- 4. klassesteg, før og etter skuletid og i skuleferiar. I SFO skal barna få tilsyn og omsorg ut frå lokale og individuelle behov. SFO skal vera ein stad for lek, tryggleik og trivsel, og det skal leggjast til rette for fysisk aktivitet, god helse og tiltak for auka sosial kompetanse. Barna skal ha medverknad i val av aktivitetar. Det vert gjeve SFO-tilbod i alle krinsar, med unntak av Veitastrond. I skuleferiar er det tilbod i Gaupne og på Hafslo.

Leksehjelp

Det vert lagt til rette for gratis leksehjelp i tilknytning til alle skulane i Luster. Organiseringa er ulik frå skule til skule for å tilpassa ordninga best mogeleg lokalt, men alle elevane frå

1. – 4. klasse får tilbod om leksehjelp to timar pr. veke.

222 Skulelokale.

Skulelokala er i generelt god stand. Det er mange nye skulebygg med godt utstyrt lokale i kommunen. Det er fast opplegg for vaktmeistar og reinhald kopla til kvart bygg.

I vedteken økonomiplan for 2013-16 ligg det vidare inne:

- utbygging og ombygging av Hafslo barne- og ungdomsskule.
- løysing av varmebehov for Luster ungdomsskule

Skulelokala vert på kveldstid og helg mykje nytta av lag og organisasjonar i kommunen. Her er det avgjerande med gode avtalar og rutinar for at dette skal fungere, og at ein kan ta vare på bygga på ein god måte.

223 Skuleskyss

Elevane i grunnskulen i Luster vert årleg registrerte for den strekninga der dei har krav på skyss. Dette gjeld og elevar som har fått denne retten på individuelt grunnlag.

Oppvekstsenter

K- sak 77/09, etablering av oppvekstsenter i bygdelaga Skjolden, Luster, Indre Hafslo, Solvorn og Jostedal er følgt opp, og oppvekstsentra var i drift frå 1. august 2012

Sidan hausten 2011, og fram til opninga vart det gjort utviklingsarbeid for å vere førebudd til opninga av oppvekstsentera. Personalgrupper vart etablert, det vart jobba fram felles forståing, og ein felles kultur for oppvekstsentera. Alle oppvekstsentera var i januar/februar 2012 på studietur til etablerte oppvekstsenter. Ved sidan av etableringsprosessane rundt om på dei ulike oppvekstsentera vart det koordinert arbeid frå oppvekst, der det vart jobba fram felles føringar. Dette var nyttige prosessar, der ein fekk ei felles forståing for korleis ein skulle organisere oppvekstsentera, og ein fekk løyst ulike problemstillingar i fellesskap. Dette var med å skape eit godt grunnlag for ein god start for oppvekstsentera.

Vurdering for læring, vidareføring av satsinga.

Luster kommune er med i denne nasjonale satsinga ”Vurdering for læring” som vart starta hausten 2010, og som skal gå over 4 år. Det ligg føringar og krav om spreing av kunnskap til dei andre skulane og at satsinga skulle drivast av ein ressursperson med

Aktivitet 2012

Grunnskulen i Luster hadde fylgjande fordeling 2012 (tal frå GSI pr. 1.10.12).

Skule	Elevtal 2012	Klassetal	Elevtal SFO	Elevar 1- 4kl leksehjelp
Luster oppvekstsenter	50	3	16	16
Gaupne skule	129	7	38	27
Hafslo barne og ungdomsskule	225	12	49	41
Indre Hafslo oppvekstsenter	44	3	21	14
Jostedal oppvekstsenter	26	3	8	7
Luster ungdomsskule	120	7	-	-
Skjolden oppvekstsenter	34	3	8	7
Solvorn oppvekstsenter	20	2	11	13
Veitastrond skule	3	1	-	-
Sum	651	41	151	159

Det vart gjort 72 enkeltvedtak om spesialundervisning (§ 5-1) og 9 elevar på fire ulike skular fekk særskild språkoplæring for elevar frå språklege minoritetar etter enkeltvedtak (§ 2-8)

I 2011 vart det gjort 78 enkeltvedtak for spesialundervisning.

minimum 20% avsett tid. Målsetjinga var å vidareutvikle vurderingspraksis gjennom auka kompetanse og forståing for vurdering som reiskap for læring og betre læringsutbytte for elevane. Fire av skulane har arbeidd med dette der det og har vore satsa sterkt på samarbeidet mellom heim og skule. Denne satsinga er vidareført i Luster kommune, der alle skulane no deltek i kommunale fagnettverk i faga norsk, matematikk og engelsk. Her er det fokus på «Vurdering for læring», og andre fagrelaterte oppgåver.

Den gode skuleeigar

Luster kommune har delteke i eit utdanningsprogram for folkevalde- og administrative skuleeigarar. Dette gir dei folkevalde og administrativt tilsette auka kunnskap og ferdigheiter i dialogbasert styring av skulen. Det har vore gjennomført tilsaman 4 samlingar. Dette skal føre til konkrete tiltak som gjer at dei folkevalde kjenner betre til skulen og har eit betre grunnlag for å prioritere i Lustraskulen.

System for styrka læring

Hausten 2012 starta kommunane i Sogn regionråd på programmet *System for styrka læring*. Dette byggjer på mål, erfaringar og kritiske suksessfaktorar frå prosjektet *Sats på skulen – snu Sogn*. Strukturar for samhandling, arenaer og nettverk representerer kontinuitet i regionalt utviklingsarbeid.

Formålet er å utvikle rolla kommunane har som skule og barnehageeigar, styrke tilpassa opplæring, auke læringsutbytte, og dermed også redusere bruken av spesialpedagogisk undervisning.

Dette er delt inn i sju arbeidsområde:

- 1) Tidleg innsats,
- 2) Vidaregåande opplæring,
- 3) Fleirfagleg metode,
- 4) PPT og spesialundervisning,
- 5) Læringsmiljø,
- 6) Vurdering for læring,
- 7) Entreprenørskap.

Spesialundervisning, organisering av PPT og entreprenørskap skal ha serskilt fokus den første perioden.

Fysisk aktivitet

Det er auka fokus og merksemd kring fysisk aktivitet i skulen. Alle skulane i Luster kommune har undervisningsopplegg som sikrar skuleelevane fysisk aktivitet kvar dag i skuletida. Skulane har tilpassa dette til sin skulekvardag, og sine lokale føresetnader.

Leseopplæring

Det har vore eit sterkt fokus på leseopplæring på mange av skulane i Luster siste åra. Leseprogram som «Aski raski» og «skrive seg til lesing» har vore nytta. To av skulane har og personar på vidareutdanning på dette.

Ny Giv

Prosjektet skal auka gjennomføringa i vidaregåande opplæring. Alle kommunar er med i dette nasjonale prosjektet og Luster har vore med sidan 2011. Lærarane frå ungdomsskulane har delteke i eit opplæringsprogram og er no ressurspersonar for grunnskulen sitt vidare arbeid med å heve elevane sine faglege prestasjonar knytt mot lesing, skriving og rekning. Opplæringa i dette prosjektet har føregått nasjonalt. Hausten 2012 starta Fylkesmannen prosjektet GNIST som er ei vidare satsing på ungdomssteget saman med Ny Giv.

Valfag

Hausten 2012 vart timetalet auka med 0,5 t pr veke for 8. klasse. Timeauken kom som resultat av innføring av valfag. Hausten 2014 skal denne ordninga vere innført for heile ungdomssteget. Innføring av valfag skal ifylgje Stortingsmelding nr 22, bidra til å auka motivasjon og læring. Ved Hafslo barne- og ungdomsskule og Luster ungdomsskule har faga Fysisk aktivitet, Design og Redesign vore valfaga for 2012/13.

Hafslo barne- og ungdomsskule. Her har elevane på 8.trinnet kunne velje mellom valfaga. «Friluftsliv» og «Design og re-design».

Frå opninga av Jostedal oppvekstsenter.

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
202	Grunnskule	68 908	72 396	5 %	66 873
213	Vaksenopplæring	66	392	83 %	-340
215	SFO	2 143	2 833	24 %	2 083
222	Skulelokale	14 562	14 484	-1 %	14 728
223	Skuleskyss	2 008	1 850	-9 %	1 961
	Sum	87 688	91 956	5 %	85 305

Kommentar

202/Overskot på grunnskule skuldast i hovudsak at ein har nytta mindre til løn enn budsjettert. Gjennomsnittsløn i utreknigar har vore sett noko for høgt i budsjettarbeidet.

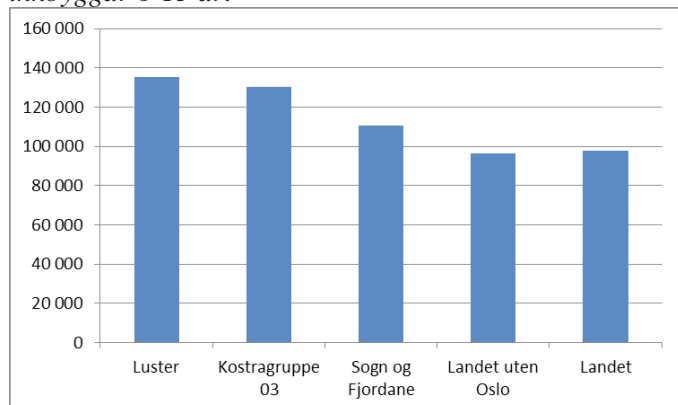
213/Overskot på vaksenopplæring har fleire årsaker. Det har kome til fleire framandspråklege elevar, noko som gjer at tilskotet har auka. SFO har eit positivt avvik som følge av fleire born i ordninga utan at ein har auka bemanninga.

222/Skulelokale har eit mindre negativt avvik, (spes. oppvarmingskostnader ved Luster ungdomsskule.)

223/Skuleskyss er budsjettert for lågt, dette grunna større prisauke, fleire elevar og auka reiseavstand for elevar.

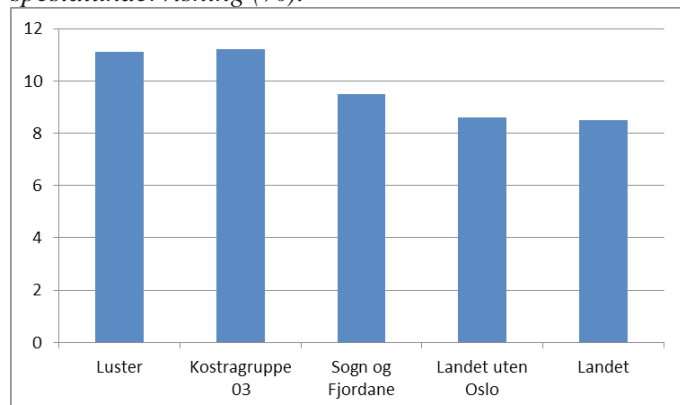
Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til grunnskuleopplæring i kr. pr innbyggjar 6-15 år:

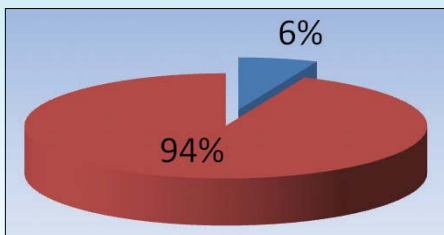
Førebelse kostratal for 2012 viser, som for tidlegare år, at Luster sine netto driftsutgifter til grunnskuleopplæringa ligg over både kommunegruppe 3, fylkesnivået og landsnivået. Differensen i høve fylkesnivået er i storleiksorden 20%, tilsvarande ca.13 mill kr pr år. Dette er same trend som i 2011.

Dekningsgrad - elevar i grunnskulen som får spesialundervisning (%):

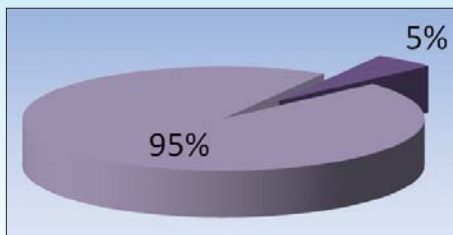

Førebelse kostratal for 2012 viser at del elevar som får spesialundervisning etter enkeltvedtak er på nivå med 2010 og 2011. Kommunen må no sjå nærare på korleis vi i større grad kan forbetra den tilpassa opplæringa slik at det kan leggast til rette for at fleire av elevane kan få si opplæring innafor ordinær undervisning med eit tilstrekkeleg tal delingstimar.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	20,4
2011	20,4
2012	20,9

Helse

Organisering

Tenestområdet er organisert som ei sjølvstendig eining.

Overordna mål og delmål

Overordna mål:

- Alle brukarar med eit fagleg definert behov for kommunale helse- og omsorgstenester skal få naudsynte førebyggjande tenester, rehabilitering, behandling, pleie og omsorg.

Delmål:

- Styrke den helsefremjande og førebyggjande innsatsen.
- Vidareutvikle og betre evna til tidleg innsats, individuell tilpassing og fleksibilitet basert på BEON prinsippet (beste effektive omsorgsnivå).
- Styrke helse- og omsorgstilbodet til heimebuande eldre med stort omsorgsbehov.
- Vidareutvikle og styrke demensomsorga.
- Etablere ei korttidsavdeling som på ein fagleg god måte kan ta hand om utredning, behandling, rehabilitering og avlastning.
- Ha god kontroll og kvalitet på tildeling av tenester og ressursbruk.
- Ha eit godt tilbod til gravide og til barn/unge 0-20 år som fremjar psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold og førebyggjer sjukdom og skader.
- Ha eit godt fungerande miljøretta helsevern.
- Ha ei fagleg sterk og godt dimensjonert fastlegeteneste med god trening i akuttmedisin.
- Ha ei tilgjengeleg og fleksibel rehabiliteringsteneste.
- Ha lågterskeltilbod med høg kompetanse innan psykisk helse.
- Vere god på koordinering og fagleg oppfølging av kommunen sitt førebyggjande rusarbeid, samt av den einskilde rusmiddelbrukar.
- Vidareføre og vidareutvikle folkehelsearbeidet.
- Utvikle ein felles og målretta informasjonsstrategi

Tenester og oppgåver – generelt

232 Helsestasjon/skulehelseteneste/jordmorteneste: Fødselsførebuande kurs og svangerskapskontrollar. Følgje "Veileder 0-20 år for kontrollar på helsestasjon/skulehelsetjensten". Samlivsundervisning ved ungdomsskular. Delta i tverrfaglege ansvarsgrupper, i samarbeidsmøte med skular, barnehagar og andre einingar. Utføre årleg influensavaksinerings, gje reisevaksinar og reiseråd, utføre TBC-kontrollar av aktuelle grupper. Råd og rettleiing til barnehagar og skular, delta i foreldremøte og undervisning på ulike klassetrinn. Foreldrerettleiing. Delta i prosjekt om overvekt/fedme hjå barn og unge. Tilbod om HSU. Gje helsetilbod ved Luster vidaregåande skule.

233 Smittevern/reisevaksine:

Tilby barnevaksinasjonsprogrammet. Utføre årleg influensavaksinerings, gje reisevaksine og reiseråd, utføre TBC-kontrollar av aktuelle grupper. Vaksinasjon i hovudsak på Helsestasjonen. Legekantoret set også stivkrampe- og influensavaksiner. Rullering av smittevernplan, følgje opp meldingar via MSIS som er statens registreringssystem for smittesjukdommar. Ha beredskap for pandemi.

233 Samfunnsmedisin:

Miljøretta helsevern som gjeld alt som verkar på helsa, t.d. ureining i vatn, luft, støy, inneklima, radon, drikkevatt og badevatn. Godkjenning av campingplassar, skular og barnehagar mm. Samarbeid med miljøhygienikar og helsesøster.

233 Folkehelse:

Ny lov om folkehelse var gjeldande frå 1.1.2012 og har i seg følgjande hovudtrekk:

- Ansvar for folkehelsearbeidet blir lagt til heile kommunen. Det inneber at kommunen skal bruke alle tenestområde for å fremje folkehelse.
- Kommunen skal, med grunnlag i planprosessane etter

Luster Danseverkstad. Dansegruppa In Motion gjekk av med sigeren i dansekonsurransen på sommarfesten i Førde fredag 1. juni. Dette var ein dansekonsurranse for unge dansarar frå heile fylket. Dommarpanelet bestod av ikkje mindre enn Anhelique Fjære og Ali Temple som var henta frå London.

plan- og bygningslova, fastsette mål og strategiar som er eigna for å møte egne helseutfordringar.

- Kommunen får ansvar for å ha oversikt over helsetilstanden til befolkninga og viktige påverknadsfaktorar. Desse må konkretiserast slik at ein får eit tydeleg bilete av dei lokale helseutfordringane i den enkelte kommune.
- Kommunen sine helseutfordringar skal gje bidrag til lokal planstrategi.
- Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte lokale utfordringar.
- Statlege helsestyremakter skal legge til rette med nøkkeldata/styringsdata for kommunesektoren.

Forskrift om oversikt over folkehelsen, samt merknadar til forskrift vart fastsett 28. juni 2012.

Føremålet med forskrifta er m.a. at kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkninga og dei positive og negative faktorar som kan virke inn på denne.. Kommunen skal definere sine ressursar og sine utfordringar. Arbeidet med å utarbeida oversiktsdokument i høve forskrift er starta opp.

Ny organisering – lokalt folkehelseråd og deltaking regionalt SLT Politiråd:

Med grunnlag i ny folkehelselov er det i vedteke ny overordna organisering av folkehelsearbeidet. Formannskapet er styringsgruppe og det er etablert eit lokalt folkehelseråd med følgjande faste medlemmer: Ordførar (leiar), rådmann/ass.rådmann, lensmann i Luster, folkehelsekoordinator, rådgjevar oppvekst,

helsesjef, leiar NAV Luster og leiar Sogn barnevern.

Andre fagpersonar, frivillige lag/organisasjonar, representantar for ungdommens kommunestyre og private verksemder kan delta etter behov. Folkehelserådet er eit organ for deling av informasjon og drøfting av utfordringar, samt rådgjeving i høve planar og tiltak.

Som ein del av den nye organiseringa deltek Luster i eit regionalt SLT Politiråd saman med Leikanger og Sogndal. SLT står for «Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak» og bakgrunn for den regionale deltakinga er særleg felles utfordringar i høve ungdom.

Trygge lokalsamfunn (TL)

TL er eit WHO-konsept som vektlegg forankring, systematikk, langsiktighet og samarbeid på tvers av fagområde/organisatoriske skilje som metode i arbeidet for å førebygge skader og ulykker. TL modellen er ein måte å jobbe etter som er i tråd med ny lov om folkehelse. Kommunane i Sogn og Fjordane har blitt oppmoda av fylkeskommunen til å delta. I dette arbeidet får kommunen prosessretteleing. Som ein del av folkehelsesatsinga er arbeidet med å bli formelt godkjent som trygt lokalsamfunn starta opp. Folkehelserådet er styringsgruppe.

Samarbeidsprosjektet Folkehelse og førebyggjande helsearbeid i Sogn:

Samarbeidsprosjekt mellom kommunane Leikanger, Sogndal og Luster. Prosjektet har fått offentleg støtte

Styringsmål 2012:

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål 2012	Resultat 2012
				Luster	Land		
Felles	B	Brukartilfredsheit: • Psykisk helseteam (skala 1-4)	Brukarspørjing 07	3,2	-	-	-
	B	Tal klagesaker m/omgjeringssvedtak	Registrering	0	-	0	0
	M	Medarbeidartilfredsheit (skala 1-6)	Medarbeidar-spørjing 2012	4,8	4,6	5	5,0
	M	Sjukefråvær (%)	Fråværsstatistikk	6,3	-	< 5	7,0
Tenesta	B	Tal konsultasjonar legekantoret	Registrering 2010	33733	-	31000	25340
	B	Fysioterapitenesta: • Tal konsultasjonar kommunal • Tal konsultasjonar privat	Registrering 2010	2382	-	2400	2374
			Registrering 2010	8899	-	8800	8915
	B	Ergoterapitenesta: • Tal heimebesøk • Tal besøk institusjon	Registrering 2010	433	-	450	541
			Registrering 2010	113	-	150	146
	B	Psykisk helseteam: • Tal heimebesøk • Tal samtalar • Tal besøk "Huset"	Registrering 2010	528	-	500	536
			Registrering 2010	669	-	650	671
			Registrering 2010	493	-	550	650
	B	Helsestasjon: • Tal gravide med fullført fødselsførebuande kurs (%) • Grad av heimebesøk til nyfødde innan 2 veker etter fødsel (%) • Grad av barn med fullført helseundersøking ved 2 år (%) • Grad av barn med fullført helseundersøking 1. klasse (%) • Grad av barn med grunnvaksine ved utgangen av grunnskulen (%)	SSB/registrering	28		75	-
			SSB/registrering	77,6	-	100	-
			SSB/registrering	84,1	-	100	-
			SSB/registrering	96,7	-	100	-
			SSB/registrering	100	-	100	-

Kommentarar, jf. tabell over:

- Godt resultat og full måloppnåing på medarbeidartilfredsheit.
- 367 dagsverk sjukefråvær i 2012. Resultatet er dårlegare enn målsetjinga.
- Legekantoret: Det har vore vanskeleg å få ut rett tal pga. omlegging av fagprogram. Lågare tal dette året skuldast truleg denne tekniske utfordringa.
- Helsestasjon: På grunna av tekniske vanskar med programvare, er det ikkje mogleg å få resultat for 2012.

og har som mål å bidra til ei samfunnsutvikling som fremmar folkehelsa og utjamnar sosiale skilnader. Tiltak ein har jobba med i 2012 er; etablering av frisklivssentral, samanhengande turveg gjennom 3 kommunar (folkehelseprosjekt på tvers og i samarbeid med frivillige lag og organisasjonar), utstyrsbasar i kommunane m.m. Prosjektet har eiga heimeside med informasjon som er linka opp frå kommunen si heimeside.

Frisklivssentral

Det er vedteke at Luster er med i interkommunal

frisklivssentral saman med Sogndal og Leikanger – Sogn frisklivssentral (Sogn FLS). Det er utarbeida eigen avtale og det er vedteke at frisklivssentralen skal ha to faste dagar i Luster med kontor på Helseenteret. Frisklivssentralen har eit strukturert tilvisings- og oppfølgingssystem for personar med behov for å endra helseåtferd, primært fysisk aktivitet, kosthald og røykeslutt.

Ungdomsarbeid:

Kommunen sin ungdomskontakt samarbeider med frivillige lag og organisasjonar for å skape gode

lågterskeltilbod, under dette: Leggje til rette for drift av Luster Danseverkstad – ung til ung formidling gjennom dans. To instruktørgrupper, In Motion og In Pression, har fått utdanning gjennom fylkeskommunen i samarbeid med «Dans Utan Grenser». Instruktørane har hatt ca. 130 elevar frå 1. – 10. klasse fordelt på dansetilbod i Gaupne, Hafslø og Luster. Aktivitetstorget ME’N’U som er ein ungdomsstyrt, rusfri møteplass for ungdommar i heile kommunen (13-18 år). ME’N’U er organisert med ungdomsstyre og styringsgruppe. Det har vore 30 – 60 ungdommar innom på klubbkveldane annakvar fredag. Størst deltaking er det på aktivitetar som kveldsope skitrekke og open idrettshall. Andre oppgåver for ungdomskontakten er: Ungdommens kulturmonstring, regionalt nettverk for ungdomskontaktar, nattugler, ungdommens kommunestyre, tverrfaglege samarbeidsgrupper og kontaktperson for fritidsklubbane.

241 Fysioterapi:

Privat praksis og kommunal fysioterapi. Fysioterapeutar undersøker og behandlar, driv opptrening og rehabilitering etter operasjonar, sjukdom, skade, ved funksjonssvikt, sjukdom/ plager i muskel- og skjelettsystemet mm. Behandlinga føregår individuelt og/eller i grupper. Det er i dag bl.a. gruppetilbod i basal kroppskjenning i samarbeid med psykisk helseteam. Spesialkompetanse blant fysioterapeutane i bl.a. manuell terapi, lymfeødem, BK og trigger-punktbehandling.

Fysioterapeutar er også viktige for helsefremjande og førebyggjande arbeid gjennom aktivitet, rådgiving og opplæring. Driv «Betre balanse»- grupper og deltek i anna førebyggjande arbeid. Felles møte 1 gong kvar månad med fagleg tema. Leiande fysioterapeut deltek i samhandlingsgruppa/koordinerande eining (KE).

241 Allmennlegeteneste:

Drift av fastlegeordninga. Ha tilstrekkeleg kapasitet til å møte etterspurnad på kontrolltimar og øyeblikkeleg hjelp. Utdanning av spesialistar i allmennmedisin, opplæring av turnuslegar og legevikarar. Sjukeheimslege; ordning 2ggr pr. veke ved kvar sjukeheimsavdeling. Intern-opplæring kvar veke. Fokus på fagutvikling. Høg standard og trening på akuttmedisin. Ligge i forkant med IKT utvikling, spesielt med meldingsutveksling eksternt. Gjere ferdig prosedyrar i LKK. Ta i bruk ny og fagleg rett teknologi for å gje best mogleg tilbod til pasientane.

241 Ergoterapi:

Funksjonstrening og tilrettelegging av omgjevnader for fysisk funksjonshemma, inkludert hjelp til syns- og hørselshemma. Kartlegging av funksjonstap og treningsbehov. Formidling av hjelpemiddel. Leiar for Demensgruppa. Førebyggjande tilbod i samarbeid med

fysioterapeut, folkehelsekoordinator og frivillige. Ansvar for TT-skyss og Service-skyss.

Samarbeid med pleie og omsorg om hjelpemiddelkontaktar på institusjon og i team. Utvikle hjelpemiddeltilbod når NOU 2010-5: ”Et helhetlig hjelpemiddeltilbud” vert vedteken.

241 Psykisk helsevern:

Samtalebehandling individuelt og i grupper, dagtilbod 3-4 dagar pr veke på ”Huset” som er eit lågterskeltilbod for samtaler, aktivitetar og aktivisering, samt på ”Bruvoll” - eit eige butilbod. Regelmessige heimebesøk til brukarar slik at dei kan meistre kvardagen. Tilbod om samtale for elevar ved Luster vidaregåande skule. Rettleiing til personale ved omsorgssentra og i heimetenesta. Samarbeidsmøte både i kommunen og mot spesialisthelsetenesta. Gjennomfører KID-kurs (kurs i depresjonsmeistring). Kurs i basal kroppskjenning.

241 Legevakt:

Akuttberedskap 24 timar alle dagar. Legevakt stasjonert i Gaupne, eigen utstyrt akuttbil. Leige LV-sentral (telefonsentral) av Helse Førde. Bruk av helseradio. Øvingar i lag med ambulansetenesta.

243 Rusomsorg:

Individuelt tilpassa tenester som inkluderer alle og inneheld førebygging, behandling og rehabilitering. Oppfølging består av samtalar, vegleiing, kartlegging, arbeid med familiar, koordinering, samarbeid med eksterne instansar. Arbeidsmetodar; Motiverande intervju, mentalisering og kognitiv tenking. Fokus på fysisk aktivitet. Fagleg og overordna ansvarleg for nytt rusførebyggjande tiltak på ungdomsskulane (Ørebro Prevention Program”- ØPP).

Aktivitet 2012

- Skulehelsetenesta har hatt tilbod ved alle skulane. Helsestasjon for ungdom har hatt 88 konsultasjonar (er open 2 t kvar veke i Gaupne).
- Det har vore 56 fødselar. To fødselar under transport. Det er gjennomført 1 svangerskapskurs med 10 deltakarar. God oppslutnad om barnevaksinasjonsprogram.
- Det er sett 539 influensavaksiner, mot 360 i 2011. Det er likevel ynskjeleg at fleire tek denne, særleg tilsette med pasientkontakt.
- Prosjekt med fysisk aktivitet i behandling av rus og psykiatri er vidareført.
- Avtale om kjøp av inn på tunet (IPT) tenester er vidareført.
- Stor aktivitet i folkehelseiltak, lokalt og i interkommunalt samarbeid.
- Fysioterapeut har leia interkommunalt prosjekt om overvekt/fedme.

- To fysioterapeutar er ferdige med vidareutdanning i fysioterapi for eldre.
- Demensteamet (med ergoterapeut som leiar) har testa 18 heimebuande personar.
- Korttidsavdeling.
- Det er gjennomført systemrevisjon ved 2 skular/ barnehage.
- Innfasing av samhandlingsreforma, etablering av KA.
- Det vart innført betalingsterminal, noko som m.a. betrar telefonenesta.
- Legane har teke i bruk vel fungerande heimekontorløyising.
- Det har vore leigd inn 10 legevikarar til legevakt. Talet er høgare enn tidlegare og skuldast at 1 fastlege slutta og 1 gjekk ut i eit års permisjon.
- Fleire av legane og ein fysioterapeut har god kompetanse og nyttar ultralydapparat i diagnostikk, særskild i høve sjukdomar ved graviditet og muskel/ skjelett skadar.

Sogn Frisklivssentral vart offisielt opna 22. mars 2013. Frisklivssentralen er eit samarbeid mellom kommunane Leikanger, Luster og Sogndal og er eit resultat av det interkommunale prosjektet Folkehelse og førebyggjande helsearbeid i Sogn. Sogndal kommune er vertskommune og det er kontor i Sogndal og Gaupne (2 dagar). På bildet ser vi fysioterapeutane Kristine Mardal t.v. og Elisabeth Rygge orientere om frisklivssentralen.

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
232	Førebyggjande skule og helestatjonsteneste	3 794	3 919	3 %	3 405
233	Førebyggjande arbeid helse og sosial	1 595	1 688	5 %	881
241	Diagnose og behandling	11 227	12 054	7 %	10 443
243	Tilbod til personar med rusproblem	436	601	27 %	487
255	Medfin. somatiske teneste	5 022	5 451	8 %	
	Sum	16 617	17 660	6 %	14 729

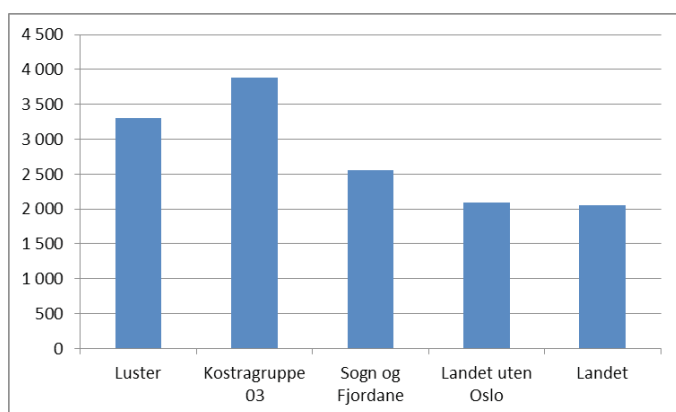
241- mindreforbruk samla legeteneste og psykiiritenesta er dei største positive avvika i høve budsjett.

243- mindreforbruk grunna vakant stilling 4 månader.

255- mindre bruk av somatiske sjukehus enn prognose i reg. budsjett, jf samhandlingsreforma

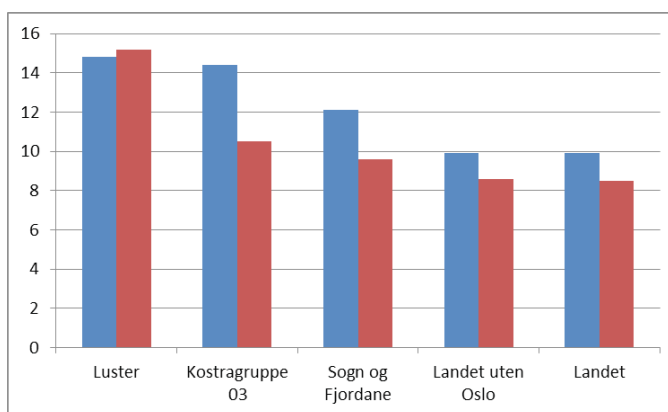
Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til kommunehelestenesta i kr. pr innbyggjar:

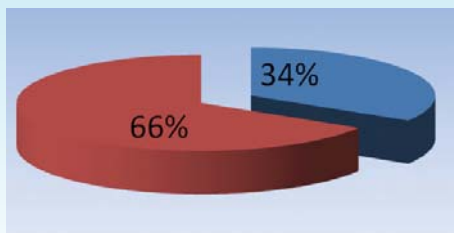

Førebelse kostratal for 2012 viser at vi framleis ligg godt under kommunegruppe 3, men over både fylkes- og landsnivået.

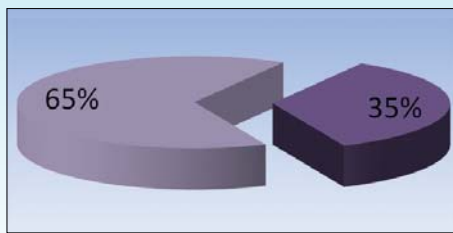
Dekningsgrad - legeårsverk (raud) og fysioterapiårsverk (lys) pr 10.000 innbyggjarar:

Førebelse kostratal for 2012 viser at helsetenesta i Luster har god dekning både når det gjeld legar og særleg når det gjeld fysioterapeutar.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	165,3
2011	168,1
2012	180,7

Pleie og omsorg

Organisering

Tenesteområdet er organisert i 3 tenesteeiningar; Luster heimeteneste, Luster sjukeheims-teneste og Arbeids- og treningscenteret (ATS).

Overordna mål og delmål

Overordna mål:

Alle brukarar med eit fagleg definert behov for kommunale helse- og omsorgstenester skal få naudsynte førebyggjande tenester, rehabilitering, behandling og pleie og omsorg.

Delmål:

- Styrke den helsefremjande og førebyggjande innsatsen.
- Vidareutvikle og betre evna til tidleg innsats, individuell tilpassing og fleksibilitet basert på BEON prinsippet (beste effektive omsorgsnivå).
- Styrke helse- og omsorgstilbodet til heimebuande med stort omsorgsbehov.
- Vidareutvikle heildøgns teneste i omsorgsbustad og omsorgsplass.
- Vidareutvikle og styrke demensomsorga.
- Gje ulike grupper yrkeshemma eit mest mogeleg tilpassa og meiningsfylt arbeids- og opplæringstilbod.
- Etablere ei korttidsavdeling som på ein fagleg god måte kan ta hand om utredning, behandling, rehabilitering og avlastning.
- Ta i mot alle ferdigbehandla pasientar frå sjukehus.
- Gje tilbod om sjukeheimplass, eller bustad med heildøgns teneste, til brukarar med fagleg definert behov slik at ein stettar føring om 25 % dekning for eldre over 80 år, og 28% dekning når ein tek med brukarar under 80 år.
- Legge til rette for, og kontinuerleg arbeide for, at tilsette får størst mogleg stillingar.
- God kontroll og kvalitet på tildeling av tenester og ressursbruk.
- Utvikle ein felles god og målretta informasjonsstrategi.
- Auka samarbeidet med frivillige organisasjonar

Tenester og oppgåver – generelt

Tenester og oppgåver kan fordelast på følgjande funksjonar:

- Hjelp i heimen
- Butilbod utanfor institusjon
- Sjukeheim (institusjon)
- Aktivisering – eldre/funksjonshemma
- Aktivisering – Arbeids- og treningscenteret (ATS)

Verktøyet "IPLOS" (Individbasert PLeie- og OmsorgsStatistikk) vert brukt ved vurdering av medisinske og pleierelaterte behov (og nivå for tenestetildeling), samt behov for sjukeheimplass. Verktøyet sikrar ei grundig og einsarta vurdering av alle pasientar og bidrar til gode interne prioriteringar. Alle kommunar vart frå 2006 pålagde å bruke "IPLOS".

254 Hjelp i heimen

Heimehjelp – praktisk bistand til daglege gjere:

Målet med tenesta er å gje heimebuande med særlege hjelpebehov praktisk bistand i heimen og ivareta eigenomsorg og personleg stell. Brukaren skal i størst mogleg grad takast med i gjere. Brukar betalar ein eigendel i månaden ut frå husstanden si inntekt. Det kan - etter individuelle vurderingar - gjevast tilbod innan følgjande område (jf regelverk haust 2010):

- Reinhold av kjøkken, stove, soverom, bad/toalett og gang/entre og oppvask
- Personleg hygiene t.d. av- og påkledning, hjelp til dusj/hårvask.
- Sengeskipt.
- Hjelp til å sette opp handleliste, bestille varer og gjere innkjøp frå næraste butikk dersom handelsstanden ikkje bringar varer.
- Vasking og stryking av brukaren sine klede
- Tillaging av tørrmat, oppvarming av middag, hjelp til å bestille middag frå omsorgscenteret.

- Vask av vindauga - maks 2 gongar pr. år.
- Opplæring/trening i daglege oppgåver.

Det vert normalt ikkje gjeve hjelp til storreingjering og reinhald av rom som brukar ikkje nyttar, rydding og oppvask etter besøkjande, hagearbeid, pussing av sølv, kobbar og messing, middagslagning/baking, snømåking, hjelp til husdyrhald, fylgje til lege, frisør m.m.

Praktisk bistand - opplæring:

Målet med tenesta er å gjere den enkelte brukar mest mogeleg sjølvstendig i dagleglivet. Dvs. hjelp til å skapa/oppretthalde eit sosialt nettverk, opplæring i husarbeid, matstell/innkjøp, personleg hygiene, påkledning, klevask, økonomi, burettleing og til å strukturere kvardagen.

Matombringing:

Dette vert tildelt heimebuande som grunna helse- eller funksjonssvikt ikkje greier å lage varm mat sjølv. Middagen vert levert av frivillige og/eller heimetenesta.

Tryggleiksalarm:

Tenesta vert, etter individuell vurdering, tildelt åleinebuande utan tilsyn deler av døgnet. Søkjar må vere klar og godt motivert. Alarm til Alarmsentralen (Florø). Alarmen kan verte formidla attende til pårørande eller heimesjukepleie. Ingen akuttberedskap.

Heimesjukepleie - pleie og omsorg utanfor institusjon:

Tenesta er døgnbasert. Behov for heimesjukepleie må vera grunna i helsesvikt. Gruppa av brukarar er samansett og ein brukar kan vere mellombels eller kronisk sjuk, skada, funksjonshemma eller alvorleg sjuk. Heimesjukepleie kan ikkje tilby følgje til lege/sjukehus eller tenester som vert dekkja av andre tenester, t.d. heimehjelp.

Dagsenter:

Føremålet med tenesta kan vere hjelp til eigenomsorg, sosial støtte, aktivisering og opplæring i daglege gjeremål. Dagsenter er eit gratis tilbod for alle bebuarar ved eldresentra.

Individuell plan (IP):

Brukarar med behov for langvarige og koordinerte tenester frå det offentlege har rett til IP. IP er eit verktøy for samarbeid og skildrar tenester som brukar har behov for. IP synleggjer eit forpliktande samarbeid og ei ansvarsfordeling mellom ulike einingar.

Brukarstyrt personleg assistanse(BPA):

BPA er ei alternativ organisering av praktisk og personleg hjelp til personar med funksjonshemming som har behov for dagleg bistand, både i

og utanfor heimen. Brukar har rolla som arbeidsleiar med ansvar for organisering, rettleing og innhald, alt innan dei tidsrammer som kommunen sitt vedtak gjev. Brukar kan styra kven han/ho vil ha som assistent, kva assistenten skal gjera og kvar og når hjelpa skal gjevast. Målet er å bidra til at brukar får eit aktivt og mest mogleg uavhengig liv - trass i funksjonshemminga.

Omsorgsløn:

Dette er ei ordning som skal gje kompensasjon til personar med særleg tyngjande omsorgsoppgåver. Omgrepet "særleg tyngjande" inneber at oppgåvene må vare ei viss tid og ha eit omfattande omfang. Omsorgsløn er ei teneste ein ikkje har rettskrav på og er oftast ei delteneste i tillegg til andre omsorgstenester.

Tal tenestemottakarar:

	2010	2011	2012
Tryggleiksalarm	100	107	98
Praktisk bistand	154	142	143
Heimesjukepleie	184	184	180
Matombringing	93	88	76
Omsorgsløn	15	16	13
BPA	1	1	1

Kommentar, jf. tabell over:

Tal tenestemottakarar er pr. 31.12. Det kan vere variasjonar i løpet av året i forhold til tal tenestemottakarar og deira hjelpebehov.

262 Butilbod utanfor institusjon

Omsorgsbustadar:

Omsorgsbustad vert prioritert til personar med fysiske/psykiske pleie- og omsorgsbehov. Ein leiger bustaden og denne vert sett på som brukaren sin heim. Bustaden er lagt til rette for funksjonshemma. Leigetakar kan få heimetenester på vanleg måte. Ei samling av omsorgsbustader vert kalla eldresenter. Vi har 3 eldresenter i kommunen (Hafslo, Luster og Gaupne) og følgjande fordeling av omsorgsbustader (2010):

Hafslo:	16
Luster:	18
<u>Gaupne:</u>	<u>35 (27 i Gaupne, 8 Grandmo)</u>
<u>Sum</u>	<u>69 omsorgsbustadar i kommunen</u>

Omsorgsplassar:

Omsorgsplassar er ei buform som vert prioritert til personar med fysiske/psykiske pleie- og omsorgsbehov. Ein kan, som heimebuande, få tenester frå heimetenesta. Ein leiger husværet og dette vert sett på som brukaren sin heim. Dagens omsorgsplassar har dusj, toalett, kjøkkenbenk og kjøleskap. Bebuaren kan nytte seg av

felles vaskerom og kjøkken/stove (på gruppa). Straum og alle måltid (frukost, middag, kaffi og kveldsmat) inngår i husleiga. Måltida blir serverte på stova på gruppa. Det er etablert 8 omsorgsplassar ved Gaupne omsorgssenter, 9 ved Luster omsorgssenter og 9 på Hafslø omsorgssenter.

Tildeling av omsorgsbustad/omsorgsplass:

Tildeling av bustad skjer etter ei totalvurdering av søkjaren sin fysiske, psykiske og sosiale situasjon. Dette inneber at det ikkje vert teke omsyn til kor lenge søkjaren har vore registrert med søknad til omsorgsbustad/omsorgsplass. Det er for tida stor søknad, og det flest søknader mot område Gaupne.

261 Sjukeheimane:

Luster kommune har tre sjukeheimar med 16 langtids plassar på Hafslø og 24 langtids plassar i Luster. I Gaupne har det frå august 2012 vore 16 langtids plassar og 8 korttids plassar, der 2 av korttids plassane er øyeblikkeleg hjelp (ØH) plassar (jf. vedtak i kommunestyret den 16.02.12, sak 18/12). Av alle langtids plassane er 8 plassar i Gaupne og 8 plassar i Luster for demente.

Kommunen sitt tildelingsteam står for tildeling av både sjukeheimplassar, omsorgsbustader, omsorgsplassar og transport-/parkeringskort for funksjonshemma. Teamet er samansett av leiar for sjukeheimetenesta, leiar for heimetenesta og helsesjef/kommuneoverlege. Det er møte kvar veke og det vert ført protokoll frå møta. Ein har følgjande plasskategoriar:

- Langtidsopphald.
- Tidsavgrensa opphald (utredning/behandling, rehabilitering), avlastningsopphald, dagopphald og nattopphald.
- Øyeblikkeleg hjelp (ØH) opphald.

Dei fleste nye som får plass på sjukeheim blir tildelt "Tidsavgrensa opphald". Dette er gjerne pasientar som treng opp trening, rehabilitering eller utredning/ behandling. Ved tildeling veg medisinsk-faglege forhold tyngst. Særleg vanskelege sosialmedisinske forhold vert og vektlagde. Ved kvar tildeling vert *alle* aktuelle pasientar vurderte. Vi opererer difor ikkje med ventelister, men prioriterer heile tida den eller dei som har dei tyngste behova.

Tildelte tenester tildelt gjennom året (tal opphald):

	2010	2011	2012
Avlastningsopphald	17	22	24
Tidsavgrensa opphald	109	140	197
Nattopphald	0	0	0
Øyeblikkeleg hjelp opphald (ØH)			5

Dagopphald	31	35	20
Langtidsopphald	79	80	84

Kommentar, jf. tabell over:

Tabellen over syner samla tal tildelingar gjennom året. Årsaka til auke i tidsavgrensa opphald er oppretting av ny korttidsavdeling og dermed fleire tildelingar. Dessutan vert pasientar med forlenging av opphaldet registrert fleire gonger. ØH- tilbodet vart sett i verk frå 1.12.12 og talet syner tal pasientar i desember 2012.

Status pr. 31.12.12:

	2010	2011	2012
Avlastningsopphald	1	1	0
Tidsavgrensa opphald	2	6	8
Nattopphald	0	0	0
Øyeblikkeleg hjelp opphald (ØH)	0	0	0
Dagopphald	23	16	12
Langtidsopphald	62	61	54

Kommentar, jf. tabell over:

Tabellen syner status pr. 31.12.12. Nedgangen i dagopphald skuldast at fleire som tidlegare vart registrert under dagopphald, no vert registrert under heimetenesta/dagsenter, då dei har flytta til omsorgsbustad.

Dagopphald er eit aktiviseringstilbod for heimebuande eldre for å motverke einsemd og sosial isolasjon. I tenesta inngår middag og transport til og frå omsorgssenteret. Aktivitetsstova ved sjukeheimane har fast opningstid og aktivitetar som song, diverse kulturinnslag, musikk, bingo og baking. Stova er open for pasientar ved omsorgssenteret, bebuarar i omsorgsbustader og omsorgsplassar, samt heimebuande. Fotpleiar og frisør kjem til omsorgssentra etter avtale.

234 Aktivisering, eldre/funksjonshemma

Støttekontakt:

Støttekontakt vert nytta overfor born, unge og vaksne med psykiske problem, yngre og eldre funksjonshemma og familiar med samansette problem. Støttekontakten si oppgåve er å hjelpe den enkelte til ei meningsfull fritid. Oppgåvene kan innebera sosialt samvær, aktivisering og følgje til fritidsaktivitetar.

Avlastning utanfor institusjon:

Tenesta er avlastningstiltak for personar/familiar med eit særskilt tyngande omsorgsarbeid. Avlastningstiltak kan vera besøksheim eller avlastningsbustad der tilsette i heimetenesta avlastar dei som får tenesta. Enkelte funksjonshemma barn kan ha eit så stort omsorgsbehov at dette overstig foreldra si omsorgsevne. I slike høve

vil det føreliggja ei hjelpeplikt, som å tilby avlastning. Avlastninga skal gjera det mogeleg å oppretthalde gode familierelasjonar og bevare sosiale nettverk. Tenesta skal hindre utmatting hjå omsorgsgjevaren. Avlastning skal gje omsorgsgjevaren nødvendig og regelmessig fritid og ferie.

Mottakarar av avlastning utanfor institusjon, støttekontakt og dagsentertilbod:

	2010	2011	2012
Avlastning utafor institusjon	13	16	10
Støttekontakt	44	45	44
Dagsenter	99	79	77

Kommentar, jf. tabell over:

Tal tenestemottakarar er pr.31.12. Tala varierer noko gjennom året. Avlastning utanfor institusjon noko redusert grunna tildeling av andre omsorgstenester.

Ressurskrevjande tenester:

Dette er tenester til brukarar med store/samansette hjelpebehov. Det blir, i tett dialog med pårørnde/brukar, fatta vedtak i høve tenester som omsorgsløn, støttekontakt, avlastning, besøksheim, praktisk bistand, opplæring, brukarstyrt personleg assistanse mm.. Behov og innsats innan dette er som elles i landet aukande.

Tildelte tenester/status pr. 31.12.12.

	2011	2012
Ressursbruk i årsverk	28,1	37,9
Tal brukarar	17	19

Kommentar, jf. tabell over:

Der er i Luster ein auke på 9,8 årsverk frå 2011 til 2012. Dette kjem som ein følgje av auka tildelingar av tenester i allereie etablerte tiltak og omfattande tenester til nye tiltak. Ressursauken er gjort ila. 2012 og er skildra i tertialrapport 1 og 2.

Inn på tunet (IPT)- tilbod til heimebuande demente i tidleg fase:

Prosjektperioden (2008-09) er over og tenesta er blitt eit integrert tilbod i heimetenesta. Tiltaket har synt gode resultat og er i tråd med målsetjingane i ny helse- og omsorgsplan om tidleg og aktiv/førebyggjande innsats og i Demensplan 2015 – «den gode dagen.»

273 Aktivisering - Arbeids- og treningssenteret (ATS)

Hovudoppgåva til ATS er opplæring og arbeidstilbod til yrkes-/utviklingshemma (dagtilbod). Tilbodet er behovsprøvd. Søkarar kan få eit tilbod under føresetnad av at det er ledig plass og at det finst høvande oppgåver å tilby. Senteret har i dag ca 30 yrkeshemma arbeidstakarar

på fast plass og eit varierende tal yrkeshemma på ulike mellombelse avtalar.

Det vert lagt stor vekt på trivsel, meiningsfulle oppgåver tilpassa den einskilde og kontakt med lokalsamfunnet gjennom dei varer og tenester som vert produserte. ATS er den største vedprodusenten i distriktet og for andre produkt og tenester har ein etterkvart oppnådd godt tilpassa tilbod både for arbeidstakarar og kundar. ATS tilbyr i tillegg til dei faste plassane også mellombelse plassar for brukarar frå Luster Vidaregåande skule, NAV, Sogneprodukter, Luster Arbeidssenter m.fl. Senteret jobbar tverrfagleg og på tvers av avdelingsgrenser. Tilbodet er under utvikling og justering for å kunna gje eksisterande og nye arbeidstakarar eit best mogeleg tilpassa og variert tilbod innafor tilgjengelege ressursar.

Det er viktig å oppretthalde eit relativt stort volum (brukarar og arbeidsoppgåver) for å kunne gje aktuelle nye brukarar gode og tilpassa tilbod, samstundes som eit stort volum sikrar betre moglegheit til å gje dagens brukarar eit godt og individuelt tilpassa tilbod.

Luster kommune fekk frå april 2012 tildelt midlar frå Fylkesmannen tilsvarande ei halv stilling som prosjektmedarbeidar innafor feltet rus-psykiatri-dropout. Prosjektmedarbeidaren har base ved ATS og samarbeider tett med ATS. ATS har tredobla tal brukarar over ein periode på 12-13 år. Dette har skjedd utan vesentleg auke i løyvde midlar, og har vore mogleg ved at:

- Brukarar med evne til å yte hjelp får gjere det som ein del av sin jobb.
- Samarbeid med heimetenestene for brukarar som treng mykje oppfølging.
- Auka inntening som følgje av auka sal av varer og tenester.

ATS kan for tida tilby følgjande oppgåver til sine brukarar:

- Vaskeri m/rulling av dukar, gardiner mv, utleige av dukar og reparasjon av arbeidstøy
- Vedproduksjon, inklusive transport ut til kundar.
- Matlaging-kantinedrift-catering. Skule- og jobbfrukt. Grøntarbeid-hagestell.
- Transportrute for tøy, flyttehjelp og postruter.
- Makulering, samt mottak og utklipping av frimerke for Tubfrim.
- Riving og pakking av bomullstøy. Glas- og metallinnsamling.
- Pakking av strøsand. Monteringsarbeid og pakking av gåver.
- Bil-reingjering.
- Ut plassering i andre verksemder.

Styringsmål 2012

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål 12/13	Resultat 2012
				Luster	Land		
Felles	B	Brukartilfredsheit (skala 1-4) • Heimetenesta • Sjukeheim – bebuar • Sjukeheim – pårørande	Brukarspørjing 2011	3,3	3,3	3,5	-
				3,7	3,3	3,7	-
				3,4	3,1	3,4	-
	B	Klagesaker m/omgjeringvedtak	Registrering 2010	0	-	0	0
M	Medarbeidartilfredsheit (skala 1-6) • Heimetenesta • Sjukeheim	Medarbeidar- spørjing 2012	4,5	4,6	4,6	4,5	
			4,3	4,6	4,5	4,4	
M	Sjukefråver (%) • Heimetenesta • Sjukeheimstenesta	Fråværs- statistikk	9,2 8,8	- -	< 8,5	7,1 7,8	
Tenesta	B	Informasjon om tenestetilbod (1-4) • Heimetenesta • Sjukeheim	Brukarspørjing 2011	3,1	3,2	3,3	-
				3,7	3,3	3,8	-
	B	Respektfull behandling (skala 1-4) • Heimetenesta • Sjukeheim	Brukarspørjing 2011	3,5 3,7	3,4 3,7	3,7 3,8	- -
B	Brukarmedverknad (skala 1-4) • Heimetenesta • Sjukeheim	Brukarspørjing 2011	2,9 3,8	3,1 3,0	3,3 3,8	- -	

- Neste brukarspørjing er i 2013.
- Ikkje full måloppnåing på medarbeidartilfredsheit, men same resultat som sist for heimetenesta og litt betre for sjukeheimstenesta. Svarprosenten er låg og grunnlaget for å trekke konklusjonar er dermed noko usikkert
- Positiv utvikling i høve sjukefråvær og måla vart nådde for begge einingane.

Aktivitet 2012

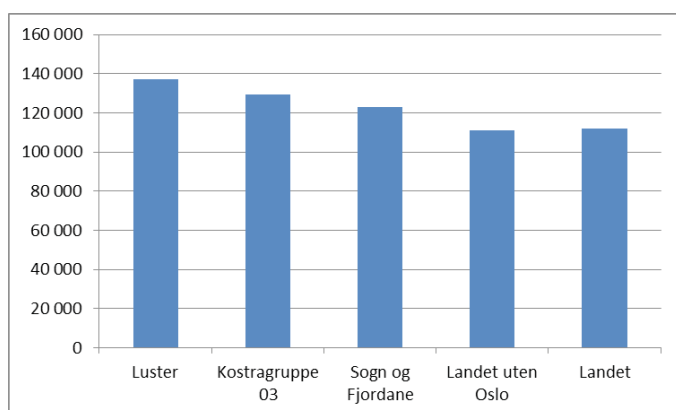
- Kommunestyret sitt vedtak av 16.2.12 (sak 18/12) gav konkrete føringar for ny korttidsavdeling, tal langtids plassar, framtidig øyeblikkeleg hjelp tilbod, utbygging ved Gaupne omsorgssenter og ev. samarbeid i regionen og/eller med nabokommunane på nordsida. Det er arbeidd med gjennomføring av vedtaket heile 2012.
- Oppstart ny korttidsavdeling 27.8.12 og 2 øyeblikkeleg hjelp plassar 1.12.12.
- Kommunestyret sitt vedtak av 14.6.12 (sak 53/12) gav konkrete føringar for Luster kommune si vidare deltaking i prosjektet Sogn Lokalmedisinske senter.
- Start toårig prosjekt «Demensomsorgens ABC». Tilsette frå heimetenesta og sjukeheimstenesta deltek.
- God samhandling mellom legane og demensteamet i høve utredning av demens blant heimebuande. Planlegginga av nye pårørandegrupper innan demens er starta opp.
- Det vart arbeidd med etablering nytt dagtilbod for demente.
- Avd. Gaupne er med i eit prosjekt (MEDCED) i samarbeid med høgskulen i Bergen. Tek sikte på å utvikle kunnskap om tillitsskapande tiltak framfor tvang blant demente.
- Samarbeid med frivillige organisasjonar. Faste opplegg/møtedagar på omsorgssentra.
- Fokus på informasjon. Informasjonsbrosjyrar vert sendt pasientar/brukarar i pleie og omsorg ved tildeling av tenester. Det vert arbeidd med informasjonsspermar som skal ligge i alle omsorgsbustadar/omsorgsplassar og pasientrom.
- Tre sjukepleiarar har teke lindrande behandling og ein psykiatri. Avslutta utdanninga våren 2012. Tre tilsette tek grunnutdanning i vernepleie. Ein tilsett tek vidareutdanning innan «mestring og myndiggjøring». Ein helsefagarbeidarar tek nettbasert vidareutdanning innan eldreomsorg. Det er gjennomført oppfriskingskurs i medisinhandtering og internundervisning i førstehjelp til alle tilsette.
- Tre ressursjukepleiarar innan kreftomsorg deltek i fylkesnettverk. Tre helsefagarbeidarar deltek i Sogn

og Fjordane fylkesnettverk « Miljøbehandling innan demensomsorg». Det er gjennomført grunnopplæring av nokre tilsette i høve uttak av sum-rapportar i Gerica og opplæring i turnusprogrammet Notus held fram.

- Alle tilsette i korttidsavdelinga (KA) har gjennomført hospitering ved SSF.

Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til pleie og omsorg i kr. pr innbyggjar over 67 år:

Førebelse kostratal viser at Luster i 2012 har eit forbruk til pleie og omsorg på 137.000 kr pr innbyggjar over 67 år. Dette ligg over både kommunegruppe 3, fylket og landet og heng truleg saman med drift av tre sjukeheimsavdelingar, relativt store løyvingar til ressurskrevjande brukarar og busettingsmønsteret vårt.

- Det er engasjert fagutviklar i sjukeheimstenesta og heimetenesta.
- Det er tilsett to områdevikarar i 80 % stilling i sjukeheimstenesta og heimetenesta
- Samhandlingsgruppa/ koordinerande eining har hatt faste møte ein gong i månaden.
- Tenestekontoret er godt etablert og har m.a. fått auka kompetanse på vedtaksskriving. Sakshandsamar no alle tenester innan område Helse, PLO og ATS.

Samhandlingsreforma. Korttidsavdelinga ved Gaupne omsorgssenter fungerer godt, og pasientane blir godt ivaretekne av m.a. sjukepleiar Kjerstin Råum (t.v.) og lege Anne Kjær Smidt.

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
234	Aktivering eldre og funksjonshemma	6 462	7 646	5 %	5 916
253	Hjelp i institusjon	56 836	56 015	-1 %	53 905
254	Hjelp i heimen	46 665	44 962	-3 %	42 288
256	Akutthjelp	-156	-761	80 %	
261	Butilbod i institusjon	4 437	3 894	-14 %	4 001
265	Butilbod utanfor institusjon	-1 598	-1 908	16 %	-1 066
273	Arbeids og treningsenteret	3 806	4 224	10 %	3 891
	Sum	116 452	114 071	-3 %	108 935

Kommentar:

Pleie og omsorg fekk samla ei budsjettoverskriding på 3 %. Dette er etter at budsjettet er regulert gjennom året med netto vel 2,5 mill.

234 – netto lågare forbruk enn regulert budsjett, men tilbod ressurskrevjande teneste må budsjettmessig sjåast i samanheng med 254 tiltak Grandmo.

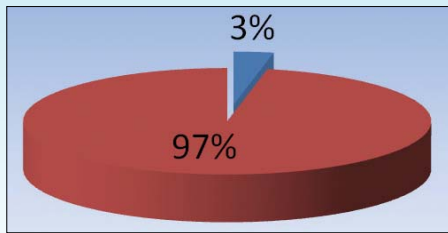
253 - overbelegg på sjukeheimane fyrste halvår.

254 - stor aktivitet i heimetenesta, meirforbruk Grandmo.

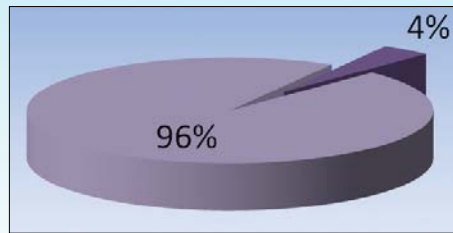
Pasientane kjem raskare heim frå sjukehus/psykiatri. Dei har lågare funksjonsnivå og det har i periodar vore behov for ein til ein bemanning. (jf. rapportering i tertial T1 og T2 i 2012).

256 – ø.h statstilskot er inntektsført på 253.

265 - inntektssvikt på omsorgsbustader, spes. Luster, grunna tomme leilegheiter i periodar.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	0
2011	0
2012	0

Sosial

Organisering

Tenestområdet består av NAV Luster og Sogn barnevern. NAV Luster er eit partnerskap mellom stat og kommune og Sogn barnevern ei interkommunal teneste mellom kommunane Leikanger, Sogndal, Balestrand (frå 1.9.2011) og Luster - med Sogndal som vertskommune.

Overordna mål

- Fremja økonomisk og sosial tryggleik, betre levekår for vanskelegstilte og førebyggja sosiale problem. Prioriterte grupper er ungdom, flyktningar, arbeidsledige, einslege forsørgjarar og barnefamiljar, samt personar med nedsett arbeidsevne.
- Gje økonomiske råd og rettleiing til brukarar.
- Tett oppfølging av mottakarar av økonomisk sosialhjelp og aktiv bruk av arbeidsmarknadstiltak for å få flest mogleg over i arbeid/aktivitet og hindre ny rekruttering av sosialhjelpsmottakarar.
- Systematisk arbeid med kvalifiseringsprogrammet
- Integrering av flyktningar gjennom introduksjonsprogrammet og arbeidspraksis.
- Medverke til at barn og unge får gode oppvekstvilkår.
- Sikre at barn og unge, som lever under forhold som kan skade helse og utvikling, får naudsynt hjelp og omsorg til rett tid.
- Samarbeide tett med andre faggrupper for å sikre best mogleg tenesteyting, og for å gje eit samla godt tenestetilbod til brukarar.

Tenester og oppgåver – generelt:

242 Sosial rådgjeving og 281 Økonomiske rettleiing:
Økonomisk stønad (sosialhjelp) er ein del av samfunnets økonomiske sikkerheitsnett og skal sikre at alle har nok midlar til livsopphald. Hjelpen er meint å vere midlertidig og skal bidra til å gjere den enkelte mottakar sjølvhjelpen, skape sosial tryggleik og betre levevilkår. Økonomisk sosialhjelp er ei skjønsmessig yting, alle søkjarar har krav på ei individuell vurdering ut frå sitt behov. Sosial ulikskap er meir enn noko anna knytt til arbeidslivet og Nav har som mål at alle skal vere i stand til å forsørgje seg sjølv gjennom arbeid og aktivitet.

Råd og rettleiing i forhold til eigen økonomi er svært viktig i arbeidet med sosialhjelp. Føremålet er ikkje berre å løyse eksisterande problem, men å førebyggje at problem oppstår. Tilbodet kan innebere rettleiing i samband med oppsett av hushaldsbudsjett og til å få oversikt over eigen økonomi. Det vert arbeidd saman med brukar for å finne årsaker til overforbruk og tiltak for å redusere forbruket. Slikt arbeid gjev gode resultat hos mange av brukarane. Den einskilde rådgjevar følgjer brukaren ved ev gjeldsproblem. Dei største gjeldssakene krev svært tett oppfølging. Det vert og gjeve hjelp til å førebu saker for namsmannen der ein ikkje har kome til ei løysing med kreditorane og brukar stettar krava til å få gjeldsordning.

276 Kvalifiseringsprogrammet:

Kvalifiseringsprogrammet er regjeringa sitt viktigaste verkemiddel for å motverke fattigdom. Programmet rettar seg mot personar med vesentleg nedsett arbeids- og inntektsevne. Det handlar i stor grad om personar som - utan eit slikt program - ville vore avhengig av økonomisk sosialhjelp som hovudinntektskjelde over lengre tid. I 2011 gjekk tilskotet til kommunen sine ekstrakostnader til kvalifiseringsprogrammet inn i rammetilskotet og ein driftsbasert form. Programmet er eit tilbod om opplæring og arbeidstrening, det skal bestå av arbeidsretta aktivitetar i kombinasjon med andre tiltak som kan førebu overgang til arbeid. Rettleiar og brukar skal saman planlegge innhaldet i programmet. Det er viktig at brukar har stor medverknad på innhaldet i programmet og får tilpassa oppfølging.

Flyktingtenesta:

Med grunnlag i kommunestyret sitt vedtak i november 2009 (sak 91/09) tok Luster kommune i mot 9 flyktningar frå Eritrea i 2010, og 4 i 2011. I 2011 kom i tillegg 2 barn og ein vaksen som følgje av familiesameining, og i 2012 kom eit barn som følgje av familiesameining. Med grunnlag i kommunestyret sitt neste vedtak 27.9.12 (sak 78/12) tok kommunen mot slutten av 2012 imot 5 nye, derav 4 frå Somalia. Det vart

født eit barn i 2011 og to i 2012, slik at det pr. august 2012 var totalt 20 personar. To vaksne reiste i august 2012 til Årdal for å ta utdanning som helsefagarbeider, og ein vaksen fekk seg jobb i Årdal. Med 5 nye ved utgangen av 2012 var det dermed totalt 22 flyktningar busett i Luster kommune, 14 vaksne og 8 born.

Flyktningane deltek i kommunen sitt introduksjonsprogram som gir rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i inntil to år, med ordinært arbeid eller utdanning – og etter kvart økonomisk sjølvstende – som målsetting. Språkpraksis er og ein viktig del av programmet. Innhaldet skal være individuelt tilrettelagt og ta utgangspunkt i den einskilde sin bakgrunn og kompetanse - og deltakarane har rett på individuell plan. Ved busetting og deltaking i introduksjonsprogrammet får kommunen statlege løyvingar for deltakarane.

251 Barnevernsteneste i familien:

Hjelpetiltak i heimen er som hovudregel frivillige tiltak der familien har samtykka. Tiltaka skal etter lova vere tenlege for mottakar. Fleire familiar mottek hjelpetiltak av ulik karakter frå barnevernstenesta. Sogn barnevern har som mål å gje rett tiltak til det enkelte barn og familie/heim. Det vert eit stort behov for å utvikle tiltaksstillingar i eiga barnevernsteneste framover grunna omorganisering i Bufetat som fører til dårlegare tilbod til kommunane. Barnevernstenesta nyttar og privatpersonar som har kompetanse og ressursar til å stille opp i dei

familiar det er behov for hjelpetiltak, samt kjøp av tenester frå det statlege barnevern Bufetat.

252 Barnevernsteneste utanfor familien:

Plassering av barn utanfor heimen skjer både i fosterheim og institusjonar, alt etter behova til barnet. Slike plasseringar skjer både etter samtykke og ved omsorgsovertaking. Dette er utgiftskrevjande tiltak som berre vert gjort når det ikkje er mogleg å avhjelpe situasjonen ved å setje i verk hjelpetiltak i heimen. Barnevernstenesta er pålagt ved lov både å følge opp barn som er plasserte og familien til barnet etter plassering.

Styringsmål og resultat 2012:

Ved vedtak i k-sak 30/10 vart styringsmål for NAV Luster og Sogn Barnevern godkjende. Dette var ”fyrsteverisjon” og det er i etterkant arbeidd vidare med måla, jf. nemnde sak.

Aktivitet 2012

NAV Luster:

- Det vart i 2012 tilsett ny leiar, og det vart gjennomført ein reduksjon i tal årsverk innan statleg område frå 6 til 5,5. Det er 1,5 faste «kommunale» årsverk og i 2012 har det vore 0,9 årsverk som flyktningkonsulent.
- Kontoret er organisert i forhold til tenestene, med ein fast person i mottak.
- Det er lagt vekt på tverrfagleg interkommunalt samarbeid.

NAV Luster:

Styringsmål		Status	Mål 2012	Resultat 2012	
Felles	B	Tal mottekne saker: ¹⁾	671	550	561
		- klager med omgjort vedtak	3	0	1
		- gjennomsnittleg behandlingstid/dagar ²⁾	6,73	7	8,51
		- tal aktive klientar	65	75	58
	- tal aktive klientar 18 – 24 år ³⁾	11	10	10	
B	Tal deltakare KVP ⁴⁾	3	4	6	
B	Tal flyktningar med introduksjonsstønad ⁵⁾	11	100%	82%	

Kommentarar – jf. tal i tabellen over:

- 1) Tal (frå fagprogrammet Sosio) synte at det i 2011 var ein auke i tal saker og pr. 31.12.11 er tal saker 671. Dette var vurdert som eit noko høgt tal og måltal for 2012 vart difor lagt lågare.
- 2) Gjennomsnittleg behandlingstid for innkomne saker er relativt låg. Det er difor lagt opp til å bruke noko meir tid for å sikre at saker vert nødvendig opplyst før vedtak.
- 3) Status på tal ungdom som søker sosial stønad vert vurdert til å vere for høgt. Ungdom er ei prioritert gruppe for NAV og innsatsen mot denne gruppa stor, særleg i høve det å fullføre skule og/eller få nødvendig kompetanse innan eit yrkesfag/studie. Tal viser aktive klientar med meir enn 4 vedtak på økonomisk sosialstønad i 2011/2012
- 4) Tal klientar i kvalifiseringsprogrammet for 2011 er 7, Tal brukarar på kvalifiseringsprogrammet var ved utgangen av 2011 3. Tal 2012 er litt høgre enn måltal, 1 person slutta etter ein kort avtaleperiode på grunn av utdanning. Det er grunn til å tru at måltal er lagt noko lågt.
- 5) Pr 31.12.2011 var det 11 vaksne flyktningar i introduksjonsprogrammet, dvs. 100% deltaking. Pr 31.12.2012 var det 11 vaksne flyktningar i Luster, 9 av desse deltek i introduksjonsprogrammet, 2 har permisjon.

Sogn barnevern:

Styringsmål			Status		Mål 2012	Resultat 2012
			Luster	SBV ¹⁾		
Felles	B	Tal mottekne meldingar ²⁾	32	84	30-35	28
		- tal henlagte meldingar	2	7	0	1
		- tal fristbrot	0	4	0	1
	B	Tal undersøkingar i alt ³⁾	30	72	30-35	25
		- tal henlagte undersøkingar	10	34	5-10	13
		- tal fristbrot (over 3 md.)	0	13	0	4
	B	Tal barn i hjelpetiltak ⁴⁾	42	95	38 - 43	36
		- tal barn som har tiltaksplan	41	83	100%	32

Kommentarar – jf tal i tabellen over:

- 1) Det var tidlegare lagt opp til å bruke tal for heile fylket, men det har synt seg vanskeleg å få ut desse tala. Frå og med denne årsrapporten vert det difor nytta statustal for dei fire kommunane i Sogn barnevern.
- 2) Ei *melding* kan kome til barnevernet som munnleg eller skriftleg bekymring på namngjeve barn, frå anonym eller namngjeve kjelde. Barnevernet må innan 7 dagar avgjere kva som vert gjort med meldinga – anten leggest vekk eller følgjast opp. Tenesta opplever i større grad å få meldingar i pågåande saker. Desse meldingane vert ikkje registrert som nye og vert difor ikkje rapportert inn. Sogn barnevern ser ei auke i omfang og kompleksitet når det gjeld sakene. Resultata for 2012 er tilfredsstillande.
- 3) Når barnevernet har konkludert med at meldinga skal følgjast opp er det ein frist på 3 månader for å gjere ei *undersøking* (i særskilde tilfelle 6 månader). Barnevernet vil då sjå nærare på saka og foreldre/føresette vert informerte. Dei 4 fristbrota er kjende saker, og Sogn barnevern arbeider kontinuerleg med å forbetre dette.
- 4) Eit *hjelpetiltak* er som hovudregel eit frivillig tiltak og alle under 18 år skal ha tiltaksplan. Det vert gjort plasseringar utanfor heimen og ein nyttar både fosterheimar og institusjonar. Nokre barn vert plassert i fosterheim hjå eigen familie. Ved ei plassering kan barnet plasserast utanfor kommunen, noko som inneber endringar i høve byte av barnehage/skule og miljø. Når det ikkje føreligg samtykke vert saka handsama av fylkesnemnda. Ved plassering av barn utanfor heimen vert rådmannen varsla (jf. samarbeidsavtalen). Resultatet for 2012 er tilfredsstillande.

- Auka innsats i høve kvalifiseringsprogrammet og program innhald.
- Kommunestyret vedtok den 27.9.12 (sak 78/12) at det skulle busettast 5 nye flyktningar. Denne busettinga vart gjennomført som planlagd (jf. over).
- Vaksne flyktningar deltok i introduksjonsprogram med norskopplæring, opplæring i samfunnsfag og språkpraksis.
- Det vart etablert samarbeid med frivilligsentralen i høve flyktningararbeid og fadderordning.
- Det vart etablert eit godt og konstruktiv samarbeid med kommunale einingar for arbeidspraksis og språkpraksis.
- Statleg brukarundersøking syner utfordringar knytt til råd og rettleiing.
- Auka innsats på å sikre og forbetre kvaliteten i arbeidet etter Lov om sosiale tenester i NAV og særskild sikring av barn sine vilkår.
- Det vart sendt søknad til Fylkesmannen i Sogn og fjordane om prosjektmidlar til gjeldsrådgeving i samarbeid med NAV Sogndal og NAV Leikanger.
- Det har i 2012 vore ei utfordring at fosterheimstenesta ikkje har gode nok/mange nok fosterheimar til alle barna som skal plasserast. Sogn barnevern har i 2012 hatt 12 plasseringar.
- Sogn barnevern ytte i 2012 hjelpetiltak til 111 barn/ ungdom 0-23 år, samt deira familiar.
- Sogn barnevern samarbeider med offentlege instansar med vekt på gode og effektive samarbeidsmøte. I 2012 har det vore lagt vekt på enda tettare samarbeid samt å gi god informasjon om Sogn Barnevern sine tenester til ulike offentlege og private aktørar, samt auke kompetansen både hjå tilsette i barnevernet og samarbeidspartane.
- Ein ser at gode tiltak som vert sett inn tidleg nok, kan styrke familiane og styrke foreldra si omsorgsrolle. Sogn barnevern har difor i 2012 hatt eit prosjekt med utprøving av eigen tiltaksarbeidar. Frå 1.1.2013 vert det eigen fast tiltaksarbeidar som skal gje råd, rettleiing og praktisk hjelp inn i familiane.
- Sogn barnevern har i 2012 satsa på kompetanseheving som skal gje ei betre og meir effektiv barnevernteneste for barn og familiar, samt auke rettstryggleiken for denne gruppa.
- Det har i 2012 vore arbeid med å lage gode prosedyrar.
- Sogn barnevern har med midlar frå Sogn regionråd arrangert 2 dagar med kompetanseheving for 300 samarbeidspartar i regionen. Hovudtema var samhandling og tidleg innsats.

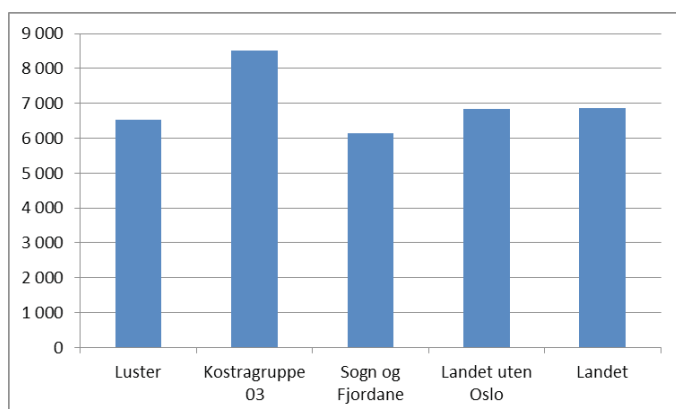
Sogn Barnevern:

- Sogn barnevern hadde i 2012 9,3 årsverk, og er det største barnevernkontoret i fylket.
- Sogn barnevern har faste kontordagar kvar 14. dag i Luster, Leikanger og Balestrand.

- Sogn barnevern har fokus på å gje rett tiltak til det enkelte barn og familie/heim så tidleg som mogleg. Ein ser eit stort behov for tiltaksarbeidarar retta inn mot familiar som treng både råd, rettleiing og praktisk hjelp i heimen.
- 2012 har vore eit krevjande år for Sogn barnevern spesielt i Luster med mange meldingar, undersøkingar og tiltak, jf tabell over.

Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til barnevernstenesta pr innbyggjar 0-17 år

Førebelse kostratal for 2012 viser at dei kommunale utgiftene til barnevernet er på 6.500 kr pr. innbyggjar 0-17 år. Tilsvarende tal for 2009 og 2010 var på 6.100 kr, respektive 6.800 kr. Området har såleis ein nedgang i netto driftsutgift frå 2011 til 2012. Luster ligg framleis godt under kostragruppe 3 og også under landsnivået, men over fylkesnivået.

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
242 Sosial rådgjeving og rettleiing		1 003	1 176	15 %	1 442
244 Barnevernsteneste		1 856	1 857	0 %	3 047
251 Barnevernsteneste i familien		1 901	1 826	-4 %	2 199
252 Barnevernsteneste utanfor familien		3 785	3 449	-10 %	2 734
275 Introduksjonsstønad		1 531	1 531	0 %	1 426
276 Kvalifiseringsordninga		568	978	42 %	459
281 Økonomisk sosialhjelp		2 312	2 405	4 %	2 969
283 Tilskotsordningar Husbanken		263	182	-44 %	191
Sum		13 219	13 404	1 %	14 467

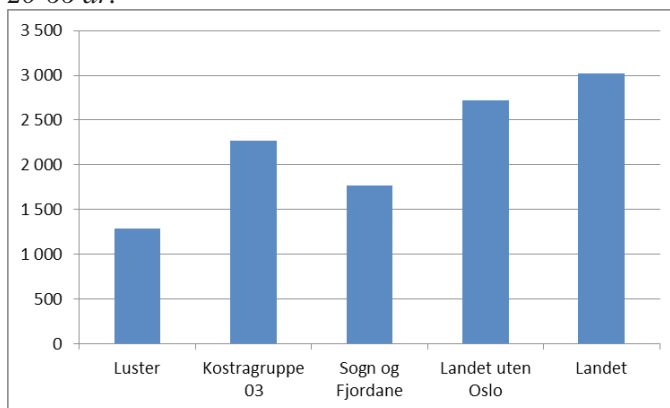
242/281- ekstraordinære inntekter i refusjon av trygdeytningar.

252 – mange tiltak, auka utgifter på slutten av året. Regulering i T2 ikkje tilstrekkeleg

276- lågt måltal på tal brukarar i kvalifisering.

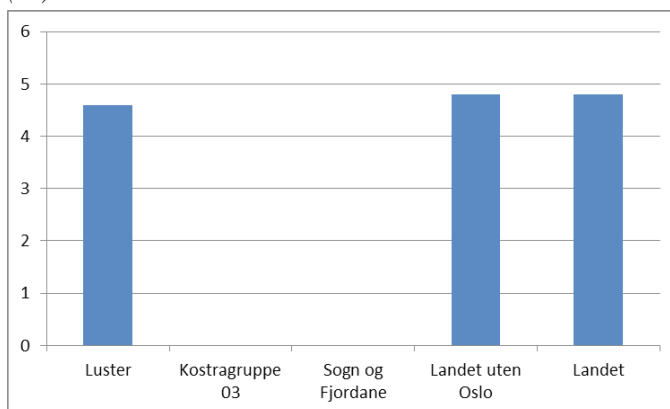
Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til sosialtenesta i kr. pr innbyggjar 20-66 år:

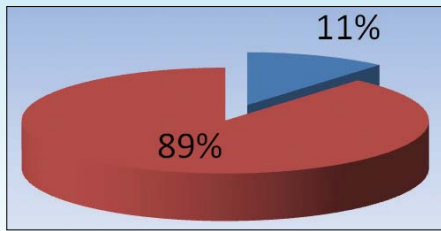

Førebelse kostratal for 2012 viser at utgiftsnivået i sosialtenesta i Luster er lågare enn 2011 Tabellen syner elles at Luster ligg kostnadmessig lågt på dette området.

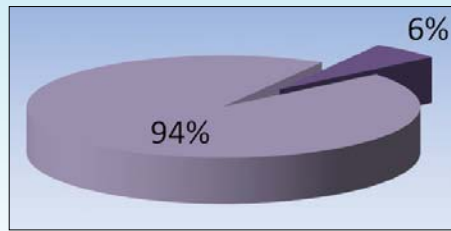
Del barn med barnevernstiltak pr innbyggjar 0-17 år (%):

Førebelse kostratal for 2012 viser at del barn i barnevernstiltak i Luster er redusert frå 5,1% til 4,6 % frå 2011-12 og ligg litt under landssnittet. Det føreligg ikkje tal for kostragruppe 3 og snittet i Sogn og Fjordane.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	46,6
2011	38,6
2012	49,4

Tekniske tenester

Organisering

Tenesteområdet omfattar stabseiningane Plan og Eigedom samt tenesteeininga Teknisk Drift.

Overordna mål

- Sikre at Luster kommune har eit oppdatert plangrunnlag som til ei kvar tid er i samsvar med overordna mål for utviklinga av kommunen, dvs areal- og temaplanar som gir prinsipp og retningslinjer for byggje- og utviklingstiltak i kommunen.
- Sikre at kommunen har eit oppdatert offentleg kartgrunnlag for dei føremål som blir omhandla i plan- og bygningslova.
- Yte god service og rettleiing til tiltakshavarar, innanfor dei rammer som gjeld i lovregulerte forvaltningssaker
- Oppretthalde realkapitalen i kommunal eigedom. Sikre god drift og utvikling av kommunale bygg og anlegg slik at brukarar og medarbeidarar har gode råd for sine tilbod og sitt virke.
- Gje den kommunale infrastrukturen (VAR) ein standard som gir innbyggjarar og næringsliv tilbod med tilstrekkeleg kapasitet og kvalitet, samt sikrar gode miljømessig løysingar til så gunstige priser som mogleg.
- Ha eit kommunalt vegnett som dekkjer innbyggjarane og næringslivet sitt behov slik at transporttilbodet kan bli trygt og rasjonelt.
- Sikre at kommunen har eit godt nivå på førebyggjande arbeid på teknisk område, samt sikre at generell beredskap og vakt- og beredskapsordningar gjer kommunen budd på unormale hendingar slik at skadeverknader og konsekvensar vert så små som mogleg.

Tenester og oppgåver - generelt

Budsjettmessig har tenesteområdet 16 funksjonar og i tillegg er nokre plan-, forvaltnings-, drifts- og utviklingsoppgåver. Desse siste er budsjettmessig plasserte på andre funksjonar direkte eller via interne overføringar.

Hovudoppgåver:

- Kartforvaltning og oppmåling.
- Ansvar for kommune- og samfunnsplanlegging, spesielt arealplanlegging
- Forvaltning av areal, byggetiltak og tilskotsordningar.
- Drift, forvaltning og utbygging av kommunal eigedom.
- Drift, forvaltning og utbygging av infrastruktur og tenester innan kommunalteknisk område.
- Førebyggjande brannvern (tilsyn, feiing), brann- og beredskapsoppgåver via SBR-IKS.

190 Drift

Budsjettmessig omfattar tenesta driftsutgifter for Teknisk drift, leiging, ingeniør, formenn, fagarbeidarar uteseksjon, vaktmeistarar og reinhaldarar, samt kostnader felles maskindrif.

Budsjetteknisk legg ein opp til at funksjonen skal balansere, kostnadane vert dekkja opp ved sal av tenester til dei ulike tenestestadane, kommunale bygg og anlegg. Tenesta sel og nokre tenester til kyrkjesektoren, bustadorganisasjonane og private.

Vaktmeistertenesta dekkar heile den kommunale bygningsmassen for tilsyn og vedlikehald basert på årlege vedlikehalds- og byggutviklingsprogram. Snekkarar, målarar og sommarhjelp supplerer for større vedlikehald av kommunale bygg og anlegg.

Teknisk drift har ansvar for reinhald av alle kommunale bygg, unnateke pleie/omsorg. Vedlikehaldsavdeling har og maskinkøyrarar, reparatør og røyrleggarar slik at kommunen kan dekkja opp ein relativt stor del av drift og vedlikehald av kommunalt vegnett og kommunale anlegg, samt vatn- og avløpsanlegg. Kommunal maskindrif disponerer ein større maskinpark.

Kommunen kjøper tenester til noko vintervedlikehald av vegar, samt meir spesialiserte vedlikehaldsoppgåver (ventilasjon, elektro mv). Desse utgiftene vert belasta aktuell tenestestad direkte.

265 Kommunale bustader

Kommunen har ein stor bustadmasse. Ein del er organisert i stifting (SLU, Stiftinga Luster Utleigebustader), noko anna i bustadbyggjelag, Steinahagen, med eigne budsjett/rekneskap. Bustadmassen dekker kommunale bustadplikter, sosiale behov, rekruttering og etablering. Utleige er administrert av Servicetorget, og ei bustadnemnd står for prioritering/inntak. Husleigesatsane vert fastsett i årleg sak om kommunale betalingssatsar. Vedlikehaldsoppgåvene vert dekkja av vedlikehaldsavdelinga og større arbeid vert gjort når det er skifte av leigetakarar. Rådmannen v/Eigedom, ev SLU, har ansvar for sal og nybygg i kommunal regi.

301 Plansak

Tenesta har ansvar for overordna kommune- og samfunnsplanlegging med vekt på arealplanlegging, oppfølging av kommuneplanen sin arealdel med utarbeiding av reguleringsplanar, forvaltning av desse og handsaming av private reguleringsplanar. Tema- og utviklingsplanar for dei ulike tenestemråde skjer i regi av desse. *Det vert utarbeida årlege planleggingsprogram som følgjer budsjettet/økonomiplanen.*

302 Byggesak

Tenesta er forvaltning og tilsynsoppgåver i medhald av plan- og bygningslova, herunder arealbruksplanar i medhald av lova. Vidare oppgåver er handsaming av byggesøknader, delingssøknader, dispensasjonar frå planar og veglov, utsleppssøknader og avfallsplanar, samt tilsyns- og sanksjonshandsaming i medhald av plan- og bygningslova og ureiningslova. Kommunen sine utgifter til forvaltning etter plan- og bygningslova vert delvis dekkja av kommunal gebyrordning der satsane vert fastsett i årleg sak om kommunale betalingssatsar.

303 Oppmåling

Tenestestaden skal syta for at kommunen har eit oppdatert offentleg kartgrunnlag for dei føremål som blir omhandla i plan- og bygningslova (§5). Nykartlegging og periodisk vedlikehald/oppdatering av kart skjer i all hovudsak gjennom avtalt samarbeid i Geovekst og NorgeDigitalt. Kommunen forvaltar delingslova og matrikkellova og tilhøyrande tenesteproduksjon, herunder registrering i medhald av matrikkellovgjevinga. Kommunen sine utgifter til forvaltning og tenesteproduksjon vert dekkja i kommunal gebyrordning der satsane vert fastsett i årleg sak om kommunale betalingssatsar. ROS-kartlegging, digitalisering av arealplanar og digitalt planarkiv har ansvarsplassering på andre tenestestader.

315 Bustadbygging – bustadfelt

Budsjetteknisk vert det budsjettert nokre mindre vedlikehaldstiltak på kommunale bustadfelt som ikkje går inn under veg, veglys og VA. Tilskot til spreidd bustadbygging: Kommunen yter eit tilskot på kr 75 000,- pr tomt til spreidd bustadbygging etter nærare utarbeidde retningslinjer. Kommunal bustadbygging: Kommunen har store arbeidsoppgåver i å leggje til rette for bustadbygging. Planlegging, opparbeiding og utvikling av bustadfelt. Kommunen har utarbeidd retningslinjer for tildeling av tomtar. *Jf elles investerings-/planleggingsprogrammet.*

330 Samferdsle

Kommunen sitt ansvar og engasjement er Solvornferja. Anbodsperioden for ferja er t.o.m. 2013. Fylkeskommunen gir tilskot til tiltaket med grunnlag i skuleskyss og regional utvikling/ reiseliv, kr 460.000 pr år, med tilsvarende avtalelengd. Leige av kai/ kaiområde vert ført på funksjonen.

333 Kommunale vegar

Kommunen har eit omfattande kommunalt vegnett, ca 120 km og plassar/parkeringsanlegg. Vegnettet, fast dekke, grusveg og bruer skal ha kontinuerleg vedlikehald sommar og vinter. Drift og vedlikehald vert gjennomført i eigen regi, inkl. brøyting i Gaupne. Brøyting elles i kommunen vert utført via anbodkontraktar med private med avtale. Større tiltak på vegnettet vert gjennomført som anleggsutviklingstiltak med årlege prioriteringar. Kommunen yter tilskot til vedlikehald av privat veg (1.33301).

334 Trafikktryggleikstiltak

Med utgangspunkt i kommunal trafikktryggingssplan vert det gjennomført ein årleg prosess for kartlegging, planlegging og gjennomføring av mindre tiltak. Det vert søkt om midlar til tiltaka. Tiltak som får tilskot, vanlegvis om lag 50% av kostnaden, vert prioritert for gjennomføring. Driftsmidlar dekkar mindre sikringstiltak. Eigendel til "Aksjon skuleveg" vert finansiert av tidlegare avsetning/fond.

335 Parkar, plassar og torg, offentleg toalett.

Drift, parkar plassar og torg, vert ført på funksjon 380. Avskrivningar, mva kompensasjon for desse områda er ført her. Drift og tilskot offentlege toalett vert ført på funksjonen.

338 / 339 Førebygging mot brann og ulukker/beredskap mot brann/ulukker

SBR-IKS overtok frå 1.05.11 ansvaret for både førebygging og beredskap mot brann/ulykker. Gjennom SBR-IKS har kommunen ein brann- og

Styringsmål 2012

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål 12/13	Resultat 2012
				Luster	Landet		
Felles	B	Brukartilfredsheit (skala 1-6) • Teknisk forvaltning - byggsak	Brukarspørjing 2008	5,1	4,5	5,0	
	B	Tal klagesaker med omgjering av vedtak	Registrering	1	-	0	1
	M	Medarbeidartilfredsheit – (TD)	Medarbeidarspørjing	4,6	4,5	4,8	4,6
	M	Sjukefråvær – teknisk drift (%)	Fråværsstatistikk	5,4	-	< 4,0	6,3
Tenesta	B	Vasskvalitet, prøvar utanfor grenseverdi	Resultat vassprøvar	45	-	45	21
	B	Tal flaumskade kommunale vegar.	Registrering	4	-	0	0
	B	Gjennomførte branntilsyn (a-obj, %)	Kostra	95		100	100
	B	Saksh.tid kartforretning (dg)	Kostra	120	71	70	110
	B	Saksh.tid byggesak.(dg) • 3v • 12v • Fristbrot Enkle b.saker skal løysast over disk.	Kostra	(43)	(40)	(21)	21 32 7% Ikkje Innført.
	B	Gjennomføringsgrad vedlh. program (%)	Registrering	85%	-	100	85
	B	Gjennomføring av reinhaldsstandard (%)	Reg / INSTA 800	90%	-	100	85

B = Brukarmål M = Medarbeidarmål

Kommentarar:

- Det er ikkje gjennomført brukarspørjingar i 2012.
- 5 klager er sendt vidare til fylkesmann. Fylkesmannen gav klagar medhald i ei av dei, vedtaket vart her omgjort.
- Arbeidsmiljøet vert vurdert til å vere godt. måling synte same resultat frå 2010 til 2012.
- Sjukefråværet har auka litt. Det er svært lågt hjå fagarbeidarar, noko meir utfordrande hjå reinhaldarar.
- Vassprøvar utanfor grenseverdi er godt innanfor måltal, hovudutfordring er låg PH.
- Det har ikkje vore flaum på kommunale vegar i 2012.
- Vedlikehaldstiltak og gjennomføring av reinhald er i samsvar med plan.

ulykkesberedskap som ivaretek kommunen sine plikter i medhald av brannlovgevinga, deltek i ordninga for akutt ureining (IUA) og i det interkommunale selskapet ALSF (Alarmsentralen Sogn og Fjordane) for varslings/melding om brann og overvaking av tryggleiksalarmar. Det er i 2012 vedteke ny brannordning for kommunen.

345 Vassverk

Kommunal vassforsyning er omfattande og kjenneteikna av mange og relativt små vassverk. Vedlikehald av 12 vassverk, 9 reinseanlegg og driftsovervaking minimum 2 gonger pr. dag.

Vassprøvar vert teke kvar 14 dag. Generelt vedlikehald, lekkasjesøk og reperasjonar etter behov/kapasitet. Talet på vassverk gjev mange utfordringar for å sikra nok og sikker forsyning

353 Kloakk

Som for vassforsyning er det mange anlegg for drift og ettersyn. Tilsyn/vedlikehald på 33 kloakkpumpestasjonar og driftsovervaking minst 2 gonger pr. dag. Kloakkprøvar vert gjennomført 4-6 gonger i året. Generelt vedlikehald, reperasjonar av pumper og staking av kloakkrøyr, både for eige og private anlegg.

354 Tømming av slam

Tømming av slamavskiljarar vert gjennomført i regi av Simas. Alt etter type anlegg er det tømming kvart år, anna kvart år eller fjerde kvart år.

355 Renovasjonsordninga

Kommunen får løyst sine oppgåver i det interkommunale selskapet Simas. Selskapet tek seg av innsamlingsordning og handsaming av innsamla avfall. Simas kjøper tenester frå kommunen v/Teknisk Drift til drift av Miljøstasjonen i Gaupne, budsjetteknisk er funksjonen plassert på 190. Føresetnaden er kommunal kostnadsdekning.

Aktivitet 2012

Eigedom og anlegg; drift, vedlikehald og utvikling.

- Det har vore nokre midlertidige bemanningsendringar. Jan Magne Svåi har teke over som leiar Eigedom/rådgevar og Terje Arild Kveane har teke over som tenesteleiar Teknisk drift. (jf tilsetjing av ny rådmann og rokking.) Reinhaldsprosjekt vart starta opp hausten 2012. Vert sett i verk våren 2013. Arbeidet med digitalisering av timeskriving er starta opp, innførast våren 2013. Det har vore mindre framdrift på utvikling av teamarbeid vaktmeister og samarbeid med andre kommunar. Det er starta eit arbeid med å sjå på bruk av «tomme» kommunale bygg
- Byggutvikling og større vedlikehald i 2012 er gjennomført i samsvar med planar unntatt kjøkken på Hafslo barne og ungdomsskule og tårnrom Gaupne barneskule. Ombygging, isolering, innbygging lager TD, Ombygging Oppvekstsenter Dale, skyvevegg Indre Hafslo skule, nye inngangsdørar / ombygging Helsesenteret og div enøktiltak punkterte vindauga mv. Uføre sette hendingar med større kostnader; vasslekkasje Hafslo omsorgsenter, Ventilasjonsanlegg Luster eldresenter. Fokus på enøk-arbeidet er vidareført, men økonomisk effekt er ikkje i samsvar med forventning.
- Dei kommunale byggeprosjekta under arbeid har hatt framdrift som planlagt. Lustrabadet er ferdigstilt. Prosjektering av kortidsavdeling ved Gaupne omsorgsenter, og nye Hafslo barnehage går som planlagt. Som grunnlag for arkitekt konkurranse på nybygg/ombygg av Hafslo barne og ungdomsskule har tre arkitektar utarbeidd idéskisser på korleis dette kan løysast.
- Kommunal bustadmasse (inkl. Luster utleigebustader) er utnytta ca 92 % i 2012 (86% året før). Nærare vurdering av kommunal bustadmasse er under arbeid og vert vidareført. I tillegg startar arbeidet med ny bustadsosial handlingsplan i 2013. 2 leilegheiter i Skåråkeren burettslag er selt. Dei to siste er planlagt

selt i 2013. Det er lagt ut tomter til sal i Borhaug bustadfelt i Solvorn, 1 tomt er selt, arbeidet med infrastruktur, opprusting av veg og ny avløpsleidning blir ferdigstilt 2013.

Plan og byggjeaktivitet

- Plan- og bygningslov og lov om naturmangfald set strenge krav til utgreiingsarbeid, særleg knytt til tryggleik. Arbeid med arealplanar tek såleis lenger tid enn før 2010. Elektroniske planregister, via *Sognekart.no*, fungerer bra. Det er tid- og ressurskrevjande å avgjere kva konsulent som skal få oppdrag med planarbeid.
- Kommunestyret vedtok i møte 22.11.2012 planprogram for samfunnsdelen av kommuneplanen.
- Kommunedelplan for mineralske råstoff vart vedteken av kommunestyret 27.09.2012. Kommunedelplanen vil bli innarbeidd i revidert arealdel.
- I Gaupne vart arbeidet med reguleringsplanar for bustadområda Salen og Verket 2 starta opp 2011. Reguleringsarbeidet blir utført av konsulentar. Begge stader har det vore utført arkeologiske registreringsundersøkingar i 2012. For Verket 2 vart det sett fram krav om flaumsoneberekningar pga nærleiken til Engjadalselvi. Også slike vart utførte i 2012. Terrenget må hevast med om lag 1,5 m før området kan byggjast ut.
- Kommunen har vore med i både prosjekt- og referansegruppa for utarbeiding av forvaltningsplan for Ornes. Dette gjeld området utanfor det som formelt er freda etter lov om kulturminne. Fylkeskommunen står for utarbeiding av planen. Kommunestyret kom med fråsegn i møte 27.09.2012. Fylkestinget vedtok forvaltningsplanen i møte 11.12.2012.
- Kommunestyret vedtok desse 6 reguleringsplanane i 2012:

Omlegging av va-leidningar Eidselvi, Skjolden.

Nye Dale vassverk.

Nytt vassbasseng på Jusø, Indre Hafslo.

Dato	Plan
26.04.12	Reguleringsplan Beheim 2, Hafslo. Bustadområde, om lag 60 bueiningar.
14.06.12	Reguleringsplan for rassikring av FV 337, Bjørnabakkane og Lindeskreda.
14.06.12	Reguleringsendring Galden Nord. Ballbinge m.m.
27.09.12	Reguleringsplan for turveg Gaupne – Marifjøra.
27.09.12:	Reguleringsplan for Jostedal Serverpark og Reiarmoens massetak. (Fremja som privat reguleringsframlegg.)
25.10.12:	Reguleringsplan for Flatane bustadfelt, Hafslo. (Fremja som privat reguleringsframlegg.)

- Detaljtal frå aktiviteten på tenesta 30201 (byggesak) er rapportert til KOSTRA på skjema 20 C1 – C.14.
- Einskildvedtak i utvalde sakstypar dei 2 siste åra:

Sakstypar	2012	2011
Utvalssaker (PFS)	10	14
Tiltaksløyve § 20-1	74	81
Tiltaksløyve § 20-2	63	60
Rammeløyve § 21-2	5	6
Igongsetingsløyve § 21-2	10	8
Tekne i bruk	62	62
Utførte tilsyn	0	0
Utsleppsløyve	6	7
Sum einskildvedtak	230	238

- Geografisk oversikt over tiltaksløyve for nye bustadar i og utanfor (merka med *) regulerte felt:

GAUPNE:	3 – 0*	HØYHEIMSVIK:	2 – 0*
HAFSLO:	2 – 1*	NES:	3 – 0*
INDRE HAFSLO:	2 – 2*	VEITASTROND:	0 – 2*
SOLVORN:	0 – 1*		

- Tilsyn: Avtalen om kjøp av tilsynstenester i byggesaker frå Sogn Brann og Redning IKS vart sterkt forsinka og konkret tilsynsarbeid i Luster har ikkje kome i gang i 2012. Arbeidet er no i gjenge.
- Utvalssaker (PFS), eksklusive reguleringsplanar og reguleringsendringar: 8 saker med dispensasjon frå plan (LNF), og 2 klagesaker på plbl-vedtak.

Rådmannen har i medhald av delegert mynde gitt dispensasjon etter kap.19 i 6 saker.

- Kart – og oppmåling arbeidar framleis i ein overgangsperiode der nokre saker framleis er rekviderte etter delingslova. Ved årsskiftet hadde ein framleis nokre få saker der det var brukt mellombels kartforretning. Gardskartrevisjonane er no for det meste på plass. Det er påstarta eit prosjekt der målet er å tildela offisielle adresser til heile kommunen. Lokal forskrift for arbeidet vert handsama tidleg i 2013.

Bil er fornya over driftsbudsjettet etter kollisjonskade på eksisterande bil.

Nye saker i rapporteringsåret	31 (35)
Matrikkelførde eigedomar - delingslova	29 (44)
Matrikkelførde eigedomar – matrikkellova	65 (25)
Overheng pr. 31.12.2012	31 (45)

Infrastruktur, veg og anlegg.

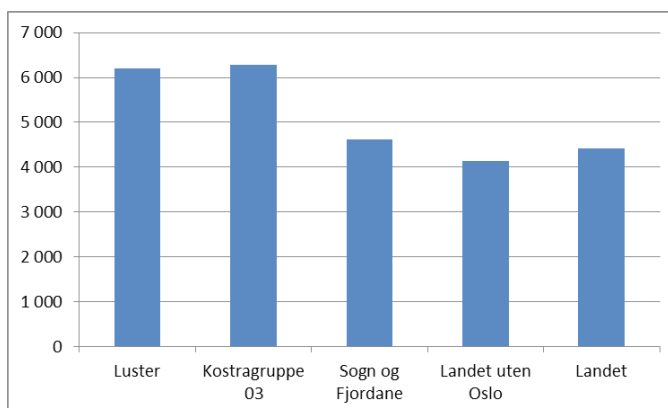
- Driftsutgiftene for veg i 2012 vart på 8,1 mill. kr, mot 8,6 mill.kr føregåande år, budsjett på 6,4 mill som vart forsterka med 0,2 mill. i 2 tertial. 2012 har vore svært krevjande for det kommunale vegnettet med svært mange snøfall som førde til store kostnader med vårarbeid (høvling og salting). Det har og vore ein del utgifter i samband med opprydding etter "Dagmar". Kommunen fekk refundert 315.000 kr. frå fylkesmannen. For 2012 er vinterutgiftene til snøbrøyting og strøing spesielt høge, ca 4,1 mill.kr. Nytt styresystem vart teke i bruk på gatelysa (nattsløkking). Dette vil spare kostnader med mindre brenntid, men det har vore "startvanskar" med å tilpasse ny teknologi til gamle eksisterande anlegg. Fleire av gatelysanlegga er gamle og slit med jordfeil osv. som og gjev ekstra vedlikehaldskostnader. Tiltak opprusting Øyagata er fullført. Tal reisande med Solvornferja i 2012 er 40.537 passasjerar.
- Sogn Brann og Redning IKS har gjennomført tilsyn etter § 13 på særskilde brannobjekt i 2012. Hovudmålsetjing ved tilsynet var å undersøkje om

kommunen som eigar og brukar/arbeidsgjevar har eit overordna system som er oppdatert og aktiv i bruk. Avvika som kom fram under tilsynet er lukka. Brannvernet i Luster har hatt 29 (23) utrykkingar i 2012, 16 av utrykkingane var til trafikkulykker.

- Arbeidet med lekkasjesøk har framleis ikkje tilfredsstillande framdrift sjølv om det er avdekka nokre større lekkasjar. Arbeidet vil halde fram. Utanom hovudplanane vart det mellom anna, grunna fare for ureining, bygd nytt basseng på Juso og sanert eitt i Skjolden. Det vart starta prøveboring etter ny drikkevasskjelde i Dale sentrum og installert UV ved Jostedal skule- og samfunnshus. Driftskostnadane på VA-området er for vatn om lag som budsjettert, kloakk noko over. Det skuldast mellom anna nokre større utføresette reparasjonar. Sjølvkostrekningskapet syner dekking på 109,5 % for vatn og 83,7 % for avløp.
- Driftsnivået på miljøstasjon er høg - stor etterspurnad og ytterlegare nye krav til sortering/handtering. Arbeid vert utført for SIMAS, i henhold til avtale. Det er framleis visse utfordringar med slamtømminga ang frekvens for tømning, fakturering mv.

Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til eigedomsforvaltning i kr. pr innbyggjar:

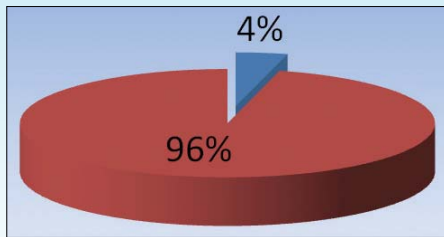
Førebelse kostratal for 2012 viser at kommunen sine utgifter til eigedomsforvaltninga er auka med med ca 7 % frå 2011 til 2012. Vi ligg framleis på nivå med kostragruppe 3 og elles relativt høgt. Dette må m.a sjåast i samanheng med at kommunen har mange m2 bygg.

Økonomisk resultat drift

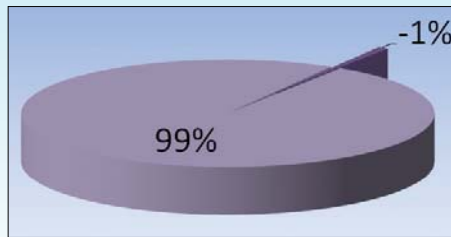
Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
190	Teknisk drift	-27	529		0
301	Plansak	304	435	30 %	450
302	Byggesak	662	829	20 %	444
303	Oppmåling	1 509	1 629	7 %	782
315	Bustadbygging	135	310	56 %	601
330	Samferdsel	1 822	1 767	-3 %	1 780
333	Kommunale vegar	11 858	10 279	-15 %	12 760
334	Trafikksikringstikringstiltak	-6	-11	40 %	201
335	Parkar, plassar og torg, offentleg toalett	936	961	3 %	874
338	Førebygging mot brann og andre ulukker	721	610	-18 %	517
339	Beredskap mot brann og andre ulukker	2 900	3 076	6 %	3 044
345	Vassverk	-829	-1 437	25 %	-1 121
353	Kloakk	-331	-494	33 %	341
354	Tømming av slam	-199	0		-154
355	Renovasjonsordninga	15	15	-2 %	15
			10		113
	Sum	19 472	18 507	-4 %	20 647

Kommentarar:

- 301 Mindreforbruk konsulenttenester.
- 302 Meirinntekter byggesaksgebyr og redusert kontingent byggesakstilsyn.
- 303 Større gebyrinntekter og andre inntekter/rerfusjonar på oppmåling, kjøp av bil og avsetjing til adresseprosjektet avvik frå budsjett.
- 315 Mindre utbetalingar til spreidd busetnad enn budsjett.
- 333 Vesentleg kostnadsprekk på kommunale vegar, opprydding etter Dagmar, veglys og spesielt på vintervedlikehaldet.
- 338/339 Funksjonane sett i lag er som budsjett, avrekning frå SBR vil ev gi eit tilgodebeløp på funksjon 338.
- 345 Større drifts og vedlikehaldsutgifter enn budsjett
- 353 Større drifts og vedlikehaldsutgifter enn budsjett, ma auka utgifter kommunale slamtankar.
- 354 Kostnad med tømning av kommunale slamtankar er belasta funksjon 353.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	6,0
2011	6,0
2012	6,0

Næringsutvikling og naturforvaltning

Organisering

Tenesteområdet er organisert i ei stabseining (næring) og ei resultatseining (landbruk og naturforvaltning).

Overordna mål

- Halda oppe talet på arbeidsplassar i kommunen, både i landbruket og andre næringer.
- Vidareføra den kommunale næringspolitikken som skissert i vedtak i kommunestyresak
- Leggja til rette for fast busetnad i heile kommunen, jf areal- og eigedomsforvaltninga.
- Leggja til rette for friluftsliv og sikre innbyggjarane tilgang til jakt og fiske.
- Ta vare på eit representativt tverrsnitt av naturtypar og naturkvalitetar for framtidige generasjonar og sikre levelege vilkår for vilt og fisk
- Ta vare på kulturlandskapet og få redusert/stansa attgroinga.
- Gjere berekraftig utvikling til eit overordna prinsipp ved all planlegging og drift.

Tenester og oppgåver - generelt

320 Kommunal næringsverksemd

- Gjeld i hovudsak inntekter ved sal av konsesjonskraft, jf kommentar innleiingsvis.
- Leigeinntekter for næringsbygg elles er budsjetterte på bakgrunn av avtalar

325 Tilrettelegging og hjelp for næringslivet

- Kontakt/samarbeid med næringslivet og samarbeidande partar som Innovasjon Noreg, fylkesmannen si landbruksavdeling, fylkeskommunen og bankvesenet.
- Forvalte kommunen sitt konsesjons- og næringsfond.
- Delta i utviklinga av den regionale arbeidsmarknaden.
- Til ei kvar tid ha ledige tomter og bygg for næringstiltak
- Betra kompetansen i næringslivet

- Vera aktiv i arbeidet med å vidareutvikla reiselivet m.a. i samarbeid med Visit Sognefjord AS

329 Landbruksforvaltning

- Betra lønsemda innan tradisjonelt landbruk
- Få bestanden av rovdyr ned på streifdyrnivå
- Få etablert lønsame tillegsnæringer på gardsbruk
- Leggje til rette for "Inn på tunet"-tilbod
- Handsama og kontrollera saker i høve Innovasjon Noreg (BU-ordninga).
- Hjelpa dei som tek kontakt med søknader til Innovasjon Noreg.
- Handsama saker etter gjeldande lovverk (jordlov, konsesjonslov, odelslov mv).
- Følgja kommuneplanen ved avgjerder som vert fatta i areal- og eigedomsforvaltninga, t.d. ved å utøva ein liberal fradelingspolitikk av bustadtomter på uproduktiv mark.
- Følgja opp og yta hjelp til gardsformidlingsprosjektet som starta opp august 2010
- Sakshandsama og kontrollera statlege støtteordningar som areal-, kulturlandskaps- og produksjonstillegg for landbruket, SMIL-midlar mv.
- Landbruksfagleg rettleiing og planlegging.
- Handsama saker om elveforbygging og kraftutbygging
- Førta tilsyn med elveforbyggingar i samsvar med instruks frå NVE. Synfare alle anlegg minst kvart femte år. Ein jamn aktivitet tilseier kontroll av ca 25 anlegg årleg.
- Administrere veterinærordninga for kommunane i Luster veterinærdistrikt (3). Syte for tilgang til veterinær heile døgnet, alle dagar i året. Betala ut godtgjeringar og tilskot.

360 Naturforvaltning

- Viltforvaltning, fiskeforvaltning, miljøforvaltning og forvaltning av verneområde
- Fjellopsyn. Utføre naturoppsyn etter avtalar med

Styringsmål 2012

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål	Resultat
				Luster	Landet	12/13	2012
Felles	B	Brukartilfredsheit	Brukarspørjing	-	-	-	
	B	Tal klagesaker med omgjering av vedtak	Registrering	1	-	0	1
	M	Medarbeidartilfredsheit (skala 1-6)	Medarbeidarspørjing	-	-	-	4,7
	M	Sjukefråvær (%)	Fråværsstatistikk	1,0	-	< 2,5	0,2

B = Brukarmål M = Medarbeidarmål

ulike oppdragsgjevarar. I tillegg utføra oppsyn på område der kommunen sjølv er sett til å handheva regelverk.

- Føra ein aktiv politikk for hyttebygging
- Oppfølging av handlingsprogram for friluftslivet i gjeldande kommunedelplan.
- Følgja opp handlingsprogrammet i kommunen sin vedtekne miljøplan
- Arbeida for å få staten til å ta større ansvar for uttak av skadedyr/rovdyr.
- Gjennomføra dei kommunale oppgåvene med jegerprøven i samsvar med instruks.
- Arbeida med miljøfagleg rettleiing og yte hjelp til skular i prosjektarbeid i den grad det er kapasitet til det.
- Utøva forvaltningsansvaret for verneområde kommunen har fått ansvaret for – i tråd med gjevne vernereglar og innarbeidd praksis i kommunen.
- Følgja opp prosjektet ”Naturarven som verdiskapar” og samarbeide med forvaltningsstyra og statlege stillingar knytt til oppsyn og forvaltning av verneområda.
- Arbeida for å få grunneigarane til å ta eit større ansvar for hjorteviltforvaltninga og få oppretta fleire storvald basert på godkjende, fleirårig bestands- og avskytingsplanar.

Aktivitet 2012

Tilrettelegging og hjelp for næringslivet

I februar 2012 hadde kommunestyret ein gjennomgang av «Grunnlaget for handsaming av nærings saker i Luster kommune». Kommunestyret gjorde berre små endringar i høve det føreliggjande grunnlaget. Dette dokumentet er både ein administrativ og politisk styringsreiskap, som fungerer godt.

Talet på vedtakssaker i næringsutvalet var i 2012 på 42 saker, tal saker i 2011 var 30.

Luster kommune er aktiv part i mykje av utviklingsretta aktivitet i næringslivet. Det gjeld særleg finansieringssaker, men også som ein instans for drøfting og vurdering av ulike tiltak. Kjøp av næringsareal frå kommunen er og eit viktig saksområde.

Næringsfondet

Dei fleste sakene i næringsutvalet er finansieringssaker i

høve næringsfondet. Pr. 31.12.12 er det utlånt 60,5 mill. kr til næringslivet frå dette fondet (pr 31.12. 2011 var det 57,6 mill kr). Næringsfondet hadde i 2012 ikkje tap på utlån. I 2012 var renteinntektene på lån til næringslivet frå fondet på vel 1,4 mill.kr. Næringslivet betalte inn vel 6,6 mill kr i avdrag på lån til fondet. Det vart utbetalt 9,5 mill kr i nye lån frå næringsfondet til næringslivet i 2012.

Næringsareal

Luster kommune har næringsareal tilgjengeleg i Gaupne og Jostedalen. På Hafslo er det ikkje att ledige næringsstomtar i Galdatoppen næringsområde. Nye næringsstomtar på Hafslo – Galdatoppen vil vere klare i 2013. Prisen på næringsareal i Gaupne er no kr 150 pr m².

Kommunen er eigar av ein industrihall ved sida av LMI, som har vore utleigd til LMI i 2012.

I næringsbygget i Jostedalen som Luster kommune eig er 50% av arealet utleigd til Jostedal Industrier AS. Det har og vore litt utleige til andre av mindre areal i kortare tidsrom. I samband med budsjettet for 2012 vart det vedteke leigeprisar for kommunale næringsbygg, med ein stigande leigepris til lengre leigeperioden varer.

Det er ledig næringsareal i bygg eigd av private, fleire stader i kommunen. Dette er areal som kommunen i hovudsak har oversikt over, slik at potensielle leigetakarar kan bli formidla direkte til utleigarane. Det vert også bygd nye næringsbygg av private eigarar.

Samarbeid med andre

Luster kommune har økonomiske ressursar til å vere med å finansiere næringsutvikling. Det vert arbeid aktivt i høve andre offentlege finansieringsinstitusjonar for å oppnå finansiering også frå desse. Både i høve Innovasjon Noreg, Fylkeskommunen og Fylkesmannen gjennom bygdeutviklingsmidlar er det god dialog i nærings saker.

Det er viktig for administrasjonen å halde seg oppdatert på endringar i verkemiddelapparatet, for å vere ein så god fagleg rådgjevar som råd. Det er mange verksemdar i Luster som har medfinansiering frå dei ovannemnde offentlege institusjonane.

I høve bankvesenet er det ein god dialog i finansieringssaker.

Det er fleire søknader frå Luster kommune om kraftprosjekt som no er til konsesjonsvurdering hjå NVE. Ingen nye kraftverk i Sogn får tilgang til nettet før lina Fardal-Ørskog er klar.

Ei utfordring for Luster til liks med mange andre distriktskommunar er at ein svært stor del av ungdommane tek høgare utdanning og at lokal arbeidsmarknad for personar med høg utdanning ikkje er stor. Luster er likevel i ein betre posisjon enn mange andre kommunar, fordi vi har kort avstand til Sogndal/Leikanger. Ei utfordring vert då å gjere lustrasamfunnet attraktivt å bu i, sjølv om arbeidsplassen til folk ligg i nabokommunen.

Luster kommune deltok i 2012 som ein del av Sogn Regionråd på "Framtidsfylket" si rekrutteringsmesse i Oslo. I møte med ungdom frå kommunen - som tek høgare utdanning - vert spørsmål om "relevant" arbeid viktig.

Det har vore arrangert temamøte for næringslivet saman med Luster Sparebank. Tema for møtet i 2012 var presentasjon av Skjolden Resort og deira planar for å utvikle både cruisenæring og overnattingsnæring. Det var og eit møte om «marknad og profilering av verksemda si» i samband med Lustramarknaden.

Industri

Fleire av industriverksemdene i Luster har hatt vekst i 2012. Grunnlaget for vekst har vore ei målmedviten satsing på kompetanseutvikling, marknadstilpassing og marknadssatsing og investering i teknologi .

Dei to største industriverksemdene i kommunen; Avery Dennison NTP AS og LMI AS er no begge eigde av store internasjonale selskap. Internasjonale eigarskap gjev mulegheiter, men det er også ei utfordring med hovudkontor langt borte frå Luster. Begge desse verksemdene har svært spissa kompetanse på sine spesialområde. Det gjer dei istand til å konkurrere og utvikle seg i ein internasjonal marknad.

I 2012 vart Massiv Lust etablert. Dei har bygd eige produksjonsbygg, og vil vere i produksjon våren 2013. Fjordglas AS starta i 2012 arbeidet med ei stort teknologisk heving av produksjonsprosessen i verksemda. Dette vil vere ferdig i 2013, og då vil bedrifta vere mellom dei mest teknologisk avanserte i bransjen.

Reiselivet

I 2012 starta arbeidet med å organisere reiselivet på «sognefjordnivå». Eit interimstyre har arbeidd sidan sommaren 2012 og februar 2013 vart det nye selskapet skipa. Reisemål Sogndal og Luster AS vert som ein konsekvens av det lagd ned. Luster kommune har kjøpt aksjar i det nye selskapet Visit Sognefjord AS (kr

77.700) og bunde seg til ein treårig avtale om å yte kr 399.150 i årleg marknadsbidrag. Det nye selskapet vil ha kontor på Campus i Sogndal.

Reiselivet er ei næring som arbeider i ein internasjonal marknad. Sesongen 2012 var for dei fleste relativt utfordrande. Reiselivet i Sogn har vore ein vinnar i Fjord Norge dei siste åra. Frå 2000-2010 auka tal overnattingar i Sognefjorden med 30,8%. I Hardanger var auken 7,2% og i Nordfjord berre 3,2%.

Luster hadde i 2001 26.559 hotellovernattingar (SSB), eit tal som auka til 37.300 i 2011 før ein nedgang til 34.600 overnattingar totalt i 2012 i Luster kommune. Utanlandsmarknaden syner relativt sett ein større nedgang enn den norske.

I 2001 var det 56.800 overnattingar på camping og i hytte, eit tal som har auka til 59.000 i 2011 og til 62.700 slike overnattingar i 2012. Utviklinga har såleis vore positiv dei siste åra. Det var 17.000 norske overnattingar i 2011 i Luster på hytte/camping, i 2012 var det 22.200 gjestedøgn frå Noreg, medan den utanlandske marknaden med Nederland og Tyskland som størst syner nedgang.

I reiselivet i Luster, er det som elles i Sognefjordområdet og i dei rurale delene av Fjord Norge, store sesongsvingingar. Svært mange senger er "kalde" store deler av året. Mange verksemdar held stengt i store deler av året. Dei fleste verksemdene er familieselskap, dvs drifta er avhengig av stor innsats i sesongen frå heile familien. Det er lite likvid eigenkapital, men næringa er investeringsviljug.

Cruiseturisme med utgangspunkt Skjolden var i god utvikling i 2012 og er i ferd med å bli ein stor reiselivsaktivitet i kommunen. I 2010 var det 11 anløp og i 2012 var det 22 anløp, men større båtar og mange fleire passasjerar. Frå hausten 2011 tok Oddvar Røysi sine selskap over ansvaret for marknadsføring og drift av cruiseaktiviteten. I 2011 var også Luster kommune med og finansierte Seawalk, som vart etablert på Skjolden i 2012. Det var to prøveanløp til SeaWalk Skjolden i 2012. I 2013 vert det truleg 46 anløp, SeaWalk skal nyttast ved nokre av desse.

I 2012 var sesongen for leilegheitene på Skjolden også relativt bra.

Rolf Wikborg si satsing på Tørvis hotell har vore krevjande.

Elles er det fleire av verksemdene frå Luster som markerer seg godt i det nasjonale reiselivsbiletet, i særleg grad kan ein då trekkje fram Walaker hotell.

Luster har mange aktivitetsbedrifter innan reiseliv som driv godt. Luster er truleg den kommunen i fylket med størst breidde i aktivitetstilbod. Dei fleste av desse selskapa hadde ein sesong på det jamne i 2012. Alle ekspertar i reiseliv held fram at aktiv ferie vil bli stadig

viktigare. Aktivitetsverksemdene i Jostedalen fekk 2012 ein status i høve Innovasjon Noreg, FjordNorge og NCE Tourism, slik at dei no deltek i eit større utviklingsprosjekt med finansiering frå ma Innovasjon Noreg.

I 2011 gjennomførte Den norske turistforeining ei satsing på Tungestølen med etablering av ein permanent "base-camp" for familiar. Luster kommune gav støtte til dette tiltaket. Etter Dagmar er Tungestølshytta totalt øydelagd. Luster kommune har i 2012 gjeve ei løyving til Den Norske Turistforeining til eit prosjekt som skal vurdere ei oppbygging av eit tilbod på Tungestølen. Forprosjektarbeidet er i gang.

For reiselivsnæringa er ei vidare utvikling av sals- og marknadsretta aktivitet avgjerande, for å auke omsetning og inntening. Arbeidet til det nye selskapet Visit Sognefjord AS vil vere viktig for at området vårt skal bli endå meir synleg som eit reisemål i internasjonal verdsklasse.

Ski Sogn vart avslutta som prosjekt(3 år) våren 2012. Arbeid både mot nærmarknaden og den internasjonale marknaden, som del av Fjord Norge si satsing på vinter, har skapt merksemd. Det har vorte skapt stor medieinteresse for topptur-produkta i Sogn og ei auka interesse for Sogn som skiområde.

Breheimsenteret som brann ned sommaren 2011, er no i ferd med å bli bygd opp att. Planane er at det nye Breheimsenteret skal stå ferdig i starten av mai 2013. Lustrabadet opna hausten 2012, det vert arbeidd for at reiselivet skal kunne nytte dette tilbodet for å auke overnatting, særleg i lågsesong.

Anna næring.

Hausten 2012 vart selskapet Bluefjords sine planar om eit datasenter ved Leirdøla kraftverk finansiert. Selskapet planlegg å vere klar til å tilby sine tenester hausten 2013. Pyramiden kjøpesenter avslutta det meste av ei stor ombygging og oppgradering i 2012. Det inneber også oppgradering av fleire butikkar, og etablering av apotek. Luster kommune auka, etter oppmoding frå Luster energiverk, eigardelen sin i selskapet med 5% til 23% i 2012.

Bygdeutvikling

Bygdeutvikling er og ein viktig aktivitet i fleire bygder, og ein viktig del av næringsarbeidet.

Både på sørsida av Lustrafjorden, i Skjoldenområdet og i Jostedalen er det no aktivt bygdeutviklingsarbeid.

Røynsle og forbetring:

Vidare utvikling av næringslivet har fokus i Luster både politisk og administrativt. Både vidareutvikling av eksisterande næringsliv og nyskaping er viktig. Verksemdar som rettar seg mot marknader utafor

regionen vil ha ein større sjanse til å utvikle seg, enn dei som har ein marknad som berre er regionalt basert. Kompetanseutvikling, marknadsorientering og effektivisering/teknologiutvikling er stikkord for både vidareutvikling av eksisterande næringsliv og utvikling av nye tiltak.

LANDBRUKSFORVALTNING

Forvaltningsoppgåver

Ressursbruken ved eininga er delt mellom utføring av lovpålagde forvaltningsoppgåver innan landbruks- og miljøsektoren og forvaltning av kommunale ordningar for å oppnå måla i kommunale styringsdokument, utleige av tenester til andre m.m.

Jordbruk

Nedgangen i tal driftseiningar i kommunen held fram. Reduksjonen siste toårs-perioden er på 9 bruk, ein avgang i gjennomsnitt på om lag 2% pr. år. Areal i drift og produsert mengde slakt har vore nokolunde stabilt over ei årrekke, men det er grunn til uro når det gjeld utviklinga innan mjølkeproduksjon. Tal mjølkeprodusentar kom ned i 63 totalt i 2012. Dette er meir enn ei halvering frå år 2000.

Auka bærprisar utanlands har gjort konserverfabrikkane meir interesserte i norske bær. Samla bærproduksjon i 2012 synte ein fin framgang frå året før då ulaglege vertilhøve førde til stor avlingsreduksjon.

Byggjeaktiviteten i landbruket (driftsbygningar) fekk ein oppsving etter at kommunen innførde gunstig låneordning gjennom næringsfondet. Men fornyingstakten kunne godt vore enno høgare for å oppretthalda, eller helst forbetra, bygningsstandarden i landbruket.

Økonomien i sauehaldet har hatt ein betydeleg oppsving siste åra. Etter ein samanhengjande tilbakegang i dyretal kvart år sidan tusenårsskiftet, snudde trenden frå 2009 til 2010, med ein oppgang på omlag 400 vinterføra. Frå og med 2010 syner statistikken nokolunde stabile tal.

Beitesommaren 2012 var den beste sidan midt på 90-talet med omsyn til rovviltskader. SNO sitt uttak av jerv i Luster og tilgrensande kommunar etter avslutta lisensperiode siste åra, skal ha hovudæra for det.

NØKKELTAL - Jordbruk	2000	2005	2010	2012
Bruk i drift i alt	397	285	245	236
Bruk med husdyr	320	243	219	221
Mjølkeproduksjon	6 875 t	6 814 t	6 999 t	5 926 t
Slakt	546 t	553 t	483 t	484 t
Bærareal	505 daa	695 daa	515 daa	540 daa
Bærproduksjon	457 t	450 t	340 t	450 t

Lovpålagde oppgaver med tidsfristar har vorte prioriterte på bekostning av oppgaver utan fristar. NØKKELTAL - Forvaltningssaker	2000	2005	2010	2012
Lovsaker administrativt avgjorde	49	116	101	132
Søknader om produksjonstilskot husdyr *	320	243	219	219
Søknader om areal- og kulturlandskaps-tilskot *	397	263	245	236
Tilskot til avløyising ved sjukdom m.v.	106	81	59	22
Planar etter forskrift for nydyrking	14	2	3	6
Planar for vatningsanlegg	2	2	2	1
Driftsplanlegging i samband med bruksutbygging	8	3	5	2
Fullstendig gjødselplan for gardsbruk	16	11	35	24

* For søknader om produksjonstilskot/areal- og kulturlandskapstilskot er det gjennomført stikkprøvekontrollar hjå 5% av søkjarane.

Overføringar og investeringsverkemidlar til landbruket

Tiltak	2005		2012	
	Tal søknader	Tilskot 1 000 kr	Tal søknader	Tilskot 1 000 kr
Statlege ordningar:				
Produksjonstillegg inkl. RMP	535	33 400	611	47 971
Avløyisarordninga		6 100	176	7 266
BU-midlar, - tilskot (bedriftsretta), inkl. bioenergi	11	2 318	6	4 064
BU-midlar – rentestøtte (grunnlag/sum lån)	3	4 594	6	5 942
Kulturlandskapstiltak (SMIL)	37 (29 tilsagn)	690	37 (28 tilsagn)	1 012
Organisert beitebruk	10	68	6	132
Skogsvegbygging		499	1	150
Kommunale ordningar:				
Anleggstilskot bærplanting	11	85	14	177
Vatningsanlegg	2	35	1	18
Nydyrking	1	18	5	47
Vegbygging	0	0	2	25
Kjøp av mjølkekvotar	40	184	18	192
Tilskot ved generasjonsskifte	-	-	8	400

Skogbruk

Den høge hogstaktiviteten har halde fram i 2012 og gjort at det vart rekordhogst dette året. Skogbruket i Luster var heldig som allereie hadde ein skogsentreprenør her då Dagmar slo til. Dette har gjort at oppryddinga er komen godt i gang.

Hovudplanen for skogsvegar vil samla opp dei rasjonelle skogsvegane i kommunen og styra løyvingar mot desse anlegga om og når dei vert realisert. Arbeidet med hovudplanen har vorte forseinka på grunn av all aktivitet i kjølvatnet av Dagmar, men ser ut til å bli ferdigstilt fyrste halvdel av 2013.

Vegen Hueholten i Jostedal vart ferdigstilt som traktorveg og godkjend i 2012. Vegen ligg inne i hovudplan skogsvegar. Elles er fleire vegprosjekt under

bygging i kommunen og administrasjonen har handsama nye søknadar om bygging av traktorvegar i 2012.

Det har vore ei positiv utvikling i skogplanting siste året, ei firedobling frå 2011. Kommunen har handsama ein søknad om tilskot til produksjon av 500 m³ skogsflis (råstoff). Det er gjeve tilskot til dette av statlege midlar. All flisa er seld til eit privat biobrenselanlegg på ein landbrukseigedom i Jostedal.

Det er betalt ut statstilskot på to drifter i vanskeleg terreng, totalt kr 138 850. Hogstkvantumet for desse to driftene var på 1 654 m³. Det er i 2012 sendt inn i alt 15 søknadar for førehandsgodkjenning og sluttutbetaling for ordninga driftstilskot til taubane og gravedrift. Mange av desse er knytte til orkanråka skog. I tillegg har vi handsama ein søknad om tilskot til manuell felling til skogsmaskin. Fylkesmannen har overført alle desse søknadene til 2013.

Uttak av skogsvirke:	2009	2011	2012
Omsett gjennom Luster Skogeigarlag m ³	181	281	820
Annan hogst for sal med trekk til skogfond, m ³	311	4 496	18 615
+ Uttak av ved til brensel m ³	2 000	2 000	2 000
= Total m ³	2 492	6 777	21 435
= Førstehandsverdi kr	0,8 mill.	2, 0345 mill.	6,1870 mill.
Skogkultur:			
Nyplanting, tal planter	5 800	10 500	31 300
Planta areal	23 daa	44 daa	125 daa
Rydding av plantefelt	25 daa	105 daa	106 daa
Kostnader skogkultur	34 000 kr	100 000 kr	270 000 kr
Vegbygging:			
Ferdigstilt traktorveg	750 m	0	1 100 m
Ferdigstilt skogsbilveg	0 m	560	0
Skogavgift:			
Innestående skogavgift pr. 31.12.	485 000 kr	609 000 kr	1 013 000 kr
Innbetalt skogavgift	8 300 kr	125 000 kr	898 000 kr
Utbetalt skogavgift	800 kr	4 500 kr	494 000 kr

Luster kommune arrangerte tre motorsagkurs og ein skogdag med tema kapping i 2012. Kommunen la dessutan til rette for kurs i sikker hogst i samband med Dagmar der 70 personar var med. Sogn og Fjordane skogeigarlag stod for det faglege innhaldet.

Luster kommune hogg furutømmer i skogteigen sin på Galdetoppen på Hafslo i 2011. Noko av kvantumet vart målt inn fyrst i 2012. Drifta kom opp i totalt 229 m³ og gav eit overskot på kr 33 288.

Naturarvprosjektet

«Mellom fjell, fjord og folk», naturarvprosjektet, har hatt eit aktivt år:

- Hausten 2012 tok prosjektet med seg ordførar, tilsette i administrasjonen og ulike andre aktørar på studietur for å sjå korleis ein jobbar med naturbasert næringsutvikling andre stader.
- I delprosjektet Kunnskap er det sett i gang eigne tiltak på barneskulane i Jostedal, Gaupne og Skjolden.
- Det er arrangert aktivitetskurs for ungdom med varierende deltaking.
- Første kull med bygdevertar fekk bevisa sine våren 2012 og nye bygdeverter er i gang med kurs.
- Det har dessutan vore tilbod om diverse naturretta seminar/kurs for spesielt interesserte i løpet av året.
- I delprosjekt Infrastruktur er det merka og gradert stiar i stor skala i dei fleste bygder etter ny nasjonal standard. Desse er lagde ut på visitsognefjord.no etter avtale med RSL og kjem på eit eige turkart for heile kommunen i 2013.
- Prosessar kring bygging av nye turstiar, parkeringsplassar og opphaldsstader går sin gang, men noko seinare enn ønskjeleg. 2013 vert heilt avgjerande

for gjennomføring av desse byggjetiltaka.

- Det har vore laber interesse for tiltaket «Stølsnatt» blant stølseigarar i Luster. Tiltaket vert difor ikkje prioritert vidare i prosjektet.
- Gjennom delprosjekt Tematurisme er det finansiert film om aktivitetsbaserte opplevingar i Jostedal med tanke på spissa marknadsføring og fast visning på Breheimsenteret. Denne vert klar våren 2013.
- I delprosjektet Menneskje i landskap driv den oppretta arbeidsgruppa med utvikling av rundreisekonseptet «Landskap i Luster – ei kunstreise». Rundreisa formidlar nasjonalromantiske måleri, naturkunnskap og lokalhistorie og vil bli lansert våren 2013.

Prosjektet "Folk i fleire hus"

I løpet av 2012 vart registrering av hus som ikkje var i bruk heile året, gjort ferdig. Det vart sendt ut brev med orientering om prosjektet til eigarane av 70 eigedommar. Enno fleire vart kontakta på telefon for å finna ledig hus, småbruk eller gard til personar som ynskjer å bu i kommunen. Det er framleis ei liste med 40 namn som ynskjer informasjon om kva som er ledig i kommunen. Både desse, og ein del eigarar, har teke kontakt med prosjektet etter oppslag i avisa eller nærradioen.

Resultatet for 2012 vart 7 eigedomsskifte og 8 hus leigd ut der prosjektet har vore involvert. 10 nye innbyggjarar er flytta til kommunen i samband med dette. I tillegg er det flytting innanfor kommunegrensene. Det er 2 eigedomsskifte under arbeid, 6 eigedommar til sals og 4 til leige.

Prosjektet vert forlenga utover i 2013 for å følgja opp oppstarta kontaktar m.m, men med redusert stillingsressurs i høve dei to føregåande åra

NATURFORVALTNING

Vilt

Fellingsresultat og sett hjort-statistikk tyder på at tiltaka for å bremsa veksten i hjortestamma har vore vellukka. Resultata frå innsamling av tenner i jaktseongen 2011 syner at det framleis er langt mellom fullvaksne bukkar (over 6 år), men dreiinga i uttaket mot meir hodyr enn bukk slik det har vore gjort dei siste tre åra, vil venteleg snart gje resultat.

Forskriftsendringar våren 2012 har medført at ein må gå bort frå satsinga på storvald, no skal innsatsen i staden rettast mot eit nytt forvaltningsnivå,

- «bestandsplanområde». Målet er framleis at jaktrettshavarane skal ta større del i forvaltninga av viltressursane, noko som på sikt vil medføra mindre kommunal styring. Eit anna mål er at hjorten skal forvaltast på bestandsnivå, uavhengig av dagens administrative grenser. Når trekkruiter og leveområde for stammene skal teiknast på kartet, vil resultata frå merkeprosjektet, som vart lagde fram sommaren 2012, vera til god hjelp. Det er venta ein krevjande prosess fram til bestandsplanområda er etablerte og klare til å overta.

Temaplan for hjorteforvaltninga i Luster kommune er på skisseblokka og vil ta form i løpet av 2013.

Dei 6 siste åra har det ikkje vore villreinjakt i Vest-Jotunheimen villreinområde. Statistikken for villrein syner difor kun tala for tildeling og felling i Luster sin del av Ottadalen villreinområde.

Teljingar over nokre år fram til og med 2008, synte

dramatisk tilbakegang for stamma i Vest- Jotunheimen. Det er usikkert kva årsaken er, men den aukande rovviltbestanden, både av jerv, kongeørn og gaupe, må nok ta sin del av skulda. Totalteljinga av rein i 2009 synte på nytt ein liten auke i stamma og det er verdt å merka seg at dette er samanfallande med at det tidleg dette året vart teke ut 11 jervar som heilt eller delvis hadde tilhald i villreinområdet. Den positive utviklinga til Vest-Jotunheimenstamma heldt fram både i 2010 og 2011, men totalteljing hausten 2012 synte på nytt tal som gjev grunn til uro. Auken i stamma dette året var langt mindre enn det ein skulle forventa ut frå kalvetilveksten.

Verneområde

Arbeidet med forvaltningsplanar for dei fleste mindre verneområda i Luster er starta opp. Kommunen har teke på seg å organisera dette for Loi og Ytamoen naturreservat på vegne av fylkesmannen, samstundes som planar for våre «eigne» verneområde, Hafslovatnet fuglefredingsområde og naturreservata i Bargarden og Luster vestre statsallmenning, vert utarbeidde. Til gjengjeld syter fylkesmannen for revisjon av forvaltningsplanen for Nigardsbreen naturreservat. DN kostar alle desse planane.

Miljø

Kommunen si evne å fylgja opp intensjonane i miljøplanen kunne vore betre. Saker som gjeld ureining eller forsøpling, der publikum har varsla, har vorte fylgde opp, men det har ikkje vore ressursar til å ta eige initiativ til nye skippartak.

Statistikk viltforvaltning

	2007			2012		
	Tal vald	Tal løyve	Fellingsres.	Tal vald	Tal løyve	Fellingsres.
Hjort	87	666	422	87	985	457
Villrein	6	29	21	5	52	26
Elg	2	4	3	2	5	3
Rådyr	3	7	1	3	7	1

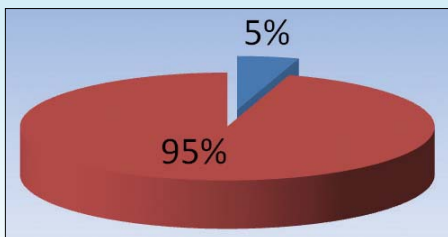
Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
320	Kommunal næringsverksemd	-13 650	-14 805	8 %	-18 578
325	Tilrettelegging og hjelp for næringslivet	5 994	6 046	1 %	9 613
329	Landbruksforvaltning	4 149	4 274	3 %	3 463
360	Naturforvaltning	687	792	13 %	424
	Sum	-2 820	-3 693	24 %	-5 078

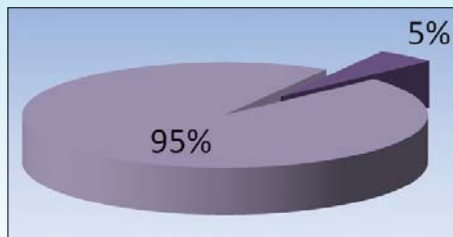
Kommentar:

Funksjon 320 syner 1.2 mill kr i mindre inntekter enn revidert budsjett. Grunnen til det er lægre vinst på konsesjonskraftsal enn regulert budsjett.

Funksjon 360 syner ei innsparing i høve budsjettet på om lag kr 100 000, mellom anna på grunn av større statlege tilskot til div. tilretteleggingsprosjekt enn budsjettet.

BRUTTO driftsutgifter i % av dei totale brutto driftsutgiftene.

NETTO driftsutgifter i % av dei totale netto driftsutgiftene.

Tal årsverk:

2010	2,0
2011	2,0
2012	3,0

Kultur

Organisering

Tenestemrådet er organisert slik: Biblioteket som eiga tenesteeining, kulturskolen som interkommunal ordning (Sogn kulturskule) med Leikanger som vertskommune og det generelle kulturarbeidet i rådmannen sin stab.

Overordna mål

Dei overordna måla er nedfelte i Lov om offentlege styresmakter sitt ansvar for kultur-verksemnd (kulturlova), i kommuneplanen, kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet (2012-23), plan for lokale kulturhus (2010-21), kommunedelplan for forvaltning av kulturminne og fagplanar om barn og ungdom og rusførebygging. Dei overordna måla er:

- Gje innbyggarane tilgang til moderne og tilpassa kulturanlegg,
- Utvikle eit mangfald av lag organisasjonar og stimulere til auka aktivitet i desse,
- Stø opp om profesjonelt kulturarbeid og vurdere tilskot til ungdom som har valt å satse "profesjonelt" innan ei kulturell ytring,
- Satse på private investorar i bygging og drift av større kulturanlegg,
- Skape "Lustraidentitet" og ta vare på språkleg kulturarv (nynorsk, dialekt, stadnamn),
- Nytte kultur som potensiale for næringsaktivitet.

Tenester og oppgåver - generelt

231 Aktivitetstilbod barn og unge/tilskot til lag og organisasjonar.

Ordninga er regulert i reglement for tilskot til kulturføremål.

365 Kulturminnevern

Koordinere den kommunale innsatsen innan kulturminnevernet, museum og lokalhistorisk arbeid. Aktiviteten er forankra i eigen kommunedelplan og i tilskotsreglementet.

370 Bibliotek

Luster bibliotek skal med heimel i biblioteklova stille bøker og anna eigna materiale gratis til disposisjon. Biblioteket skal ha ein rådgjevande funksjon for

skulebibliotek og drive formidling og opplæring overfor grunnskulen i Luster. Biblioteket skal samarbeide med andre offentlege einingar, lag og organisasjonar.

377 Kunstformidling

Den kulturelle skulesekken og andre lokale kulturprosjekt der kommunen er part. Ordninga skal vidareførast innan gitte rårer (budsjett, eksterne tilskot).

380/386: Drift av idrettshall og samfunnshus

Gaupne idrettshall er lagt opp som kommunal aktivitet for skulane og barnehagane i Gaupne for gymnastikk på dagtid. Luster idrettsråd (brukarstyre) fordeler brukartid på ettermiddag og helg. Avtale av 2008 regulerer bruken av hallen (fordeling av tid, reglar for utleige/satsar/ betaling/ekstravask). Den gamle gymnastikksalen ved Luster ungdomsskule inngår også som ein ressurs for bruk på ettermiddag og kveldstid.

Jostedal samfunnshus er lagt opp som kommunal aktivitet for skule og barnehage sin bruk av gymnastikksal/symjebasseng på dagtid og frivillige lag/organisasjonar på kveldstid og i ledige tidsrom. Ein særskild aktivitet er drifta av symjebassenget som inkluderer oppvarma basseng til bruk for revmatikarar og andre.

Fjordstova i Skjolden har ein eigen avtale om drift av symjebasseng, gymnastikksal og off. toalett. Budsjetter kjøp av tenester. Avtalen vart politisk handsama i k-sak 60/04.

380 Idrett

Området er regulert av kommunedelplan for idrett og friluftsliv. I samsvar med vedtak om bygging av anlegg finansiert med statstilskot garanterer kommunen for at anlegga skal vera opne og drivast forsvarleg. Tilskot til drift er regulert i reglement for tilskot til kulturføremål.

383 Musikk- og kulturskule

Skulen vert organisert som eit interkommunalt samarbeid mellom Leikanger, Sogndal og Luster og med felles administrasjon og kontorstad på Leikanger.

385 Prosjektretta kulturtiltak

Funksjonen er samansett av tiltak som lokale

arrangement i Den Kulturelle Skulesekken, tilskot til nærmiljøanlegg, kulturpris/kulturstipend og tilskot til Luster frivilligsentral.

391 Kyrkja mv

Kontaktledd/rammeansvarleg for overføringar til kyrkjer, kyrkjegardar og andre trussamfunn.

I tillegg til ovannemnde funksjonar medverkar administrasjonen også innan planlegging, informasjonstiltak, prosjektarbeid, regionale samarbeidstiltak, kulturarrangement, kontaktverksemd mv.

Aktivitet 2012

Aktivitetstilbod barn og unge

- 111 lag og organisasjonar mottok tilskot frå kommunen i 2012 (112 i 2011).
- Talet på idrettslag og organisasjonar med idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som hovedaktivitet som mottok kommunalt tilskot var 18 (15 i 2011).
- Talet på andre barne og ungdomslag var 16 (12 i 2011).
- Fritidsklubbar var i aktivitet på Hafslo, i Jostedal og i Gaupne (som for 2011).
- Administrativ støtte i form av opplæring og støttefunksjon i arbeidet til Ungdommen sitt kommunestyre og arbeidsutval.
- Ungdommen si kulturmønstring samla over 40 deltakande ungdomar, og 7 innslag vart nominerte til å representere Luster kommune på fylkesmønstringa i Operahuset på Nordfjordeid.
- Samarbeidsavtalar (sponsoravtalar) vart inngått med Sarah Fiskaa Haugen, Håvard Ruud, Mats Bjørnar Leirdal, Marte Erfjord, Ane Øvregard Røhme, Bertine Torsnes Lefdal, Jakob Meløy og Geir Steig.
- Kulturstipend vart gitt til Henning Lad.

Kulturminnevern, museum og lokalhistorie

- Kommunen støtta 9 prosjekt innan teknisk

kulturminnevern (som for 2011), og 4 prosjekt innan immaterielt kulturvern (9 i 2011).

- Bygdebok bn. 9 vart prenta og lagt ut for sal.
- Luster kommune deltek i det regionale samarbeidet om drift av Sogn Folkemuseum.

Luster bibliotek

Det har vore eit aktivt år i hovudbiblioteket og i avdelinga på Hafslo. Fleire arrangement har vorte muleg å få til med støtte i eksterne prosjektmidlar.

Samanlikna med 2010 har utlånet gått noko ned, medan talet på besøk har auka. Brukarane oppheld seg lengre tid av gongen i hovudbiblioteket.

Årsverk: 2,14 Opningstid: 50 t per veke.

Utlån for alle avdelingar: 44.028 (ekskl. Bokbåten) = ca 8,8 per innbyggjar. Besøk: 52.383.

Avd Hafslo: Størst utlån av barne- og ungdomslitteratur.

Avd Skjolden: Svært få utlån på kveldstid. Avdelinga fungerer mest som eit skulebibliotek på dagtid.

Besøk: Hovudbiblioteket: 33.682, Hafslo: 17.983,

Skjolden: 368, Veitastrand: 350

Bokbåt (fylkeskommunal drift) Stoppestader: Kroken og Solvorn med kulturarrangement, Kinserdal. Utlån: 1486, Besøk: 183

Prosjektmidlar kr 48.000 frå Nasjonalbiblioteket blei brukt til 14 bokkafear: 6 bokmøte, 3 konsertar, 1 forfatterbesøk, skumringskveld med vandrehistorier og 3 foredrag. Frammøtte: ca 450. Arrangement for barn: 1 teaterframsyning, 2 konsertar, Sommarles.

Det vart gjennomført brukarundersøking i oktober. Resultata er gode og betre enn landssnittet på alle dimensjonar. Det må likevel takast omsyn til at det berre var 89 personar som svarte på undersøkinga gjennom dei 3 vekene undersøkinga varte.

Kunstformidling

Luster kommune samarbeidar med Sogn og Fjordane Fylkeskommune om formidling av program i Den

Styringsmål 2012

Styringsmål			Datakjelde	Status		Mål 11/12	Resultat 2012
				Luster	Landet		
Felles	B	Brukertilfredsheit	Brukarspørjing	-	-	-	5
	B	Tal klagesaker med omgjering av vedtak	Registrering	0	-	0	0
	M	Medarbeidertilfredsheit	Medarbeidarspørjing	-	-	-	
	M	Sjukefråvær - Luster Kommune	Fråværsstatistikk	-	-	-	
Kultur	B	Tal utlånte bøker pr innbyggjar	Registrering	2010:9,6 2011:7,40	5,06	9,60	8,8
	B	Tal elevar i kulturskulen	Registrering	187		170	179

B = Brukarmål M = Medarbeidarmål (obs - ikkje tal pga for få personar).

Brukarspørjing gjeld bibliotek. Undersøking gjennomført hausten 2012, gode resultat.

Utlån bøker pr. innbyggjar: 2011 var eit ombyggings- og flytteår for hovudbiblioteket.

Folkemusikken fortel. På bokkafé, folkemusikkduoen Kringslått: John Oddvar Kandal, fele, og Helene Myklemyr, trekkspel. Duoen presenterte musikken som kjem frå bygdene kring Jostedalsbreen. Folkemusikken rommar både historie og tradisjon i mange slektsledd.

Kulturelle Skulesekken. Alle grunnskulane i kommunen har i tillegg tilbod om lokale program.

Utsmykking av offentlege lokale vert prioritert ut i frå årlege budsjettløyvingar. I 2012 vart ATS prioritert.

Idrett

- Lustrabadet opna, og som kommunalt føretak leverer eiga årsmelding.
- Den årlege søknadsrunden for statlege spelemidlar krev eit omfattande kvalitetssikringsarbeid for å oppnå godkjenning. For Luster kommune representerte søknadsgrunnlaget ei samla investeringsramme på over kr 76 mill., derav omsøkte spelemidlar kr 13,928 mill.
- Snøproduksjonsanlegget på Sogn Skisenter og Kulturløypa Wittgenstein frå Skjolden-Fortun fekk innvilga sine søknader om statlege spelemidlar.

Kulturskule

- Sogn kulturskule hadde 179 elevplassar i Luster både våren og hausten 2012. Tilsvarande tal på venteliste var 47 vår og 35 haust. Kulturskulen heldt dirigentar til tre korps i 2012. Dale skulemusikk, Jostedal skulemusikk og Gaupne skule- og ungdomskorps. Skulen hadde 3,5 årsverk sysselsett med undervisning i Luster kommune i 2012.

Brukarundersøking - Bibliotek:

31 einingar (kommune) er med i lands-snippet

	Snitt Luster	Snitt Land	Høgaste kommune	Lågaste kommune
Service	5,4	5,2	5,7	4,7
Brukarmedverknad	5,2	4,7	5,7	4,1
Biblioteket sitt utlånstilbod/utval	4,6	4,4	5,4	3,2
Lokala til biblioteket	4,7	4,5	5,5	3,1
Tilgjenge	5,2	4,9	5,7	3,5
Informasjon	4,9	4,8	5,5	4,1
Snitt totalt	5,0	4,8	5,6	3,8

Andre kulturaktivitetar/prosjektretta kulturtiltak

- Luster Frivilligsentral har utvikla prosjektet «Inn i Luster» med føremål å integrere flyktningar som er busette i Luster. Prosjektet er vidareført med utviding til også å gjelde arbeidsinnvandrarar.
- Etterspørsel og henvendingar opp mot lokalhistoriske emne og produksjonar har synt ein stor auke, og omsetninga av bygdebøker sette årsrekord.
- Frivilligskulen som samarbeidsprosjekt med Luster Frivilligsentral og tillitsvalde.
- Samarbeidet med Luster Folkeakademi om Den Kulturelle Spaserstokken resulterte i 56 lokale framsyningar/arrangement (39 i 2011) og med 2204 deltakarar (1694 i 2011).
- Lustramarknaden har utvikla seg til å verta eit samanhengande kulturløft over meir enn ei veke, og profilerer den utoverretta kulturproduksjonen med større breidde.
- Fanaråken Opp, Molden Opp og Kulturdagane på Skjolden er flotte markeringsarrangement med god oppslutning.
- Kulturprisen vart tildelt Geirr Vetti.

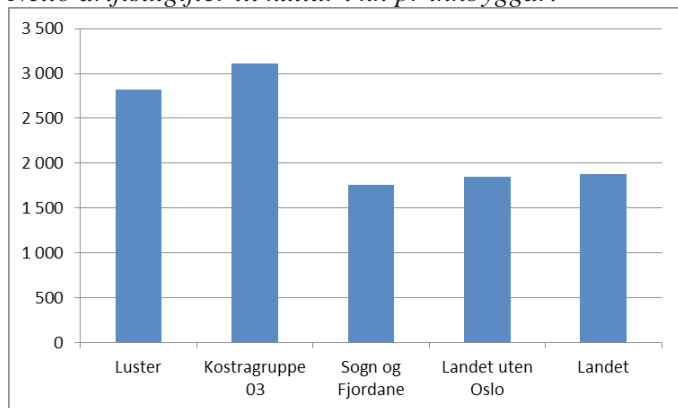
Ormelid - Noregs eldste gard. Hausten 2011 freda Riksantikvaren høgdegarden Ormelid i Fortunsdalen. Garden ligg omlag 450 meter over havet. Arkeologiske funn syner spor etter jordbruk på Ormelid 4000 år attende i tid. I samband med fredinga lagde Riksantikvaren ei biletsamling om garden. Bileta var stilt ut i biblioteket sommar og haust 2012.

Kulturprisen vart tildelt Geirr Vetti.2012.

Kostra-samanlikning

Netto driftsutgifter til kultur i kr. pr innbygger:

Førebelse kostratal for 2012 viser eit nettoutgifta til pr innbygger ligg litt under kostragruppe 3 og vesentleg over fylkes- og landsnivået. I 2011 låg Luster over kostragruppe 3.

Økonomisk resultat drift

Funksjon	Tal i kr 1000	Rekn 12	Bud 12(r)	Avvik	Rekn 11
231	Aktivitetstilbod til barn og unge	631	686	8 %	583
365	Kulturminnevern	138	113	-22 %	112
370	Bibliotek	2 531	2 502	-1 %	2 518
375	Museum	169	168	-1 %	164
377	Kunstformidling	9	44	80 %	39
380	Idrett	2 038	1 999	-2 %	1 949
381	Idrettsbygg	-1 538	-1 356	13 %	-4 713
383	Kulturskule	2 367	2 145	-10 %	2 091
385	Andre kulturaktivitetar	1 903	2 108	10 %	2 689
386	Kulturbygg	1 021	1 021	0 %	996
390	Kyrkjer	6 432	6 436	0 %	6 210
392	Andre religiøse føremål	145	130	-11 %	131
	Sum	15 846	15 996	1 %	12 769

Kommentar:

381 Momskompensasjonen for Lustrabadet utgjer kr 5,1 mill. Drift idrettsbygg, spes Lustrahallen, har mindreforbruk. (straum/kommunale avg.) i høve budsjett.

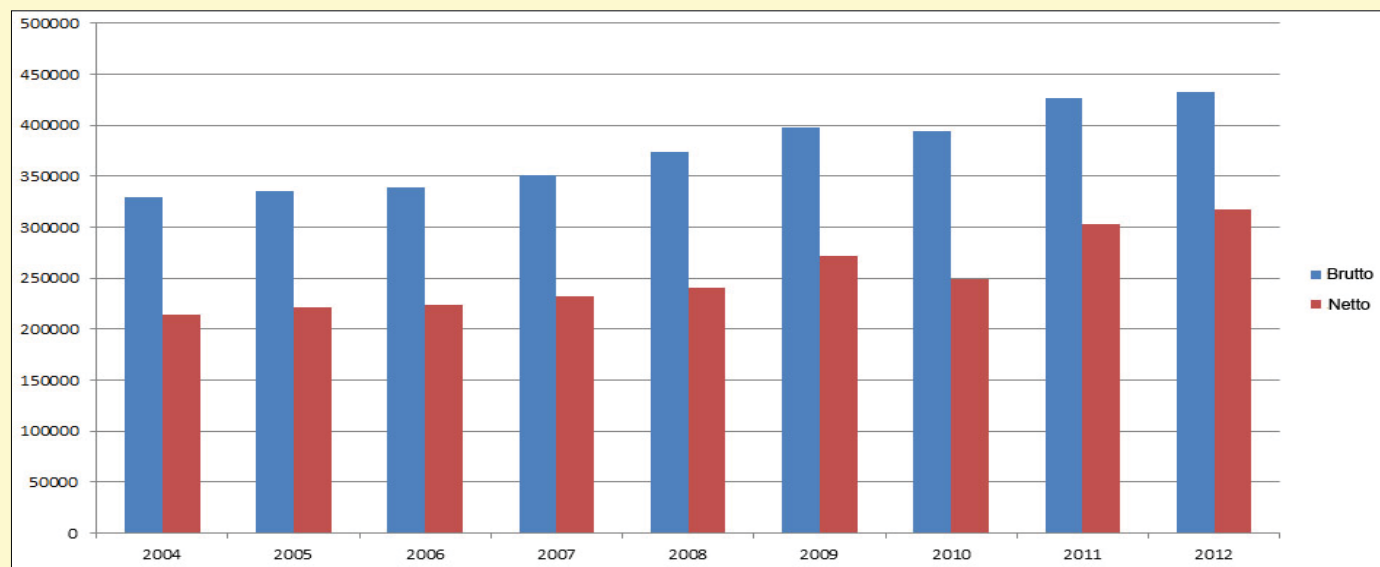
383 Meirforbruk skuldast feil/ ikkje tilstrekkeleg budsjettering av pensjonsutgifter.

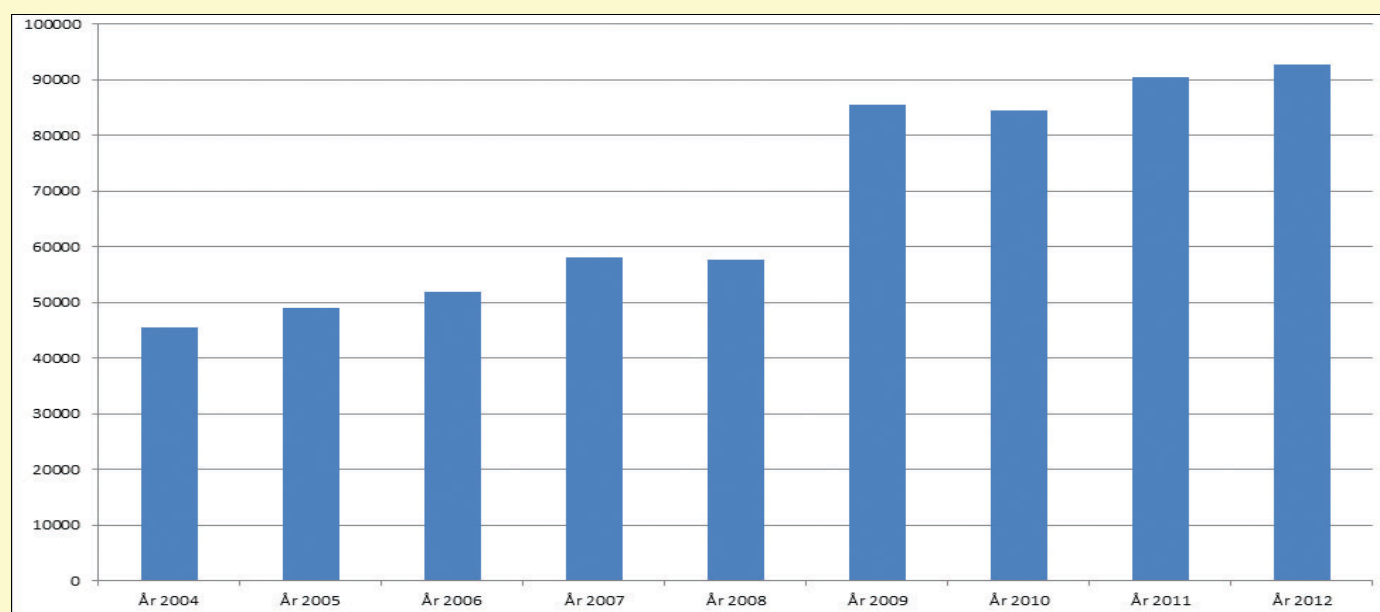
Rekneskapen 2012

Nøkkeltal

Brutto og netto driftsutgifter (prisjustert i 1000 kr, 2012-kroner)

Langsiktig gjeld (kroner pr 31.12.12 pr innbygger)

Frå KOSTRA 2012	Luster	Kostragruppe 03	Sogn og Fjordane	Landet uten Oslo	Landet
Finansielle nøkkeltall					
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,5	2,2	2,2	2,1	2
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	0,6	2,4	2	2,6	2,7
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	227,8	200,2	206,9	193,8	188,3
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	36,8	22,2	17,9	21,3	19,8
Frie inntekter i kroner per innbygger	52 449	54 299	50 381	45 652	46 475

REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKAPET

	Regnskap 2 012	Reg. budsjett 2 012	Oppr.budsjett 2 012	Regnskap i fjor 2 011
Skatt på inntekt og formue	128 840 175	127 040 000	126 240 000	121 164 777
Ordinært rammetilskudd	135 555 780	135 656 000	135 556 000	126 224 129
Skatt på eiendom	56 574 732	56 500 000	56 500 000	53 393 210
Andre direkte eller indirekte skatter	14 526 374	14 743 000	14 743 000	16 237 589
Andre generelle statstilskudd	6 064 297	5 375 200	2 694 000	5 534 679
Sum frie disponible inntekter	341 561 359	339 314 200	335 733 000	322 554 385
Renteinntekter og utbytte	9 999 486	10 730 000	11 130 000	11 912 903
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	3 657 087	-	-	-
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	13 064 220	14 385 200	15 785 200	12 932 755
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	6 176 441
Avdrag på lån	21 345 849	20 604 000	20 604 000	18 862 474
Netto finansinnt./utg.	-20 753 496	-24 259 200	-25 259 200	-26 058 767
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	10 854 653	15 160 000	15 160 000	2 651 000
Til bundne avsetninger	26 658 135	19 935 000	19 827 000	27 544 106
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	6 977 800	6 977 800	-	19 172 229
Bruk av ubundne avsetninger	10 447 200	10 961 200	10 554 000	10 539 389
Bruk av bundne avsetninger	28 459 533	26 240 700	14 125 700	29 482 372
Netto avsetninger	8 371 744	9 084 700	-10 307 300	28 998 884
Overført til investeringsregnskapet	5 600 000	5 600 000	6 000 000	20 745 000
Til fordeling drift	323 579 607	318 539 700	294 166 500	304 749 503
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	317 462 092	318 539 700	294 166 500	297 771 703
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	6 117 515	-	-	6 977 800

REKNESKAPSSKJEMA 1B

		Rekneskap	Reg.budsjett	Budsjett	Rekneskap
		2012	2012	2012	2011
100	Politisk styring	3 412 125,62	3 894 466	3 888 966	3 277 775
110	Revisjon og kontrollutval	777 084,60	900 000	900 000	719 422
120	Administrasjon	24 825 553,02	24 110 815	24 980 470	24 096 641
121	Eigedomsforvaltning	1 998 731,85	1 510 600	1 510 600	934 594
130	Administrasjonslokale	1 294 458,44	1 233 821	1 268 500	1 320 064
170	Premieavvik	-10 496 641,20	-15 160 000	-15 160 000	-2 626 041
171	Premieavvik tidl. År	2 626 041,05	3 150 000	3 150 000	4 855 267
180	Diverse fellesutgifter	-244 181,32	1 316 971	7 366 350	-159 041
190	Teknisk drift	-145 950,41	409 826	10 500	-52
201	Barnehage	27 838 492,13	28 046 217	27 807 034	25 993 727
202	Grunnskule	68 306 255,45	71 838 357	70 476 203	66 210 409
211	Styrka barnehagetilbod	1 761 418,79	1 783 750	1 732 600	1 497 977
213	Vaksenopplæring	66 466,42	392 200	392 200	-340 274
215	Skulefritidstilbod	2 092 882,15	2 832 855	2 635 460	2 082 141
221	Barnehagelokale	2 445 203,80	2 586 789	2 833 873	-640 906
222	Skulelokale	10 024 695,24	9 946 103	9 760 810	10 203 888
223	Skuleskys	2 008 329,95	1 850 000	1 850 000	1 961 211
231	Aktivitetstilbod barn og unge	630 644,08	686 400	686 400	582 812
232	Førebygging skule og helsestasjonsteneste	3 794 425,24	3 918 670	3 793 800	3 853 665
233	Førebyggjande arbeid, helse og sosial	1 460 802,82	1 688 173	1 602 200	1 398 762
234	Aktivisering eldre/funksjonshemma	6 461 916,08	7 646 300	8 086 700	6 071 932
241	Diagnose, behandling, rehabilitering	11 009 284,87	11 860 694	11 672 500	9 079 245
242	Sosial råfgiving/rettledning	1 184 900,56	1 175 900	950 000	1 440 256
243	Tilbod personar med rusproblem	586 667,35	601 085	584 200	198 303
244	Barnevernsteneste	1 856 000,00	1 857 000	1 857 000	3 046 600
251	Barnevernstiltak i familien	1 900 997,00	1 826 000	1 826 000	2 199 421
252	Barnevernstiltak utanfor familien	3 785 356,00	3 449 000	3 219 000	2 733 975
253	Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	56 863 781,85	56 014 669	51 478 350	53 882 428
254	Pleie, omsorg, hjelp i heimen	46 670 416,78	44 961 660	41 507 000	42 291 355
255	Medfinansiering somatiske teneste	5 022 086,00	5 451 000	6 464 000	
256	Akulthjelp	-155 558,20	-760 558	-	
261	Butilbod i institusjon	1 836 594,35	1 292 658	1 371 700	1 109 935
265	Butilbod utanfor institusjon	-2 579 983,39	-2 889 039	-3 002 400	-2 242 017
273	Ats	3 573 312,33	3 990 600	3 620 500	3 655 992
275	Introduksjonstønad	1 530 731,42	1 530 800	-	1 426 473
276	Kvalifiseringsordninga	567 795,72	978 000	978 000	458 595
281	Økonomisk sosialhjelp	2 265 566,95	2 404 700	1 699 500	2 969 023
283	Tilskot/lån husbanken	124 000,00	100 000	-	57 000
290	Regionale prosjekt	133 964,45	-	-	-229 286
301	Plansak	304 102,40	435 000	435 000	450 270
302	Byggesak	661 784,06	828 850	734 900	443 926
303	Oppmåling	1 071 242,82	1 340 900	1 318 900	558 272
315	Bustadtiltak	135 448,19	309 603	735 000	600 792
320	Kommunal næringsverksemd	-10 971 176,60	-12 126 300	-16 826 300	-17 453 842
325	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	9 342 045,63	13 506 637	1 483 700	11 346 882
329	Landbruk	4 606 178,42	4 524 550	4 490 100	3 071 080
330	Samferdsel	1 821 837,57	1 766 500	1 766 500	1 779 694
333	Vegar og gater	9 161 290,83	7 581 849	7 910 000	10 068 523
334	Trafikksikring	-6 398,85	-10 594	50 000	201 095
335	Sentrumsområde	2 912,44	27 766	-	-29 194
338	Førebygging av brann og ulukke	720 801,87	610 000	610 000	795 345
339	Brann- og ulukkesvern	2 881 428,73	3 057 112	3 196 500	3 024 617
345	Distribusjon av vatn	-3 643 492,19	-3 418 000	-3 493 000	-3 045 063
353	Kloaknett/tømming av septik	-1 340 485,09	-1 503 000	-1 528 000	-628 616
354	Tømming av slam	-198 651,54	-	-	-154 011
355	Innsamling av avfall	-	-	-	-
357	Offentleg toalett		10 000	300 000	113 115

360	Naturforvaltning	1 295 986,30	886 350	878 100	1 299 733
365	Kulturminnevern	38 000,00	113 000	113 000	23 519
370	Bibliotek	2 579 144,50	2 501 601	2 400 751	2 469 531
375	Museer	169 450,00	168 000	168 000	164 117
377	Kunstformidling	8 759,60	44 000	44 000	58 865
380	Idrett	2 027 021,55	1 988 385	1 997 000	1 937 883
381	Idrettsbygg	-1 889 954,05	-1 708 173	2 130 105	-5 064 324
383	Kulturskolen	2 367 315,48	2 145 000	2 145 000	2 090 619
385	Andre kulturaktiviteter	1 768 239,65	2 107 730	1 885 230	2 968 831
386	Kultur- og idrettsbygg	858 000,00	858 000	858 000	832 999
390	Kyrkje	6 432 000,00	6 436 000	6 436 000	6 209 500
392	Andre religiøse formål	144 592,00	130 000	130 000	131 274
850	Statstilskot flyktningar	-	-	-	135 000
880	Generelle statstilskot	-	-2 497 546	-10 000 000	
	Sum	317 462 091,56	318 539 702	294 166 502	297 771 703

REGNSKAPSSKJEMA 2A - INVESTERINGSREGNSKAPET

	Regnskap 2 012	Reg. budsjett 2 012	Oppr.budsjett 2 012	Regnskap i fjor 2 011
Investeringer i anleggsmidler	54 560 913	68 289 500	55 000 000	85 575 178
Utlån og forskutteringer	15 520 790	9 079 000	-	1 026 642
Avdrag på lån	733 690	-	-	1 020 470
Avsetninger	4 335 292	3 400 000	-	-
Årets finansieringsbehov	75 150 685	80 768 500	55 000 000	87 622 290
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	42 190 774	38 108 500	28 500 000	55 759 668
Inntekter fra salg av anleggsmidler	5 410 983	6 350 000	2 950 000	3 539 561
Tilskudd til investeringer	-	-	-	1 200 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	7 738 928	17 500 000	14 050 000	4 176 864
Andre inntekter	1 000 000	-	-	-
Sum ekstern finansiering	56 340 685	61 958 500	45 500 000	64 676 092
Overført fra driftsregnskapet	5 600 000	5 600 000	6 000 000	20 745 000
Bruk av avsetninger	13 210 000	13 210 000	3 500 000	2 201 198
Sum finansiering	75 150 685	80 768 500	55 000 000	87 622 290
Udekket/udisponert	-	-	-	-

REKNESKAPSSKJEMA 2B

	Regnskap 2012	Buds(end) 2012	Budsjett 2012	Avvik	Overf. 2013
12050 TELE OG DATAKOMMUNIKASJON	1087100	1044500	1000000	-42600	
13050 RÅDHUSET	340868	864100	0	523232	669200
19053 UTESEKSJON,LOKALE	0	146000	0	146000	0
20200 FELLESLØYVING BYGG TIL FORDELING	0	0	1000000	0	
20210 FELLESLØYV. INVENTAR7UTS. TIL FORD.	0	0	400000	0	
22170 GAUPNE BARNEHAGE	1629083	1541000	0	-88083	
22171 HAFSLO BARNEHAGE	1055401	900000	3500000	-155401	-155401
22247 UTEOMRÅDE SKULAR/BARNEHAGAR	0	64800	0	64800	64800
22250 LUSTER UNGDOMSSKULE	131533	100000	2500000	-31533	-31500
22251 HAFSLO BARNE- OG UNGDOMSSKULE	730278	503000	6000000	-227278	-227000
22252 GAUPNE SKULE	38766	192000	0	153234	153200
22253 DALE SKULE	313003	313000	0	-3	
22254 INDRE HAFLO SKULE	81250	82000	0	750	
22257 SOLVORN SKULE	30625	295200	0	264575	264500
24170 HELSESENTERET	235458	464500	0	229042	229000
24172 AMBULANSESTASJON GAUPNE	77271	39500	0	-37771	
25600 LOKALMEDISINSK SENTER	937716	500000	500000	-437716	-437700
26150 HAFSLO OMSORGSSENTER	395211	390400	0	-4811	
26561 LUSTER ELDRESENTER	246119	246000	0	-119	
26563 JOSTEDAL ELDRESENTER	113787	0	0	-113787	
30301 OPPMÅLING	283000	565000	100000	282000	282000
31500 BUSTADFELT - INFRASTRUKTUR	0	3050000	1500000	3050000	2810500
31505 BUSTADTILTAK	0	1082600	0	1082600	1082600
31510 RASSIKRING	0	208000	0	208000	208000
31562 BUSTADFELT SOLVORN	3395763	3914582	2350000	518819	518800
31565 BEHEIM II	691648	1000000	0	308352	308352
31567 VERKET II	302109	113700	0	-188409	
31568 BOLSTADMOEN II	7000	100000	0	93000	93000
31569 SALEN	62460	11400	0	-51060	
32086 NÆRINGSBYGG JOSTEDAL	0	113000	0	113000	113000
32087 NÆRINGSBYGG HAFSLO	1026548	1100000	0	73452	73452
32585 NÆRINGSOMR. GALDATOPPEN	46813	100000	100000	53187	53100
33300 ANLEGGSTILTA. TIL FORDELING	0	0	1000000	0	
33349 KOMM. VEGAR GENERELT	1277369	1000000	0	-277369	
33373 KREKAVEGEN	13200	192600	0	179400	179400
33374 VEG VERKET/GARDAVEGEN	940650	945000	500000	4350	
33376 VEG SOLVORN	1032789	2650000	2650000	1617211	1617211
33401 TRAFIKKTRYGGINGSTILTAK	874159	500000	500000	-374159	
33570 OPPRUSTN. GAUPNE SENTRUM	791731	766300	0	-25431	-25400
33571 TETTSTADOPPRUSTN. SKJOLDEN	33556	158300	0	124744	124700
33574 SENTRUMSOPPRUSTN. DALE	0	177000	0	177000	177000
33575 GJERDE SENTRUM + BRU	15000	200000	0	185000	185000
33576 SKULEOMR. HAFSLO, VEG/PARKERING	664751	984000	1000000	319249	319200
33804 BRANNSIKRINGSPLAN SOLVORN	0	350000	350000	350000	350000
33903 VERN MOT NATURSKADE	696940	750000	0	53060	53000
33991 BRANNSTASJON	0	150000	0	150000	150000
34549 VASSFORSYNING	1690406	5542354	2750000	3851948	3851948
34553 DALE VASSVERK	174346	174346	0	0	
34562 BUSTADFELT SOLVORN VASSFORSYNING	1149033	1149033	0	0	
35302 AVLØPSTILTAK	1307532	2043365	1500000	735833	735833
35303 AVLØPSELDNING HAFSLO-SOLVORN	1988435	1988435	0	0	
35362 BUSTADFELT SOLVORN KLOAKK	676885	676885	0	0	
38002 ANLEGG IDRETT/FRILUFTSLIV	1030680	3827000	750000	2796320	2796320
38161 LUSTRABADET	26794643	24870600	24900000	-1924043	-1924043
39001 TILSKOT KYRKJELEG FELLESRÅD	150000	150000	150000	0	
	54560915	68289500	55000000	13728585	14662072

BALANSEREGNSKAPET

	Regnskap 2 012	Regnskap 2 011
EIENDELER		
Anleggsmidler	1 385 678 029,57	1 308 157 733,38
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	680 139 080,77	646 670 453,72
Utstyr, maskiner og transportmidler	6 319 157,50	8 065 003,25
Utlån	192 987 383,30	189 571 321,41
Aksjer og andeler	64 860 668,00	54 922 878,00
Pensjonsmidler	441 371 740,00	408 928 077,00
Omløpsmidler	249 676 833,17	267 937 645,44
Herav:		
Kortsiktige fordringer	28 608 895,49	32 101 739,27
Premieavvik	10 496 641,17	2 626 041,02
Aksjer og andeler	40 267 952,89	36 610 865,96
Sertifikater	-	-
Obligasjoner	-	-
Kasse, postgiro, bankinnskudd	170 303 343,62	196 598 999,19
SUM EIENDELER	1 635 354 862,74	1 576 095 378,82
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	510 036 003,29	510 939 334,90
Herav:		
Disposisjonsfond	47 624 939,59	49 448 486,59
Bundne driftsfond	94 386 700,95	103 667 098,54
Ubundne investeringsfond	10 210 517,26	10 358 717,26
Bundne investeringsfond	983 492,00	-
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-3 505 675,00	-3 505 675,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	-	-
Regnskapsmessig mindreforbruk	6 117 515,29	6 977 799,52
Regnskapsmessig merforbruk	-	-
Udisponert i inv.regnskap	-	-
Udekket i inv.regnskap	-	-
Likviditetsreserve	-	-
Kapitalkonto	354 218 513,20	343 992 907,99
Langsiktig gjeld	1 044 835 775,37	985 231 858,75
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	577 364 146,37	530 180 690,75
Ihendehaverobligasjonslån	-	-
Sertifikatlån	-	-
Andre lån	467 471 629,00	455 051 168,00
Kortsiktig gjeld	80 483 084,08	79 924 185,17
Herav:		
Kassekredittlån	-	-
Annen kortsiktig gjeld	80 483 084,08	79 924 185,17
Premieavvik	-	-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1 635 354 862,74	1 576 095 378,82
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	13 376 259,02	21 067 033,38
Herav:		
Ubrukte lånemidler	13 376 259,02	21 067 033,38
Andre memoriakonti	-	-
Motkonto for memoriakontiene	-13 376 259,02	-21 067 033,38

ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT

	Regnskap 2 012	Reg. budsjett 2 012	Oppr.budsjet 2 012	Regnskap i fjor 2 011
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	18 444 822	16 719 995	16 844 995	18 322 873
Andre salgs- og leieinntekter	33 693 787	34 351 700	34 251 700	32 317 969
Overføringer med krav til motytelse	54 699 940	34 747 755	30 792 755	56 078 547
Rammetilskudd	135 555 780	135 656 000	135 556 000	126 224 129
Andre statlige overføringer	6 064 297	5 375 200	2 694 000	5 534 679
Andre overføringer	10 833 908	12 125 500	16 825 500	17 751 479
Skatt på inntekt og formue	128 840 175	127 040 000	126 240 000	121 164 777
Eiendomsskatt	56 574 732	56 500 000	56 500 000	53 393 210
Andre direkte og indirekte skatter	14 526 374	14 743 000	14 743 000	16 237 589
Sum driftsinntekter	459 233 816	437 259 150	434 447 950	447 025 253
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	245 377 638	232 644 247	218 241 134	236 359 081
Sosiale utgifter	57 663 570	52 258 424	50 935 270	55 663 581
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	80 999 832	76 129 927	74 225 427	83 189 224
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	35 466 588	42 361 700	43 357 700	33 886 858
Overføringer	37 808 199	30 724 454	32 726 021	36 397 754
Avskrivninger	19 764 465	19 765 000	-	19 374 687
Fordelte utgifter	-25 175 033	-25 230 600	-24 655 600	-25 016 568
Sum driftsutgifter	451 905 259	428 653 152	394 829 952	439 854 616
Brutto driftsresultat	7 328 557	8 605 998	39 617 998	7 170 637
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	9 999 486	10 730 000	11 130 000	11 912 903
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	3 657 087	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	6 676 733	2 000 000	2 000 000	5 788 743
Sum eksterne finansinntekter	20 333 306	12 730 000	13 130 000	17 701 646
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	13 064 220	14 385 200	15 785 200	12 932 755
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	6 176 441
Avdrag på lån	21 345 849	20 604 000	20 604 000	18 862 474
Utlån	9 670 487	9 596 500	51 500	7 551 385
Sum eksterne finansutgifter	44 080 557	44 585 700	36 440 700	45 523 055
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-23 747 251	-31 855 700	-23 310 700	-27 821 409
Motpost avskrivninger	19 764 465	19 765 000	-	19 374 687
Netto driftsresultat	3 345 771	-3 484 702	16 307 298	-1 276 085
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	6 977 800	6 977 800	-	19 172 229
Bruk av disposisjonsfond	10 447 200	10 961 200	10 554 000	10 539 389
Bruk av bundne fond	28 459 533	26 240 700	14 125 700	29 482 372
Bruk av likviditetsreserve	-	-	-	-
Sum bruk av avsetninger	45 884 532	44 179 700	24 679 700	59 193 990
Overført til investeringsregnskapet	5 600 000	5 600 000	6 000 000	20 745 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	10 854 653	15 160 000	15 160 000	2 651 000
Avsatt til bundne fond	26 658 135	19 935 000	19 827 000	27 544 106
Avsatt til likviditetsreserven	-	-	-	-
Sum avsetninger	43 112 788	40 695 000	40 987 000	50 940 106
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	6 117 515	-2	-2	6 977 800

ØKONOMISK OVERSIKT - INVESTERING

	Regnskap 2 012	Reg. budsjett 2 012	Oppr.budsjet 2 012	Regnskap i fjor 2 011
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	5 410 983	6 350 000	2 950 000	3 539 561
Andre salgsinntekter	1 000 000	-	-	-
Overføringer med krav til motytelse	2 836 214	14 050 000	14 050 000	3 579 986
Statlige overføringer	-	-	-	-
Andre overføringer	-	-	-	1 200 000
Renteinntekter og utbytte	-	-	-	-
Sum inntekter	9 247 197	20 400 000	17 000 000	8 319 547
Utgifter				
Lønnsutgifter	-	-	-	-
Sosiale utgifter	-	-	-	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	46 908 458	67 206 900	55 000 000	68 361 461
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	-	-	-	-
Overføringer	7 652 456	1 082 600	-	16 093 717
Renteutgifter og omkostninger	-	-	-	1 120 000
Fordelte utgifter	-	-	-	-
Sum utgifter	54 560 913	68 289 500	55 000 000	85 575 178
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	733 690	-	-	1 020 470
Utlån	5 583 000	-	-	186 000
Kjøp av aksjer og andeler	9 937 790	9 079 000	-	840 642
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	3 351 800	3 400 000	-	-
Avsatt til bundne investeringsfond	983 492	-	-	-
Avsatt til likviditetsreserve	-	-	-	-
Sum finansieringstransaksjoner	20 589 772	12 479 000	-	2 047 112
Finansieringsbehov	65 903 488	60 368 500	38 000 000	79 302 743
Dekket slik:				
Bruk av lån	42 190 774	38 108 500	28 500 000	55 759 668
Salg av aksjer og andeler	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	4 902 714	3 450 000	-	596 878
Overført fra driftsbudsjettet	5 600 000	5 600 000	6 000 000	20 745 000
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	2 231 000	2 231 000	-	78 000
Bruk av bundne driftsfond	7 479 000	7 479 000	-	673 413
Bruk av ubundne investeringsfond	3 500 000	3 500 000	3 500 000	1 449 785
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	-
Bruk av likviditetsreserve	-	-	-	-
Sum finansiering	65 903 488	60 368 500	38 000 000	79 302 743
Udekket/udisponert	-	-	-	-

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet	31.12.2011	31.12.2012	Endring
2.1 Omløpsmidlar	267 937 645	249 166 833	(18 770 812)
2.3 Kortsiktig gjeld	79 924 185	80 483 084	558 899
Arbeidskapital	188 013 460	168 683 749	(19 329 711)
Drifts- og investeringsregnskapet 2012		Beløp	Sum
ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT			
+ Sum driftsinntekter		458 723 816	
- Sum driftsutgifter	..	451 905 259	
+ Eksterne finansinntekter		20 333 306	
- Eksterne finansutgifter		44 080 557	
+ Motpost avskrivninger (990)		19 764 465	
Sum driftsregnskapet		2 835 771	2 835 771
ØKONOMISK OVERSIKT - INVESTERING			
+ Sum inntekter		9 247 197	
- Sum utgifter		54 560 913	
<i>Eksterne finansinntekter</i>		47 093 488	
<i>Eksterne finansutgifter</i>		16 254 480	
Sum investeringsregnskapet		(14 474 708)	(14 474 708)
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)			7 690 774
Endring arb.kap jf drifts- og inv.regnskap			(19 329 711)
Sum endring arbeidskapital jf balansen			(19 329 711)
Differanse (forklares nedenfor)			-
Forklaring til differanse i arb.kapital :			
Forklart beløp			-

Note 2 - Pensjon

Årets netto pensjonskostnad (F § 13-1 bokstav C)	2012		KLP		SPK		
Årets pensjonsopptjening, nåverdi		27 145 217		21 678 621		5 466 596	
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse		24 320 511		20 504 554		3 815 957	
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		-21 909 599		-18 872 044		-3 037 555	
Avregning tidlegere år		186 170		0		186 170	
Administrasjonskostnader		1 464 689		1 296 933		167 756	
Netto pensjonskostnad (inkl.adm.)		31 206 988		24 608 064		6 598 924	
Årets pensjonspremie til betaling		40 697 622		34 353 128		6 344 494	
Årets premieavvik		9 490 634		9 745 064		-254 430	
Balanse 31.12.12 (F § 13-1 bokstav E)	Pensjonsposter	Arbeids-giveravgift	Pensjonsposter	Arbeids-giveravgift	Pensjonsposter	Arbeids-giveravgift	
Brutto påløpt forpliktelse	564 330 517		470 248 916		94 081 601		
Pensjonsmidler	441 371 739		372 615 823		68 755 916		
Netto pensjonsforpliktelse	122 958 778	13 033 630	97 633 093	10 349 108	25 325 685	2 684 523	
Årets premieavvik	9 490 634	1 006 007	9 745 064	1 032 977	-254 430	-26 970	
Premieavvik tidligere år (2002 - 2010)	2 374 359	251 682	3 014 935	319 583	-640 576	-67 901	
Korrigert premieavvik 2011	-2 374 359	-251 682	-3 014 935	-319 583	-640 576	67 901	
Akkumulert premieavvik	9 490 634	1 006 007	9 745 064	1 032 977	-254 430	-26 970	
Estimatavvik	Pensjonsmidlar	Pensjonsforpliktelsar	Netto	Pensjonsmidlar	Pensjonsforpliktelsar	Pensjonsmidlar	Pensjonsforpliktelsar
Estimert 31.12.	408 928 076	518 559 735	109 631 659	343 463 809	430 949 524	65 464 267	87 610 211
Ny beregning 01.01.	392 053 992	524 689 573	132 635 581	332 512 369	439 890 526	59 541 623	84 799 047
Årets estimatavvik (01.01.)	-16 874 084	6 129 838	23 003 922	-10 951 440	8 941 002	-5 922 644	-2 811 164
Akkumulert avvik fra tidlegare år	-	-	-	-	-	-	-
Korrigert siste år i år	16 874 084	-6 129 838	-23 003 922	10 951 440	-8 941 002	5 922 644	2 811 164
Akkumulert estimatavvik 31.12.12	-	-	-	-	-	-	-

Berekningsforutsetningar (Frå KLP og SPK) 31.12.2012

Forutsetninger for turn-over (F § 13-5 bokstav G) :							
Sjuepleiere og Tillitsvalgte							
Alder i år	< 20	20-23	24-25	26-30	31-45	46-50	>50
Turn-over	20 %	8 %	6 %	6 %	4 %	1 %	0 %
fradrag pr år				0,4 %	0,2 %	0,1 %	
Fellseordningen							
Alder i år	< 20	20-23	24-29	30-39	40-50	51-55	>55
Turn-over	20 %	15 %	10 %	7,50 %	5 %	2 %	0 %
Lærere							
Alder i år	Inntil fylte 50 år			Over 50 år			
Turn-over	3% årlig			0% årlig			

Uttak av AFP i år:

Alder over 62 år

KLP
Sjuepleiarar 33%
Fellesordning 65 år 33%
Fellesordning 70 år 45%

SPK
Lærerarar 50%

	KLP	SPK
Forventet avkastning på pensjonsmidler (F § 13-5 bokstav F)	5,50 %	4,85 %
Diskonteringsrente (F § 13-5 bokstav E)	4,50 %	4,50 %
Forventet årlig lønnsvekst (F § 13-5 bokstav B)	3,16 %	3,16 %
Forventet årlig G- og pensjonsreg. (F § 13-5 bokstav C og D)	3,16 %	3,16 %

Note 3 - Garantiansvar

Kommunens garantiansvar pr. 31.12.2012

Gitt overfor

Beløp

Lån Luster utleigebustader m/delvis kommunal garanti

21 778 789

Kommunen sin andel av lån Simas:

7 434 179

Note 5 - Aksjar og andelar i varig eige

Selskap	Antal	Eigarandel	Pålydande	Bokført	Likningsverdi
KLP eigenkapitalinnskott				9 736 067	
Biblioteksentralen				1 200	
Sogndal kulturhus				20 000	
Jotunheimen reiseliv	30	5,7 %	500	15 000	30 675
Sognekraft		6,88 %		4 720 000	109 452 411
	A aksjar 105		20000		
	B aksjar 391		20000		
Sognlab as				25 000	208 089
Sogn og Fjordane revisjon				120 000	
Sogn Skisenter				200 000	
Sogn brann og redning				1 892 000	
Luster Energiverk	1990	22,97 %	2500	10 452 801	77 902 530
A/L Brevegen	20	7,1%	200	4 000	104 791
Dag og Tid				1 000	239
Sogneprodukter	40			40 000	0
Pyramiden A/S	418		1000	418 000	0
Fjordstova AS				350 000	
Kommunekraft A/S	1		1000	1 000	2 186
Sognehallen A/S				250 000	0
Fjord Norge			10000	10 000	6 753
Luster arbeidssenter			300000	300 000	
Sage kraftverk	11 aksjar	50 %	1000000	11 000 000	11 700 726
Sørsida utvikling			100000	100 000	431
Treningscenteret A/S	54 aksjar	30,8 %	925	50 000	115 293
Fallatunnelen as				3 000	
Reisemål Sogndal & Luster as				51 600	32 535
Skjolden Cruisekai as	49	49 %	511000	25 100 000	0
Sum				64 860 668	

Skjolden Invest AS som er den andre eigaren av Skjolden Cruieskai AS har ein opsjon på å overta Luster kommune sine aksjar i selskapet til kr 1,- i 2014.

Note 6 - Fond, likviditetsreserve og ”udisponert resultat”

Disposisjonsfond	Beløp
Saldo 01.01.	49 448 487
Korr. mellom bunde og ubunde fond saldo 1.1.	-
Bruk av fondet i driftsrekneskapet	10 447 200
Bruk av fondet i investeringsrekneskapet	2 231 000
Avsetjing til fond	10 854 653
Saldo 31.12.	47 624 940
Bundne driftsfond	Beløp
Saldo 01.01.	103 667 099
Korr. mellom bunde og ubunde fond saldo 1.1.	
Bruk av fond driftsrekneskapet	28 459 533
Bruk av fond i investeringsrekneskapet	7 479 000
Avsetning til fond	26 658 135
Saldo 31.12.	94 386 701
Ubundne investeringsfond	Beløp
Saldo 01.01.	10 358 716
Avsetjing til fond	3 351 800
Bruk av fond	3 500 000
Saldo 31.12.	10 210 516
Bundne investeringsfond	Beløp
Saldo 01.01.	-
Avsetning til fond	983 492
Bruk av fond	-
Saldo 31.12.	983 492
Udisponert resultat (meir- og mindreforbruk)	Beløp
Saldo 01.01.	6 977 800
Udisponerte resultat (meir- eller mindreforbruk) drift	6 117 515
Udisponerte resultat (meir- eller mindreforbruk) inv.	-
Disponering av resultat (meir- eller mindreforbruk)	6 977 800
Saldo 31.12.	6 117 515

Note 7 Endringer på kapitalkontoen

		Debet	Kredit
Inngående balanse			343 992 908
Sal av fast eigedom og anlegg	D	5 410 984	
Av- og nedskrivning av fast eigedom og anlegg	D	17 038 679	
Aktivering av fast eigedom og anlegg	K		53 430 973
Oppskrivning av faste eigedom og anlegg			2 487 316
Sal av utstyr, maskiner og transportmidler	D	-	
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner, trsp.midlar	D	2 725 786	
Oppskrivning av maskiner, utstyr	K		
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidlar	K	-	979 940
Sal av aksjer og andeler	D		
Nedskrivning av aksjer og andeler	D		
Kjøp av aksjer og andeler	K		9 937 790
Oppskrivning av aksjar og andelar			
Avdrag på utlån (mottatte avdrag)	D	11 579 447	
Nedskrivning på utlån	D	257 979	
Utlån	K		15 253 487
Bruk av midler fra eksterne lån	D	42 190 774	
Avdrag på eksterne lån	K		22 079 539
Urealisert valutatap	D	-	
Urealisert valutagevinst	K		-
Pensjonsforpliktingar	D	70 833 026	
Pensjonsmidlar	K		56 093 233
Utgående balanse		354 218 513	
Sum		504 255 187	504 255 187

Note 8 - Anleggsmidler

	Anskaffings- verdi	IB	år	Aktivert	Oppskrive	Avskrivning	Sal	UB
	01.01.2012							
Bilar og maskiner	5 960 835,70	1 586 196,02	10			401 700,00		1 184 496,02
Brannbilar	1 893 000,00	0,10	20			-		0,10
Inventar/utstyr	5 306 547,00	301 893,70	10	696 940,25		93 776,00		905 057,95
EDB-utstyr	21 288 383,94	6 176 913,43	5	283 000,00		2 230 310,00		4 229 603,43
Kommunale bygg	392 438 780,99	326 731 991,89	40	32 064 695,51	2 165 361,00	7 376 823,00	4 851 851,00	348 733 374,40
Admbygg/Instl.	167 581 957,86	138 724 930,63	50	2 777 613,22		3 275 751,00		138 226 792,85
Bustadfelt	40 650 544,87	39 986 682,87		4 458 980,07				44 445 662,94
Kommunale vegar	91 813 258,32	74 584 933,14	40	4 138 167,83		2 295 336,00		76 427 764,97
Parkeringsplassar	18 742 645,22	15 958 571,31	20	840 287,00		933 473,00		15 865 385,31
Næringsområde	5 384 563,98	5 384 563,98		46 813,00	321 956,02		559 133,00	5 194 200,00
Idrettsanlegg	3 061 208,31	3 061 208,31		1 030 680,00				4 091 888,31
Vassverk	44 186 803,34	22 363 971,72	20	3 013 784,00		1 981 383,00		23 396 372,72
Kloakk	21 942 429,70	14 670 485,30	20	3 972 852,35		1 024 426,00		17 618 911,65
Breiband	6 059 493,70	5 203 114,56	40	1 087 099,68		151 487,00		6 138 727,24
Kyrkja								-
Sum		654 735 456,96		54 410 912,91	2 487 317,02	19 764 465,00	5 410 984,00	686 458 237,89

Note 9 - Finansielle omløpsmidlar

		Kostpris	Verdi 1.1.	Kjøp	Innløyst	Avkasting/ tap 2011	Avkasting i %	Verdi 31.12	Merknad
Odin	Aksjefond	14 689 611	18 117 506	0	-	1 923 462	10,6	20 040 968	
Skagen	Aksjefond	9 686 790	18 493 359	0	-	1 733 626	9,4	20 226 985	
Sum		24 376 401	36 610 865	-	-	3 657 088	10,0	40 267 953	

Note 10 - Rekneskapsoversikt innlån 2012

Långjevar	Rente 31.12	Gjeld 31.12.11	Avdrag bet. 12	Rente bet. 12	Låneopt. 12	Gjeld 31.12.12	Kap.rente
D.N.S.Husb.	2,58	3 000 000,00	88 236,00	77 119,00	-	2 911 764,00	12 496,00
D.N.S.Husb.	2,58	493 857,00	50 983,00	12 351,00	-	442 874,00	1 900,00
D.N.S.Husb.	2,58	2 795 454,00	136 364,00	70 802,00	-	2 659 090,00	5 799,00
D.N.S.Husb.	2,58	77 986,00	2 192,00	1 609,00	-	75 794,00	490,00
D.N.S.Husb.	2,58	2 556 817,00	136 364,00	64 668,00	-	2 420 453,00	10 387,00
D.N.S.Husb.	2,58	2 662 500,00	150 000,00	67 246,00	-	2 512 500,00	5 479,00
D.N.S.Husb.	2,49	83 118,00	20 780,00	1 996,00	-	62 338,00	258,00
D.N.S.Husb.	1,99	-	148 771,00	47 014,00	6 000 000,00	5 851 229,00	29 759,00
D.N.S.Husb.	2,58	7 177 814,00	1 025 402,00	178 889,00	-	6 152 412,00	26 486,00
D.N.S.Husb.	2,48	1 287 800,00	118 775,00	17 311,00	-	1 169 025,00	5 368,00
D.N.S.Husb.	2,58	2 290 200,00	229 000,00	41 399,00	-	2 061 200,00	3 260,00
Luster Sp.bank	1,93	3 881 240,00	408 552,00	89 610,00	-	3 472 688,00	736,00
Luster Sp.bank	1,93	19 255 768,00	1 242 308,00	448 782,00	-	18 013 460,00	3 815,00
Komm.banken	3,15	25 730 000,00	1 660 000,00	745 404,00	-	24 070 000,00	287 587,00
Klp Kommunekred	3,17	22 525 000,00	1 060 000,00	675 606,00	-	21 465 000,00	128 027,00
Luster Sp.bank	1,93	8 500 000,00	500 000,00	198 364,00	-	8 000 000,00	1 694,00
Komm.banken	3,15	22 990 000,00	1 210 000,00	619 628,00	-	21 780 000,00	85 837,00
Klp Kommunekred	3,00	32 787 500,00	3 050 000,00	967 108,00	-	29 737 500,00	177 367,00
Komm.banken	3,15	16 012 500,00	1 525 000,00	407 852,00	-	14 487 500,00	-
Komm.banken	3,15	16 344 850,00	1 485 900,00	460 249,00	-	14 858 950,00	113 416,00
Luster Sp.bank	1,93	170 000,00	170 000,00	3 110,00	-	-	-
Luster Sp.bank	1,93	3 141 012,00	251 284,00	72 945,00	-	2 889 728,00	612,00
Komm.banken	3,15	28 043 160,00	1 193 360,00	816 678,00	-	26 849 800,00	320 799,00
Luster Sp.bank	1,93	5 484 592,00	406 268,00	127 545,00	-	5 078 324,00	1 076,00
Komm.banken	3,15	22 260 000,00	1 060 000,00	628 265,00	-	21 200 000,00	141 488,00
Komm.banken	3,15	115 000 000,00	-	3 783 500,00	-	115 000 000,00	178 665,00
Komm.banken	3,15	40 500 000,00	2 250 000,00	1 075 619,00	-	38 250 000,00	82 526,00
Komm.banken	3,15	50 000 000,00	2 500 000,00	1 638 313,00	-	47 500 000,00	448 479,00
Komm.banken					28 500 000,00	28 500 000,00	297 571,00
		455 051 168,00	22 079 539,00	13 338 982,00	34 500 000,00	467 471 629,00	2 371 377,00

Note 11 - Sjølvkostberekning vatn og kloakk

VATN							
Tal i kr. 1000	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Drift av vassforsyning	2426	2217	2215	2877	2934	2851	2797
Driftskostnader indirekte	200	210	210	263	245	379	410
Støttefunksjonar	130	130	130	130	130	130	130
Kapitalkostnader	3556	3676	3589	3190	3082	2891	2744
Sum gebyrgrunnlag	6312	6233	6144	6460	6391	6251	6081
Årsavgift	4542	4936	4936	5659	6590	6211	6850
Differanse	1770	1297	1208	801	-199	40	-769
Dekningsgrad i %	72,0	79,2	80,3	87,6	103,1	99,4	112,6
KLOAKK							
Tal i kr. 1000	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Drift av kloakknnett	1221	1381	1525	1545	1790	2575	2286
Driftskostnader indirekte	200	210	210	263	203	272	325
Støttefunksjonar	130	136	136	136	136	136	136
Kapitalkostnader	1236	1263	1492	1426	1983	1887	1762
Sum gebyrgrunnlag	2787	2990	3363	3370	4112	4870	4509
Årsavgift	2571	2787	2787	3173	3665	3476	3960
Differanse	216	203	576	197	447	1394	549
Udisponert overskot tidlegare	214						
Dekningsgrad i %	99,9	93,2	82,9	94,2	89,1	71,4	87,8

Note 13 Minimumsavdrag praktisk metode

Minimumsavdrag = Avskrivningar2012/bokført verdi 01.01.2012*lånegjeld 01.01.2012

Avskrivningar 2012	19 764 465,00
Bokført verdi pr.01.01.2012	654 735 457,00
Lånegjeld pr.01.01.2012	444 295 354,00

Utrekna minimumsavdrag for 2012	13 411 920,62
Faktisk avdrag for 2012	21 345 849,00

Note 14 Rekneskapsprinsipp

Årsrekneskapet er som tidlegare år utarbeidd i samsvar med anordningsprinsippet bestemmelsane i kommunelova med tilhørande forskrifter samt god kommunal rekneskapskikk.

Kommunen praktiserer å avsette premieavvik til disposisjonsfond for å dekke neste års kostnader til amortisering av premieavviket. På grunn av lågare premieavvik enn budsjettet er avsettinga til disposisjonsfond redusert tilsvarande.

Note 15 Kommunal organisering

Kommunen er organisert etter ein to-nivåmodell der oppgåvene i hovudsak vert løyst av eigne tilsette.

Følgjande område vert organisert som interkommunalt samarbeid:

- Renovasjonsordninga
- Miljøretta helsevern

Følgjande tiltak vert organisert etter vertkommunemodell:

- Felles arbeidsgjevarkontroll
- Felles barnevern
- Felles kulturskule
- Felles brannordning

Note 16 Tal årsverk og løn/godtgjersle til leiande tilsette og revisor

Årsverk

Tal årsverk i kommunen var i 2010 ca 456, i 2011 ca. 449, i 2012 ca. 461

Løn/godtgjersle til leiande tilsette/folkevalde 2012

Rådmann kr 825 000,00 (årsløn ny rådmann)

Ordfører kr 649 000,00

Godtgjersle til revisor/kontrollutvalssekretæriat

Kommunen sin revisor er Sogn og Fjordane Revisjon IKS. Samla godtgjersle kr 540 800

Utbetalt godtgjersle til kontrollutvalssekretæriat for 2012 kr 185 910

Utbetalt godtgjersle forvaltningsrevisjon 2012 kr 50 375

Note 17 Avsetting og bruk av disp.fond etter rådmannens fordelingsfullmakt

Konto	Namn	IB 01.01.2012	Avsett	Brukt	UB 31.12.2012
25600003	Bufferfond finansforvaltning	10 620 693	127 496	-	10 748 189
25600004	Bufferfond konsesjonskraft	3 622 515		3 000 000	622 515
25600007	Avsett premieavvik	2 626 000	7 874 000		10 500 000
	Andre mindre fond	5 178 030	227 157	10 000	5 395 187
SUM		22 047 238	8 101 157	3 010 000	27 265 891

NÆRINGSFONDET - DRIFTSREKNESKAP 2012

Utgifter drift:	
Forbruk ulike tiltak etter vedtak	12 820 600,00
Sum driftsutgifter	12 820 600,00
Utgifter kapital:	
Forbruk investeringsrekneskapet	-
Sum utgifter investeringsrekneskapen	-
Finansutgifter:	
Tap på utlån	-
Sum finansieringsutgifter	-
Totale utgifter	12 820 600,00
Inntekter drift	
Driftsinntekter	
Konsesjonsavgifter/næringsfond	14 526 374,00
Sum driftsinntekter	14 526 374,00
Finansieringsinntekter:	
Rente utlån	1 438 916,00
Avkasting askjefond/rente	1 000 000,00
Finansutgifter - tap finansforvaltning	
Sum finansieringsinntekter	2 438 916,00
Totale inntekter	16 965 290,00
Overskot/underskot	4 144 690,00

NÆRINGSFONDET - BALANSEREKNESKAP 2012

Aktiva:	2012	2011	2010	2009	2008
I bank/fond	41274903,35	40018980,35	38 988 616,24	35 770 136,79	45 947 750,00
Herav tilsagn gjeve: 12696000,00					
Utlån:					
Forvalta gjennom Luster sp.b.	60546394,39	57657627,39	56 313 778,00	53 089 554,00	52 739 222,00
DSND SUBSEA AS			-	1 106 500,00	1 639 100,00
Luster kommune					
Sum eigendeler	101821297,74	97676607,74	95 302 394,24	89 966 190,79	100 326 072,00
Passiva					
	101821297,74	97676607,74	95 302 394,24	89 966 191,00	100 326 072,00
Sum eigenkapital				89 966 191,00	100 326 072,00
Endring i kapital	4 144 690,00	2 374 213,50	5 336 203,24	(10 359 881,00)	(6 438 769,00)

Merknad: Nytt grunnlag for konsesjonsavgift Fortun-Grandfastvassdraga. Gjeld per. 10.08.2007 - 31.12.2011.
LK skal bet attende ca. 4,0 mill kr.

Vår referanse
IL/

Vår dato:
12.04.2013

Kopi til:

Kommunestyret i
Luster kommune

Kontrollutvalet
Formannskapet
Administrasjonssjefen

MELDING FRÅ REVISOR

Fråsegn om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Luster kommune, som viser kr 323 579 607,- til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk på kr 6 117 515,-. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2012, driftsrekneskap, investeringsrekneskap og økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta per denne datoen, og ein omtale av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar.

Administrasjonssjefen sitt ansvar for årsrekneskapen

Administrasjonssjefen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at årsrekneskapen gir ei dekkjande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av økonomisk utruskap eller feil.

Revisor sine oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gi uttrykk for ei meining om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna International Standards on Auditing. Revisjonsstandardane krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tilstrekkeleg tryggleik for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysningane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane er avhengige av revisor sitt skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast økonomisk utruskap eller feil. Ved ei slik risikovurdering tek revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunen si utarbeiding av ein årsrekneskap som gir ei dekkjande framstilling. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er føremålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar òg ei vurdering av om rekneskapsprinsippa som er nytta er føremålstenlege, og om rekneskapsestimata som er utarbeidd av leiinga er rimelege, samt ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og føremålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Konklusjon

Vi meiner at årsrekneskapen er framlagd i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlege ei dekkjande framstilling av den finansielle stillinga til Luster kommune per 31. desember 2012 og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk i Noreg.

Fråsegn om andre tilhøve

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for rekneskapen er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpa i årsrekneskapen stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på vår revisjon av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

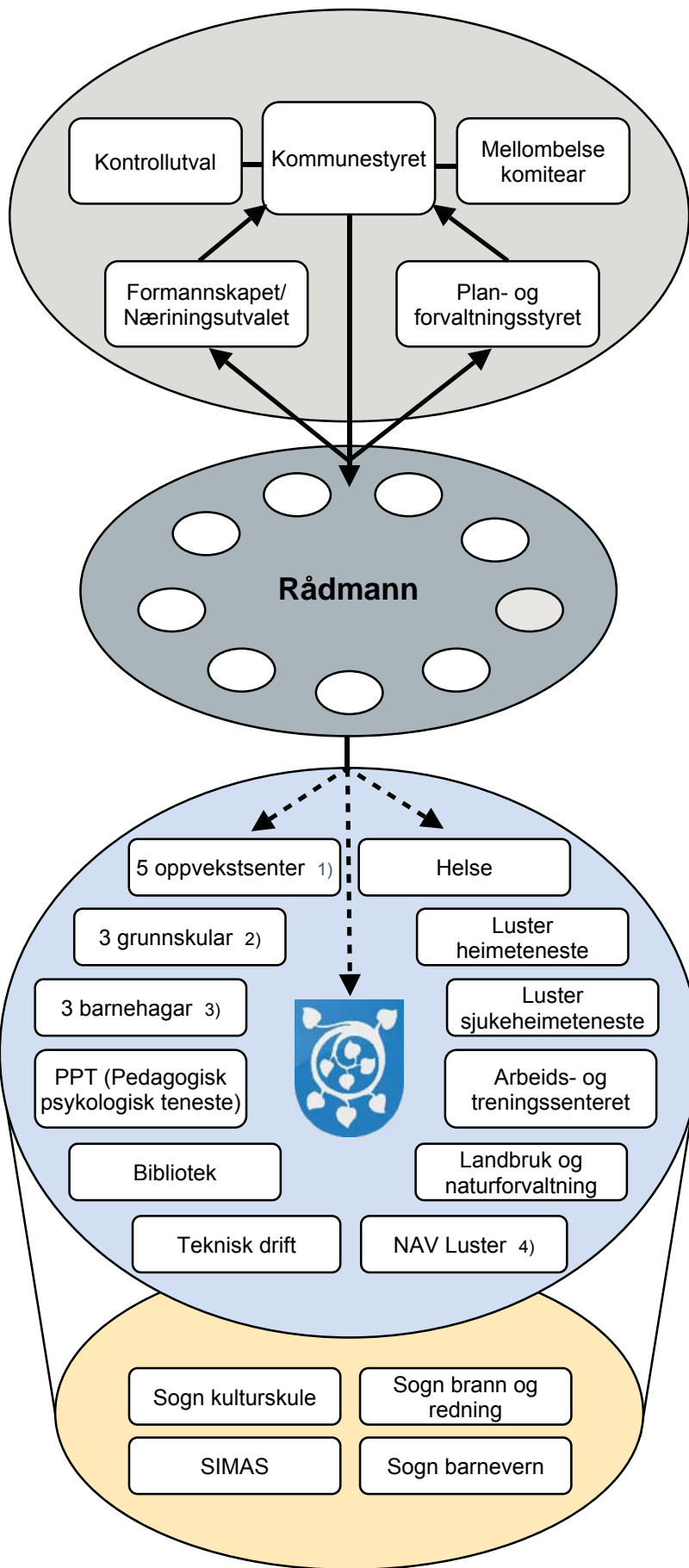
Basert på vår revisjon av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å syte for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Ingvar Linde
ansvarleg revisor

Konrad Haugen
revisor

Luster kommune - organisasjonsmodell

Politiske organ

Kommunestyret (25 representantar) er kommunen sitt øvste organ. Alle store/viktige saker vert avgjorde her, etter tilråding frå formannskapet/næringsutvalet (7) eller plan- og forvaltningsstyret (7). Dei to sistnemnde organ avgjer sjølv ein del saker etter fullmakt frå kommunestyret. I tillegg får kommunestyret også nokre saker frå eige kontrollutval (5) og frå mellombelse komitear (særskilde saker). Alle val til faste politiske organ er for 4 år. Ordføraren er kommunen sin fremste representant. Han leiar møta i kommunestyret og formannskapet/næringsutvalet.

Rådmannen

Rådmannen leiar administrasjonen, har tilrådingsrett i alle saker til politiske organ og har ein overordna oppfølgings- og støttefunksjon for alle underliggjande tenesteeiningar. Rådmannen avgjer sjølv ein del saker etter fullmakt frå kommunestyret. Rådmannen har 9 ulike stabseiningar til å hjelpe seg i dette arbeidet. Dette er personal/organisasjon, økonomi, eigedom, oppvekst, kultur, folkehelse, plan, næring og servicetorget. Rådmannen har, blant sine stabsleiarar, peika ut primære kontaktpersonar for alle tenesteeiningane.

Tenesteeiningane

Kommunen har 20 tenesteeiningar som primært yter tenester til innbyggjarane. Kvar eining har ein eigen leiar som rapporterar til rådmann, då primært til ovannemnde kontaktperson. Desse leiarane arbeider med grunnlag i eit eige administrativt delegeringsreglement, fastsett av rådmannen.

1) Kommunen har fylgjande oppvekstsenter: Skjolden oppvekstsenter, Luster oppvekstsenter, Jostedal oppvekstsenter, Indre Hafslo oppvekstsenter og Solvorn oppvekstsenter.

2) Kommunen har fylgjande grunnskular: Gaupne skule, Luster ungdomsskule og Hafslo barne- og ungdomsskule (administrerer også Veitastrand)

3) Kommunen har fylgjande barnehagar: Gaupne barnehage, Gamlestova barnehage og Hafslo barnehage.

4) NAV Luster er leia i partnarskap mellom stat og kommune.

Interkommunalt samarbeid

Kommunen har fylgjande interkommunale samarbeid:

- Sogn kulturskule (Leikanger er vertskommune)
- Sogn barnevern (Sogndal er vertskommune)
- SIMAS (IKS)
- Sogn brann og redning (IKS)